

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Yıl 8/Sayı 93/15 Ocak 1990/2.50 DM.

SÖMÜRGECİ TERÖR HALKIMIZI MÜCADELEMİZDEN KOPARAMAZ

Çağdışı temellerde varlığını sürdürme çabasında olan Türk egemenlik sistemi, 1990 yılına kendi yapısını kemiren sorunlarla girdi. 80'li yıllarda bir türlü çözümünü gerçekleştiremediği sorunları, yeni bir yıla taşıması, rejim yetkilileri ve akıl hocalarında büyük umutsuzluk yaratıyor. Sorunların birinci derecede sorumluları dışında, Türkiye politika sahnesinde yer alan hemen herkes, 80'li yıllara, kaybedildi gözüyle bakıyor ve Türkiye'nin geleceğinin belirsizliğinden bahsederek, karamsar bir tablo çiziyor.

Türkiye'nin geçen on yılı kaybettiği ve gelecek on yılının da umut vermediği; çarpıtılsa ve üstü kapalı da olsa çeşitli biçimlerde rejimin aktif politikacıları tarafından dile getiriliyor. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, *"80'li yılların... Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bir ilerleme, yükselme dönemi gibi gösterilemeyeceğini, tam tersine kazaya uğranılmış ve bu kazanın ökçelerinden bir türlü kurtulunamamış yıllar diye değerlendirileceğini düşünüyorum... Bu arada 80'li yıllar deyince, tabii hemen ayrılıkçı terörün 1984'te başladığını da hatırlatmak gerek. Bu ayrılıkçı terör, 90'lı yıllarda ortadan en önce kaldırılması gereken, ülkenin bütünlüğüne yönelik bir tehdit..."* şeklinde görüşünü; 31 Aralık-6 Ocak 1990 tarihli Tempo dergisine açıklarken, DYP Genel Başkanı Süleyman Demirel ise 80'li yılları aynı dergide şöyle değerlendiriyor: *"Bir darbe ile damgalanan 80'li yıllar, sonuç itibarıyla, ülke için kaybedilmiş bir dönem olmuştur."* DSP Genel Başkanı Bülent Ecevit de, 6 Ocak 1990 tarihli Tercüman'a yeni yıla ilişkin yaptığı değerlendirmede, *"Türkiye ile ilgili olarak 1990 yılı henüz pek umut verici işaretler göstermiyor... Türkiye oldukça ciddi siyasal bir bunalım içine girmiştir"* biçiminde karamsarlığını dile getirdi.

Devamı 3. sayfada

SHP Van İl Merkezi'nde; "Ağalar Zirvesi"

Sosyal-demokrat maskeyle, halkımıza sahip görünüyormuş gibi bir imajı, özellikle yaratma çabasında olan SHP'nin Van İl Merkezi Başkanı ve İzdinan aşireti reisi Abdurrahman Özbek'in girişimleri sonucu yörenin 6 aşiret reisi biraraya gelerek toplantı yaptılar. SHP il başkanı Abdurrahman Özbek'in çağrısı üzerine Alan aşireti reisi Sadun Ceylan, Şerefhan aşireti reisi Musa Bayram, Graviyan aşireti reisi Ağa Ertoş, Gevdan aşireti reisi Mehmet Işık ve Piran aşireti reisi

Devamı 4. sayfada

Şehit kanlarıyla kazanılan haklar gaspediliyor AYDIN CEZAEVİ YENİDEN AÇLIK GREVİ EŞİĞİNDE

Aydın E Tipi Cezaevi'ndeki savaş esirleri adına Şükrü Göktaş, Abidin Polat ve Rıza Doğan'ın yaptıkları açıklamada yeniden açlık grevine gideceklerini duyurdular. Yapılan açıklamada; geçen yıl Temmuz ayında başlatılan ve 52 gün süren açlık grevi sonucu Adalet Bakanlığı, 55 maddelik istemlerin tümünü kabul etmişti. TC'yi kabule zorlayan nedenlerin başında, açlık grevindeki devrimci tutsakların, Eskişehir Özel Tip Cezaevi'nden ringlere bindirilerek Aydın'a nakilleri sırasında PKK'li **Hüseyin Hüsnü EROĞLU** ve **Mehmet YALÇINKAYA** yoldaşların şehit düşmeleri, birçok tutsağın ağır yaralanması ve ölüm orucu

Devamı 18. sayfada

FEDERAL ALMANYA-PKK DAVASI'NDA BAŞSAVCI BELKER'İN ÇEKİLMESİ İSTENDİ

Düsseldorf'ta görülmekte olan PKK Davası, yeni duruşmalarla devam ediyor. Yapılan son duruşmalar sonucunda da iddianamenin okunmasına geçilemedi.

Duruşmalarda mahkeme heyetinin anti-demokratik uygulamaları sürüyor. 2 Ocak'ta, tutuksuz yargılanan bir dava sanığı hastalandığından ötürü duruşmaya katılamadı. Bunu gerekçe yapan mahkeme heyeti duruşmayı erteledi. Ertesi gün hastalığı devam eden sanık, doktoruyla birlikte duruşmaya gitti ve doktoru mahkeme heyetine hastasının duruşmaya katılamayacağını belirtti. Ancak buna rağmen, mahkeme heyeti eksikli duruşmaya devam etmeyeceklerini açıkladı. Mahkeme heyeti, bu anti-demokratik tutumunun yanısıra, dava tutuklularını da tehdit ederek, gerekirse gıyabi yargılamaya gideceğini belirtti. Mevcut yargılamanın hukuk kurallarıyla bağdaşmadığı, mahkeme heyetinin bu tutumuyla duruşmaları bilinçli bir şekilde sürümcemelere soktuğu bir kez daha kanıtlandı. PKK'li tutukluları yargılayamayan mahkemenin en önemli amaçlarından biri de zemin oluşturup sanıkları gıyaplarında yargılamaktır. Bir PKK'li tutuklu, ***"Eğer duruşmalar bu yöntemle sürdürülecekse, bizleri hücrelerimizde bekletin ve duruşmalarda yerimize fotoğraflarımızı karşınıza yerleştirerek yargılama yapın"*** diyerek, durumu izah etmiştir.

Gazetemizin bu sayısına ulaşan en son haberde, 12 Ocak tarihinde yapılan 21. duruşmada mahkeme başsavcısı Belker'in duruşmalardan çekilmesi istendi. Başsavcı Belker'in, tercümelerdeki yanlışlıklara göz yumduğu ve daha başka konularda duruşmaları tekyanlı yürüttüğü belirtildi. Ayrıca duruşmada, tutukluların kimlik tesbitinin yapılmak istenmesi, PKK'li politikacılar ve avukatları tarafından tepkiyle karşılandı. Devrimci Kürt politikacıların ve avukatlarının itirazı üzerine kimlik tespiti yapılamadı.

Ayrıca A. Haydar Kaytan'ın avukatı, müvekkilinin Stuttgart-Stammheim Cezaevi'nde bulunduğu sırada yazılı materyallerine polis tarafından el konulduğunu ve bunun bir suç teşkil ettiğini belirterek, bu belgelerin iade edilmesinin savunma için gerekli olduğunu açıkladı.

Mahkeme duruşmalarına 16 Ocak günü devam edilecek.

112 köy zorla göç ettiriliyor

Özel savaşın yeni planı: Sınırda tampon bölge

Göçe zorlanan Kürt köylüleri...

9 Ocak 1990 tarihli Hürriyet gazetesinde yer alan bir habere göre Irak-Türkiye sınırlarında tampon bölge oluşturulacaktır. Sınır güvenliği; Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nden alınıp Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın sorumluluğuna devredilecektir. Öncelikle sınırda bulunan 112 köyden Hakkari sınırında bulunan 32 köy boşaltılacak. Diğer köylerin zorla göç ettirme işlemleri peyderpey sürdürülecektir. Şu anda 32 köyü tamamen insandan arındırma çalışmaları yürütülüyor. Faşist Türk sömürgeciliği bu köyleri zorla göç ettirebilirse, 10.600 insanımız bilinmeyen bir yöne ve yine içinde hangi acı ve ızdırapların bulunduğu bilinmeyen bir yaşama doğru yola çıkarılacaklar.

TC, sınırda tampon bölge oluşturma çalışmasını özel savaşın bir parçası olarak ele almaktadır. Burada köylüleri toprağından koparmakla insanlığa karşı büyük bir suç daha işlemiş olacaktır. Nitekim İkiyaka (Setê) köyü de bu 32 köy arasında bulunmaktadır. TC, bu köyü zorla boşaltmak istedi. Fakat köylülerin, buna karşı kararlıca durmaları sonucu amacına ulaşamadı. Daha sonra çeşitli komplolara başvurdu. Bu komplolardan da sonuç alamayınca, 25 Kasım'da bilinen alçakça katliamı gerçekleştirdi. Sömürgecilerin komplocu karakteri dikkate alındığında yeni katliamların gündeme geleceğini söylemek sadece bir gerçeği vurgulamak olur.

Devamı 3. sayfada

KÜRTÇENİN YASALLAŞTIRILMASINDAKİ AMAÇ

Kürtçenin yasaklı dil olmaktan çıkarılıp yasallaştırılması için, geçen yılın 7 Eylül'ünde, içinde Erdal İnönü'nün de bulunduğu bir grup SHP'linin hazırladığı bir yasa tasarısı, önümüzdeki aylarda Meclis gündemine geliyor. Meclis Başkanlığı'na verilen ve şimdilerde Adalet Komisyonu'nda incelenmekte olan sözkonusu yasa tasarısına, kabul edilecek gözüyle bakılıyor. TC yetkililerince Nisan 1990'da Meclis gündemine alınacağı belirtilen bu yasa, sömürgeciliğin ikiyüzlülüğünü bir kez daha gözler önüne serecek.

Faşist anayasanın 2932 sayılı maddesi kapsamına giren bu yasa, 1983 yılının Ekim ayında yeniden gözden geçirildi. O dönemde toplanan Milli Güvenlik Kurulu, yasadaki "Resmi dil Türkçedir" ibaresini yetersiz gördüğünden, bunu "Türk vatandaşlarının anadili Türkçedir" biçiminde formüle etme gereğini duyuyor. Böylelikle TC'nin şoven ve inkarcı yaklaşımı daha da çağdışılaşıyor.

Bu olaya, acaba Kürtçe üzerindeki yasak kaldırılacak mı, kaldırılmayacak mı; ya da Kürdistan halkına verilen bir hak mıdır şeklinde yaklaşmak, faşist rejimin yaratmak istediği imajın mengenesine sıkışıp kalmaktır. Kaldı ki bu, sadece uygulanamayan bir yasağın yasallaştırılması girişimidir. Nitekim, Adalet Komisyonu Başkanı Alpaslan Pehlivanlı bunu, *"Türk vatandaşlarının anadili Türkçedir bölümünü Anayasa'ya aykırılığı tartışma götürür. Ve bu madde şu anda uygulanabilirliği olmadığı gerekçesiyle kaldırılabilir"* şeklinde açıktan dile getiriyor. Bu yasağın kaldırılıp kaldırılmaması, halkımız açısından yeni bir uygulamayı gündeme getirmeyecektir.

Denilebilir; *"Kürtçenin konuşulması serbestleşirse, insanlar Kürtçe konuştukları için yargıla-*

Devamı 4. sayfada

Abdüllatif ORTAÇ

CANA YAKIN VE KORKUSUZDU

Abdüllatif yoldaş; direniş ve isyan bayrağın Kürdistan dağlarında...

Bir arkadaş bana, abim **Abdüllatif** hakkında, onun Partiyle ilişkileri, kişiliği ve şehit düşmesiyle ilgili bir yazı hazırlamamı söyledi. Böyle bir şeyi hiç düşünmemiştim. Bu nedenle hazırlıksız yakalandığımı itiraf edeyim. Ama esasta hazırlıklı olmalıydım. Tabii ki, sözlü olarak abimi ve mücadelesini yer yer anlatıyordum. Yine de yazı konusunda daha duyarlı olmak gerekiyordu. Çünkü şehitlerimiz bizim en önemli değerlerimizdir. Onlar, kuşaklar boyu yaşatılması, kişilikleri, mücadeleleri ve devrimci tavırları toplumumuza kazandırılmaları, bir ölçüde kalıcı yazılı değerlerle mümkün olacaktır. **Abdüllatif**'i bir abi olarak değil, herhangi bir Partili arkadaş olarak gördüm hep. Zaten bilinen aile ilişkileri bizde pek olmadı. Uzun süre beraberliğimiz olmadı. Kan davası nedeniyle ta 1960'lı yılların sonlarına doğru köyden ayrılarak Adana'ya gelmişti. Bir süre sonra biz de ailece Adana'ya gitmiştik. Benim çocukluğum da bu şehirde geçti. Diyarbakır'ın Bismil ilçesine bağlı Tepecik köyünden ayrılalı yıllar oldu. **Abdüllatif**, çeşitli işlerde çalışarak yaşam kavgası veriyordu. Her göç eden Kürdistanlı insan gibi, biz de yaşamın zorluklarıyla büyük oranda karşılaştık. Ama **Abdüllatif**, iyi bir emekçiydi. Yaşamını alınteri, emek gücü ile sürdürüyordu. Bakmak zorunda olduğu bir ailesi de vardı.

Abimin ilk devrimci düşüncelerle tanışması 1979 yılına rastlar. O dönemde ulusal kurtuluşçu fikirler dalga dalga Mersin, Adana, İzmir vb. gibi Kürdistanlı işçilerin yoğun olduğu illerde yayılıyordu. Bu ortamda yurtsever-devrimci fikirler **Abdüllatif**'in de benliğini sarmıştı. Esasen, abimde su yüzüne çıkmamış bir yurtseverlik zaten vardı. Ülkesini ve insanlarını çok seviyordu. İnsanlarla kurduğu sosyal ilişkide hep onlara yardımcı olma, güleryüz gösterme çabası içindeydi. Asıl söylemek istediğim **Abdüllatif**'te gerçek Kürdistan yurtseverliğinin kişilik olarak egemen olmasıdır.

Abdüllatif, orta yaşlarda, kısa boylu ama, zayıfça bir fiziğe sahipti. Hafif dalgalı saçları vardı. Yüz hatlarında Kürdistan insanına özgü o çizgiler ışıklı bir şekilde duruyordu. Korkusuzdu. Cana yakın, insanlarla kurduğu yakın sıcak ilişki nedeniyle seviliyordu. Üstelik yine Kürdistan gencine özgü olan mertlik duyguları kişiliğine ayrı bir değer katıyordu. Ailesine ve çocuklarına da çok bağlıydı. Bu bağlılık, ülkesine ve halkına olan bağlılıktan geliyordu. O, hiçbir zaman aile değerlerini toplumun üstünde görmüyordu. Teorik düzeyi yüksek olmamasına rağmen, yurtsever duygular içinde her tarafa adeta "Kürdistan insanı, yurtseveri işte böyle olmalı" mesajını veriyordu.

İlk yakalanışı ve zindanlarla tanışması 1981 yılına rastlar. Bu dönemde faşist-sömürgeci güçlerin baskı ve işkenceleri her tarafı olduğu gibi Adana'yı da sarmıştı. Bir ihbar sonucu arkadaşlarıyla kaldığı bir aile evinde yakalandı. Altı yıl Adana Cezaevi'nde kaldı. Cezaevinde kaldığı sürece olumlu tavırları ile herkes üzerinde iyi bir etki yaratmıştı. Ama, esas polis sorgusundaki tavrı ile ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. O zamanlar ben de Adana Cezaevi'nde idim. Soruşturmadan yeni gelenler anlatıyordu. O'nun kararlı direnişçi tavırları, çözülen birçok insan üzerinde olumlu etki yaratarak, o insanların daha fazla ileri gitmesine engel oluyormuş. Partinin hiçbir sırrını vermeden bir ay boyunca çok ağır işkencelere tabi tutulmuş, hatta pek uzun yaşayamayacağı, öleceği söyleniyormuş. O, polis sorgusunda da gerçek bir Kürdistan yurtseverinin nasıl olması, nasıl davranması gerektiğini pratiğiyle anlatmıştır. Ben, Adana Sivil Cezaevi'nde yattığım sırada, O'nu da Adana Askeri Cezaevi'ne götürüyorlar. Bu nedenle cezaevinde de bir araya gelmemiz gerçekleşmedi.

Uzun yıllar sonra (altı yıl) tahliye oldu. Ama kısa bir süre sonra tekrar yakalandı. İkinci tahliyesi de 1986'nın Aralık ayına rastlar. Dışarı çıktıktan sonra artık kesin olarak kararını vermiştir. Kürdistan'a gidip savaşacaktır. Mücadeleye katılma kararında asla tereddüt etmedi. Yalnız ailesi ve üç çocuğu sorun olacaktı. Onlara bir gelecek, sahip çıkacak bir güç arıyordu. Durumu Partiye bildirdi. Çok kısa bir süre sonra kendisi tek başına Kürdistan'a giderek silahlı savaşım birlikleri içine girdi. Artık O da bir gerillaydı.

Gerilla olmak, bir gerilla gibi davranmak çok güzel bir şeydi, ama zordu. O, zorlukları baştan biliyor ve kabul ediyordu. Ölüm her an gelebilirdi. Bir gece vakti ya da güneşin doğduğu bir anda ölüm önüne düşerdi. Bunu biliyordu. Ama olsun, Kürdistan halkının kurtuluşu için bu büyük ve soylu amaç uğruna toprağa düşmek gerekiyordu. Kendi çocukları dahil, bütün çocukların Kürdistan ülkesi gibi bir geleceğe ihtiyaçları vardı. Onların gerçek eğitimi, sağlık ve beslenme sorunları ancak bağımsız ve özgür bir Kürdistan'da çözümlenebilirdi. Savaşın çok zor ve kanlı geçeceğini de biliyordu. Zorluk Kürdistan'da yeni bir insan, yeni bir halk yaratmada yatıyordu.

Abdüllatif, "ben yurtseverim" deyip evde oturamazdı. Kürdistan'da kendisine, "yurtseverim" diyen herkesin mutlaka şu veya bu şekilde savaşması, mücadele etmesi gerektiğine inanıyordu.

Bu inançlar ve Parti davasına olan bağlılığı O'nu, savaşın en sıcak alanlarına götürdü. Ama, ne yazık ki ölümü erken geldi. Savaşa katılımından iki ay sonra 1987 yılı 17 Nisan'ında Mardin'in İdil ilçesinde kırsal kesimde sömürgeci kolluk kuvvetleriyle çıkan bir çatışmada şehit düştü. Çatışma, iki-üç gün sürüyor. 8.000 kadar askerle ve 7 helikopterle saldıran TC askeri güçleri, bir grup olan PKK savaşçılarını bir türlü teslim alamıyor. **Abdüllatif** ve arkadaşları kahramanca çarpışıyordu. Gruptan bazı gerillalar çemberi yararak, kurtuluyorlar. Ancak bir gerilla yaralanıyor. **Abdüllatif** yaralı olan arkadaşını o halde bırakmaya yanaşmıyor. Ve kurşunları bitene kadar yaralı arkadaşıyla birlikte çarpışıyor. 17 Nisan Cuma günü saat 10.00 sıralarında **Abdüllatif**, arkadaşıyla birlikte şehit düşüyor.

Abdüllatif'in kişiliği, dava ve halka olan bağlılığı hakkında şüphesiz çok şey söylenebilir. Ama ben, sadece Kürdistan'da bir yurtseverin nasıl olması gerektiği yönünde birkaç şeye değindim. Ayrıca da yurtseverlik kavramı üzerinde birkaç söz söylemek istiyorum.

> ***"Abimin ilk devrimci düşüncelerle tanışması 1979 yılına rastlar. O dönemde ulusal kurtuluşçu fikirler dalga dalga Mersin, Adana, İzmir vb. gibi Kürdistanlı işçilerin yoğun olduğu illerde yayılıyordu. Bu ortamda yurtsever-devrimci fikirler Abdüllatif'in de benliğini sarmıştı. Esasen, abimde su yüzüne çıkmamış bir yurtseverlik zaten vardı. Ülkesini ve insanlarını çok seviyordu. İnsanlarla kurduğu sosyal ilişkide hep onlara yardımcı olma, güleryüz gösterme çabası içindeydi... Abdüllatif, orta yaşlarda, kısa boylu ama, zayıfça bir fiziğe sahipti. Hafif dalgalı saçları vardı. Yüz hatlarında Kürdistan insanına özgü o çizgiler ışıklı bir şekilde duruyordu. Korkusuzdu."***

Yurtseverlik yüce ve soylu bir kavramdır. Tarihte birçok halk, bu yönünü ağırlıklı olarak ön plana çıkarmış ve yurtları için hiç çekinmeden canlarını feda etmişlerdir. *"Ölelim, ama Rus yurdunu teslim etmeyelim"* diye Rus anaları ve çocukları kendilerini uçurumlardan aşağı atmasını bilmişlerdir. Kürdistan derelerinde nice insanımız da aynı soylu davranışlarda bulunmuştur. Ama hiç kuşku yok ki; Kürdistan'daki yurtseverlik çok daha değişik fedakarlıklar gerektiriyor. Yurtsever olmak, ille de elde silah dağda savaşmak anlamına gelmemeli. Bugün Kürdistan ulusal kurtuluş savaşına şu veya bu şekilde destek veren, yardım eden yurtsever insanlarımız yığınlarcadır. Ama gerçek yurtseverlik, yeri ve zamanı geldiğinde gücü oranında silahlı savaşıma katılması yönünde bir atılımı da gerekli kılıyor.

Özcesi, "ben yurtseverim" deyip mücadele dışında kalanlar veya başka bir deyişle özellikle mücadele dışında kalmak için, "ben yurtseverim" anlayışının arkasına saklanmak hiç de doğru değildir. Ülke ve halk sevgisinin tek başına yeterli olmadığı, bu sevginin politik atılımla ileri götürülmesi gerektiği açıktır.

PKK önderliğinde oluşturulan anti-emperyalist, anti-sömürgeci halk cephesi çeşitli yurtsever güçlerin birliğini oluşturuyor. Cepheye katılanlar şu veya bu şekilde Kürdistan davasına destek veriyorlar. Kürdistan'da yurtsever olmanın ölçütü de, bu savaşıma verilen katkı ve destektir. Anti-sömürgeci olmak, bu güçlere karşı bir şeyler yapmak anlamına gelmez mi?

İşte **Abdüllatif** arkadaş da bu bilinçle Kürdistan kurtuluş savaşına elde silah tutarak katılmıştır. Ve gerçek Kürdistan yurtseverine canıyla bir mesaj iletmiştir.

Şehitlerimize sahip çıkmak, onların anılarını yaşatmak hiç kuşkusuz bu mücadelenin sürdürülmesine bağlıdır. Onlar, hiçbir zaman unutulmayacaklardır. Düzeyleri ne olursa olsun, bu topraklar ve bu insanlar için can veren, çeşitli fedakarlıklarda bulunan tüm şehitlerimiz bizim onurumuz ve gururumuzdur.

Bugün, elde silah savaşan ve sömürgeci-faşist zindanlarda kan-ter içinde çeşitli zorluklarla direnen tüm Partili kadro ve sempatizanlar da geleceğimiz, umudumuz ve yarınımızdırlar.

Kürdistan ülkesi için savaşan tüm insanlar; hepinize selam olsun!

ABDÜLLATİF YOLDAŞ MÜCADELEMİZDE YAŞIYOR! YAŞASIN ŞEHİTLERİMİZİN DİRENİŞ RUHU!

ZİNAR

SÖMÜRGECİ TERÖR HALKIMIZI MÜCADELEMİZDEN KOPARAMAZ

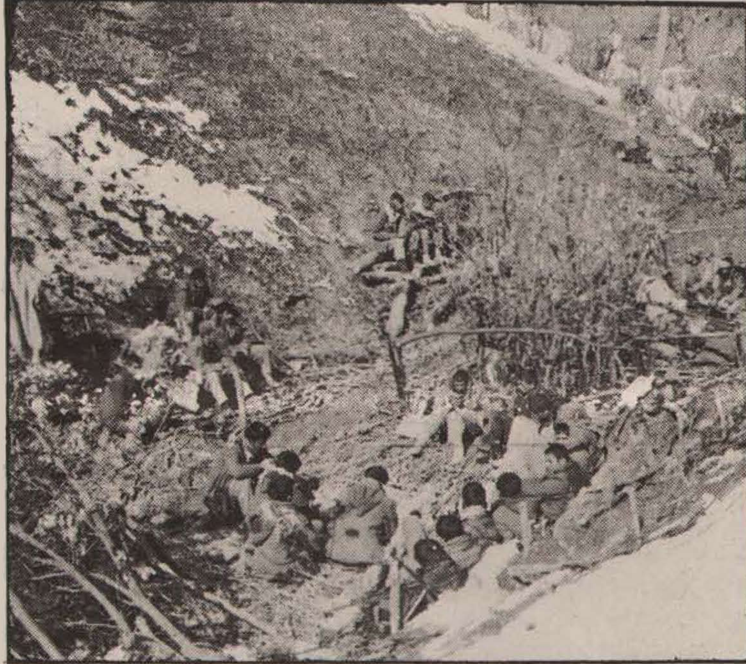
Baştarafı 1.sayfada

1989'un sonlarına doğru, Türk sömürgeci sisteminin birinci gündem maddesi durumuna yükselen ulusal kurtuluş mücadelemiz, 80'li yıllara damgasını vuran en önemli gelişmelerden biri oldu. TC'nin mevcut sorunlarının kaynağında bu gelişmenin rolü büyüktür. Bunun faşist rejimin ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarına da yansıdığı tartışılmaz bir gerçektir. Patlama noktasına ulaşmış birçok sorunla yeni bir yıla giren TC'nin, mevcut dış politikası da işlemez bir duruma gelmiştir. Kısacası faşist-sömürgeci rejim, iç ve dış politikada içinden çıkılması zor bir bunalıma düşerek 1990 yılına girmiştir.

Kürdistan'da yaşanan savaş, TC'nin geleceğini çizmede temel bir sorundur. Bu nedenle, sömürgecilik, bu sorunun tasfiyesini hayati bir önemde ele alıyor. Kürdistan'a yönelik yeni yaklaşımlar artık uygulamaya geçirilmiş durumda. Çok yönlü yönelimlerle hedefe ulaşılmak isteniyor. Örneğin, SHP'nin hazırladığı ve meclis gündeminden geçirilebileceği gözüyle bakılan Kürtçenin serbestleştirilmesine ilişkin yasa tasarısı vardır. SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, Batı Almanya televizyonu WDR'ye verdiği demeçte; Kürtçenin yasak olması durumunun PKK elinde bir koz olduğunu belirtiyordu. Ve Partimizin sözümona bu kozu kullanarak halkı etrafında topladığını söylüyordu. Böylelikle, bu yasa tasarısında SHP'nin ikiyüzlülüğünü ve özel savaşa olan maşalığını üstü kapalı şekilde itiraf ediyordu. Yine, Türk Genelkurmaylığının 1989 yılı sonlarında, Kürdistan'daki gelişmelere ilişkin yaptığı açıklamalarda, bazı yaklaşımlar dile getiriliyordu. Evet, bu yaklaşımlar, içinde bulunduğumuz dönemde en pervasız kurallarla uygulamaya geçirilmektedir. Kürdistan'da halk kitleleri üzerinde azgınca bir faşist terör estirilmektedir. Baskı, işkence, katliam, tutuklama ve göç ettirme uygulamaları alabildiğine yoğunlaştırılmaktadır. Genelkurmay Başkanı Necip Torumtay'ın; *"PKK'ya destek veren herkes düşman olarak görülecek"* ve *"PKK'nın baharda olası eylemlerinin önüne geçmek için operasyonlara devam edilecek"* şeklindeki açıklamaları çerçevesinde bir karşı-devrimci savaş yürütülmektedir. Her yılın kış aylarında, sömürgeci yetkililer, tedbirlerin geliştirilerek PKK'nin bahar atılımının önüne geçileceğini belirtiyor, fakat hedefe ulaşılamıyordu. İşte, sömürgeciler bu başarısızlıklarının bilincinde olarak, yeni yönelimlere girmek durumunda kalıyorlar.

Ulusal kurtuluş mücadelemizin derinden kök saldığı alanlarda, yöre halkına yoğun baskılarda ve faşist dayatmalarda bulunuluyor. Halk, tümden silahlandırılmak isteniyor. Yurtseverliğin geliştiği yörelerde bu, zorla kabul ettirilmeye çalışılıyor.

Sömürgeci Türk ordu güçlerinin son dönem uygulamalarından vereceğimiz bazı örnekler, Kürdistan'da yaşanan faşist terörün düzeyini gösteriyor. Hakkari'nin Çukurca ilçesi ve çevresinde bir aya yakın süre boyunca sürekli operasyon gerçekleştirildi. Bu operasyonlar, köyler ve mezralarla sınırlı kalmadı, Çukurca merkezine de sıçradı. Bu süre içerisinde yüzlerce kişi tutuklandı. Hemen her kesim işkenceden geçirildi. Hakkari Valisi ve Tugay Komutanı ile birlikte Pinyaniş aşireti reisi Mustafa Zeydan, Çukurca meydanında sömürgeci güçler tarafından zorla toplanan Çukurcalılara yönelik, *"Ya silah alıp korucu olacaksınız, ya da dağa çıkacaksınız. Başka seçeneğiniz yok"* tehdidinde bulunuyor. 2000'e Doğru dergisinin bir haberine göre, Çukurcalılar du-

rumu, *"13 yaşındaki çocuktan, 80'lik ihtiyara kadar herkesi işkenceden geçirdiler. Operasyonlarda her 20 kişiden birini gözaltına aldılar"* şeklinde açıklıyorlar. Yoğun baskı ve tehditler sonucu, Üzümdere'den 240, Çığlı'dan 110, Köprülü'den 100, Üzümlü'den 70 kişiye zorla silah alacaklarına dair belge imzalattırılmıştır. Bu köyler dışında silah almayı reddeden köyler ise göç etmek zorunda kalmışlardır. **Ormanlı, Çimenli** ve **Ketalan** köyleri tümden boşalırken; **Köprü, Kavaklı, Cevizli, Kazandere, Ziyaniş, Belecan, Serani, Heşete, Maruta, Zavite, Tuğip, Narlı, Talısa, Bêlata, Şılıka, Camenda, Şifeza, Ereş** ve **Irkaç** köylerinde ise bir-iki hane dışında diğer tüm köylüler göç ettirilmişlerdir. Ayrıca, **Çukurca**'nın bir mahallesi de göç sonucu tümden boşalmış durumda.

Yine Siirt merkezine bağlı **Sağlarca** köyü de yoğun baskılar sonucu göç etmiştir. Bu köy de, silahlandırılıp koruculaştırılmak istenmiş, fakat köylüler silah almayı reddedince köyden göç ettirilmişlerdir.

Göç etmekle karşı karşıya bırakılan köylerden birisi de **Taşdelen**'dir. Taşdelen'den 35 korucunun silah bırakıp Mersin'e göç etmesi ve geri kalanların ise silah almayıp koruculuğu kabul etmemesi sonucu, köyün çevresi sömürgeci askeri güçler tarafından ablukaya alınmıştır. Köylüler bu baskılara karşı çaresiz kalıp Güney Kürdistan'a göç etmek istiyorlar, ancak giriş-çıkışlar yasaklanarak, hareket ettirilmiyorlar. Celal Başlangıç'ın 11 Ocak 1990 tarihli Cumhuriyet'te yer alan **"Güneydoğu'da yasaklı yaşam"** başlıklı haberine göre, köye girmek isteyen SHP milletvekillerinden Cumhur Keskin ve Fuat Atalay, köy girişinde bekledikleri sırada yaptıkları söyleşi arasında bir görevli şunları söylüyor: *"Bilemezsiniz buraları. Bunların 5 yaşındaki çocuğundan, 70 yaşındaki ihtiyarına kadar hepsi PKK'lıdır. Bunların hiçbiri müslüman değil, hepsi gavur."* Köyde, askeri güçlerce hava karardıktan sonra evden dışarı çıkmak yasaklanmıştır. Haberde bir askerin şu sözleri aktarılıyor: *"Hava karardıktan sonra, sokağa çıkma yasağı var. Bir kıpırtı oldu mu, basıyoruz mermiyi. Bir gecede 10 bin mermi yakıyoruz"* Celal Başlangıç'ın sözkonusu haberinin bir bölümü ise şöyle: *"Hiçbir köy evinde tuvalet yok. Tümününki dışarda... Gün ışıyıncaya kadar kimse tuvalete gidemiyor köyde. Gidene köyün çevresindeki mevzilerden ateş açılıyor. İşte bir gece yakılan 10 bin mermi de buradan kaynaklanıyor. Köylülerin çoğu, evlerinin pencerelerini söküp yerine duvar örmüş; 'Ne olur ne olmaz gece biri çişini tutamaz tuvalete gider de yağan mermilerden biri evimizin çağrısız konuğu olur' korkusuyla..."*

İşte, sömürgeci terör bu denli barbarca yürütülmektedir. Gerillaya ulaşamayan faşist askeri birlikler, var güçleriyle halkımıza yönelmekte ve gerillanın kaynağını kurutmaya çalışmaktadırlar. Sömürgeciliğin bu düzeyde pervasızca halkımıza yönelmesi, onun halkın desteğini yitirdiğini ve Partimizin ise tersi bir gelişmeyi yaşadığını net olarak gösteriyor. Halk desteğine sahip olan bir gücün, bu şekilde azgınca faşist teröre başvurmasının bir gerekçesi olamaz. Sömürgeciler, halkımıza bu düzeyde yöneliyorsa, demek ki halktan destek alabileceğine dair büyük bir umutsuzluğu yaşamaktadır. Bu, bir anlamda Kürdistan'daki mevcut gelişmenin doğal bir sonucudur. Çünkü halkımız da ulusal kurtuluş mücadelemizin gelişmesi paralelinde sömürgeciliğe inancını yitirmektedir. Bunun bir gerçek olduğunu, Kürdistan'da inceleme gezisine çıkan SHP milletvekilleri Cumhur Keskin ve Fuat Atalay da yaptıkları basın toplantısında itiraf ediyorlar; *"Siyasal iktidarın bölgeye yönelik ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel politikaları tam anlamıyla iflas etmiştir. Özellikle kırsal kesimde yaşayanlardan önemli bir bölümünün yoğun insan hakları ihlalleri ve kötü yönetim uygulamaları nedeniyle yönetime hiçbir inançları kalmamış ve bu inançsızlık giderek devletle birlikte siyasal partiler de dahil olmak üzere tüm kurumlara karşı güvensizliği endişe verici boyutlara ulaşmıştır."*

Belli ki, SHP'ye destek turuna çıkan bu iki milletvekili, umduklarını bulamamış olacaklar ki, aynı basın toplantısında partilerin programının yetersiz olduğundan da sözediyorlar. Bu temelde SHP, Kürdistan'a yönelik yeni oyunlara hazırlanıyor.

Türk sömürgeciliği, hiçbir maske, oyun ve askeri zor biçimi ile Kürdistan'daki ulusal kurtuluş sürecini durduramayacaktır. Çünkü o, kendisinin tayin ettiği koşullarda değil, Partimizin ortaya çıkardığı ulusal kurtuluş savaşı koşullarında savaşmak durumunda bırakılmıştır.

Ortaç'ta şehit düşen 4 partizanın cenaze törenine binlerce kişi katıldı

4 Ocak 1990 günü, Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı Ortaç köyünde büyük bir çatışma meydana geldi. ARGK gerillalarının köyde olduğu ihbarını alan sömürgeci özel savaş birlikleri, köyü kuşatmaya aldı. Helikopter desteğindeki kolluk kuvvetleri, gerillaların kaldıkları evin etrafını da çembere aldılar. "Teslim ol" çağrısına, gerillalar ateşle karşılık verdiler. Günboyu devam eden çatışmada, düşman büyük kayıp verdi. Akşam karanlığı basmadan önce sömürgeciler hem uzayan çatışmada kayıplarının artacağını, hem de gecenin gelmesiyle gerillaların çemberi yaracaklarını hesaplayarak evi havadan bombaladılar. Bombalarla ev, yerle bir olurken, ARGK'nin 4 değerli savaşçısı da şehit düştü. Şehit düşen gerillaların **Ahmet GÜDEN (Davut), Ekrem ÖZBEK (Delil, Yavuz), Halil TUNÇ (Asker, Rozan)** ve **Adnan YILMAZ (Avreş)** yoldaşlar oldukları belirtilmektedir.

Ayrıca çatışmada büyük kayıp veren düşman, kayıplarını "1 çavuş öldü, 1 er de ağır yaralandı" şeklinde açıkladı.

Sömürgeciler, şehit düşen 4 yoldaşımızın cenazelerini ailelerine vermek istemediler. Bunun üzerine halk evlatlarına sahip çıktı. Binlerce kişinin katıldığı protesto gösterisi düzenledi. Sömürgeciler, gösteriyi dağıtmak için polis ve özel timle saldırıya geçtiler. Kitle, düşmanın bu saldırısına kararlıca karşı çıktı; taş ve sopalarla karşı saldırıya geçti. Düşman, kitlenin bu kararlı tutumu karşısında cenazeleri vermek zorunda kaldı. Ve yoldaşlarımızın cenazeleri binlerce yurtseverin katıldığı bir törenle defnedildi.

Ayrıca, ocak ayının ilk haftasında, Siirt'te yapılan yoğun operasyonlar sonucu PKK'ye yardım ettikleri gerekçesiyle 22 kişi yakalanarak tutuklandı.

Sınırda tampon bölge

Baştarafı 1. sayfada

Sinsi amacına ulaşıp ulaşamayacağını da önümüzdeki günler gösterecektir. Ama geçmiş örneklerin de gösterdiği gibi, bunun da bir fiyasko ile sonuçlanacağı açıktır. Çünkü devrimci savaşımız çok daha yetkinleşmiş, halkımız ise daha da bilinçlenmiştir. Bu iki olgu, özel savaşın her türlü yaptırımını boşa çıkaracak güçtedir. Yalnız sınırı insandan arındırma işlemi, salt bir göç ettirmeyle sınırlı değildir. Kapsam ve hedefleri daha da geniştir.

TC, Özel Hal Bölge Valiliği'ne dayanarak, özel savaşı yürütmeye çalıştı. Fakat sömürgeci Vali, iki yıllık faaliyeti içinde rolünü oynayamadı. Devrimci savaşımımız gelişim ve yükselişini sürdürdü. Böylece işlevsiz kalan özel valilik kurumunun rolü değiştirildi. Fakat tamamen kaldırma yoluna gidilmiyor. Aslında böyle bir duruma başvurulması düşünüldüğü halde, bu özel savaşın yetmezliğini daha açık sergileyeceğinden, kaldırma yerine rolü değiştirilerek teknik düzeyde yararlanılacak bir kurum olarak ele alınıyor. Yetkileri ise Genelkurmaylık devralıyor. Yani özel savaşı bundan böyle bizzat Genelkurmay yürütecektir. Dolayısıyla özel savaş bir milyona yakın Türk ordusunun birinci sorunu haline getiriliyor. Bu yüzden Valinin yetkileri peyderpey devralıyor. Yine aynı habere göre; *"Teröristlerin kaçak yollardan geçişlerini önlemek için sınırların aydınlatılması ve fiziki engellerin oluşturulması çalışmaları, bundan böyle Milli Savunma Bakanlığı tarafından yapılacaktır. Bu arada Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin görüşleri de dikkate alınacak."* Görüldüğü gibi sömürgeci Vali'nin rolü sadece danışılan teknik bir kurum kapsamındadır. Bakanlık, sınırda fiziki önlemleri geliştirecek, sorumluluğu da Kara Kuvvetleri üstlenecektir.

Yine sınırda oluşturulacak tampon bölge, kurtuluş savaşımızın dış dünya ile bağını kesmeyi amaçlıyor. Bu, düşmanın savaşı-

mımızı içte halkımızdan, dışta ise dünyadan izole ederek tecrit etme ve buna dayanarak kontrol altına almayı hedeflemesidir. Ayrıca mücadelemizin Kürdistan'ın diğer parçalarla bağını koparmak, oluşturulacak fiziki engellerin hedefi arasında bulunmaktadır. Zaten Kuzey-Batı Kürdistan'da da gittikçe eyaletleri kendi içinde bölgelere ayırmak ve birbirinden tecrit etmeyi tel örgülerle sağlayamamaktadır. Çünkü böyle bir uygulamanın içte ve dışta getireceği siyasi sorunların altında tamamen ezileceği gibi, ekonomik gücü de bunu finanse etmeye yetmeyecektir. Bu nedenle sınırlarda tampon bölgeler oluşturma yoluna gidiyor. Aynı anda sınırın tümünü de insandan arınmış bölge haline getirmeyi göze alamamaktadır.

Haberde, *"Sınırda sıfır noktada 112 köy bulunduğunu belirten yetkililer, bunların tamamen kamulaştırılmasının şimdilik mümkün olmadığını söylediler"* (agy.) denilerek, bu durum ortaya konuyor.

Zaten, Irak sınırın güney tarafını tampon bölge haline getirmiş durumdadır. Kuzeyini de TC, tampon bölge haline getirerek sınır boyu askeri bölge olarak ilan edilecektir. Böylece sınır boyu askerler "Atış alanı" halini alacaktır. Yine TC, Irak'la sıcak takip anlaşmasını yenilemeye çalışarak denetimi ve saldırganlığını Güney Kürdistan'a kadar uzatacaktır.

TC'nin '92'ye kadar oluşturduğu özel savaşın yeni planı, sınır bölümünü böyle ele almaktadır. Ayrıca sömürgeci Valiliğin yetkilerinin tümden Genelkurmaylığa devredilerek teknik ve danışman bir kurum düzeyine indirgenmesi, bir gerçeği çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır. 5 yıldır süren kurtuluş savaşımımız karşısında Türk özel savaşı bu etapta yenilmiştir. Geliştirilen özel savaşın yeni yönelimiyle savaşın ikinci etabı daha ileri bir boyutta ve kapsamda başlamış durumdadır. Bu devrimimizin istikrarlı gelişimini göstermektedir. Ulusal kurtuluş mücadelemizi, ileriye doğru sıçratmakla TC'yi, her şeyi ile savaşa çekmiş olmaktayız. Mücadelemizin başından beri amaçladığı buydu: TC'yi mücadele ateşinin içine çekip parça parça yakmak. TC beklemediği, hatta hayal bile edemediği bir yanılgıya düştü ve hedefine ulaşamayarak kaybetti. PKK ulusal kurtuluş mücadelesini yükselttikçe yükseltti. Bu önlenemeyen yükseliş karşısında TC, kendi koşullarında savaşamaz duruma düştü. İşte bu koşullarda düşmanımızın hazırladığı ve geliştirdiği bu engeller, onun sonunu yakınlaştırmaktan başka bir sonuç vermeyecektir. Gelinen noktada, devrimci savaşımımız bunları rahatlıkla aşmada her zamankinden daha çok güç sahibidir.

Kürtçenin yasallaştırılmasındaki amaç

Baştarafı 1. sayfada

namayacak" diye. Türk sömürgeciliğinin Kürt düşmanlığı gözönünde bulundurulursa kendisi açısından yargılamanın cezalandırmanın gerekçelerinin bol olduğu kabul edilecektir. TC'ye göre, onu kabul etmeyen her Kürt bir suçlu; kabul eden ise ıslah olmuş ve kullanılmasında yarar olan bir suçludur. İşte bu şekilde değerlendirilen bir halkın dili üzerindeki yasak kaldırılıyor veya kaldırılmıyor, ne farkeder!

SHP'nin girişimiyle bu yasağın kaldırılmak istenmesi de tesadüf değildir. Bu, faşist rejimin "sosyal-demokrat" fikirli SHP'ye atfettiği rol gereğidir. Bu şoven partinin, Kürdistan'daki anti-sömürgeci potansiyeli potasında eritme ve böylece bu potansiyelin yaratıcı gücü PKK'yi etkisizleştirme gibi bir görevinin olduğu biliniyor. Tabii ki, bu görevin başarıyla yerine getirilmesi için de, bazı göz boyamalarda bulunmak gerekiyor! Aslında SHP'nin Kürdistan politikasının ikiyüzlülüğü de ortaya çıkmamış değil; ancak koparılabildiği kadar bir şeyler koparılmaya çalışılıyor. Aynı SHP, Diyarbakır Belediye Başkanlığı'nı kazanmak için, 61 yaşındaki Saliha Şener'i mitingde konuşturmuştu. Daha sonra Saliha Şener, Kürtçe konuştuğu gerekçesiyle 1 yıl cezaya çarptırılınca neredeydi?

Kürtçenin yasallaştırılması, TC'nin Avrupa'daki imajına da yarar sağlayacak. Rejim, AT'ye üye olmanın bitmeyen çabası içerisindedir. Üyelik önündeki engellerin en büyüklerinden biri de Kürdistan sorunudur. Bırakalım ilerici ve demokratını, sıradan her Avrupalı için, bir dilin üzerindeki yasak, çağdışı bir uygulamadır. TC politikacılarının, uluslararası işbirliği toplantılarında en çok zorlandıkları konulardan biri bu çağdışı uygulamadır. Kürtçeyi duruma göre serbestleştirilerek, bu engel atlatılmak isteniyor.

Görünürde SHP'nin hazırladığı bu yasa tasarısının ANAP'tan ve özellikle Kürt milletvekillerinden de destek göreceği belirtiliyor. Yasayı en aktif destekleyenlerden ANAP'lı Siirt milletvekili Kemal Birlik ve Mardin milletvekili Nurettin Yılmaz, 7 Ocak 1990 tarihli Nokta dergisine yaptıkları açıklamalarla ne kadar has uşaklar olduklarını sergiliyorlar. *"Ben de Kürdüm. Anadilim Kürtçedir"* vb. sözler sanki büyük bir cesaret ve Kürt halkının dostuymuş gibi sarfediliyor. Bir dönemler, bu yönlü açıklamalar, büyük cesaret isteyen anlamlı sözlerdi. Fakat günümüzdeki aşama, oldukça farklıdır. Siirt milletvekili Kemal Birlik'in konuya ilişkin açıklaması şöyle: *"Üstelik bu yasalar birleştiricilikten öte, ayırımcılık yapmakta ve bunu körüklemektedir... Bence bu konuyu fazla uzatmaya gerek yoktur. Ne yani, tüpün patlamasını mı bekleyeceğiz?"* Kemal Birlik, efendilerine bu şekilde akıl verirken; Nurettin Yılmaz da, *"Sayın Cumhurbaşkanımız Özal, başbakan iken, bir görüşmemiz sırasında bu yasanın kaldırılacağına dair bana söz verdi... Bu konuda tüm Doğulu milletvekilleri olarak elimizden geleni yapacağız"* biçiminde görüşünü dile getirerek, uşaklık yaptığı efendilerine umut bağlamaktadır.

TC, Kürdistan sorununda karşı karşıya kaldığı çıkmazı biraz da olsa hafifletmede, zaten işlenmeyen bu yasayı değiştirmeyi bir araç olarak kullanacak. Bugün Kürdistan'a yönelik her türlü politikanın ulusal kurtuluş mücadelemizin tasfiyesini amaçladığı bilinmektedir. Bu nedenle, TC açısından sorun, bu politikaları nasıl başarıya ulaştıracağıdır. İşte, bu yasa kaldırılır veya kaldırılmaz; bir değer ifade etmiyor. Olay, sömürgeci emeller kapsamında değerlendirilmek zorundadır. Önemli olan, buradaki ikiyüzlülüğü ve bununla ulaşılmak istenen hedefi görmektir.

Elmabahçe'de aileler zorla göç ettiriliyor

Türk sömürgecileri, Kürdistan'da içine düştükleri bataktan çıkmanın çaresini, insanlarımızı zor ve tehdit uygulamalarıyla göç ettirmekte arıyorlar. Kürdistan'da zorla göç ettirilmeyi yaşamın bir parçası haline getirirken, özellikle toplu göçlerin karşıt direnişleri ortaya çıkaracağını hesaplayarak, aileleri tek tek göç ettirmeye çalışıyorlar. Bunun son örneklerinden biri de Mardin merkezine bağlı Elmabahçe köyü Birlik mezrasında yaşandı.

Birlik mezrasında oturan Söğüt ailesi, en son 26 Aralık'ta evi, özel tim elemanları tarafından basıldı. Evin her tarafı didik didik aranırken bütün eşyaları parçalanıp kullanılmaz hale getirildi. Sadece dokunulmayan pekmez küpüne de çamur atılıp iyice karıştırıldı. Aile fertlerine en ağır küfürler ve hakaretler yapıldıktan sonra, *"Ermenisiniz, teröristler sizden yardım görüyor, bir haftaya kadar pılınızı pırtınızı toplayıp buradan göç etmezseniz evinizi başınıza yıkarız"* (Cumhuriyet, Aralık 1989) tehdidini savurup ayrıldılar.

Söğüt ailesinin büyüğü 65 yaşındaki Davut Söğüt, konuya ilişkin; *"Ermeniler de insandır, ancak ben müslümanım, Ermeni değilim. Kendimi bildim bileli, namaz kılar, ibadetimi yaparım. Neden böyle yalanlar uyduruluyor? Bu gibi bahanelerle bizi dededen, babadan kalma topraklarımızdan kovmaya çalışıyorlar"* (aynı gazeteden) diyerek tepkisini ortaya koyuyor.

Ayrıca daha önceden de evleri çeşitli defalar basılıyor. Davut Söğüt, iki kez Mardin Merkez Komutanlığı'na götürülüyor, her seferinde üç gün süreyle gözaltında tutuluyor, işkence yapılarak; ya korucu, ya da muhbirlik yapması kabul ettirilmeye çalışılıyor. Yine yeğeni Süleyman, 9 gün aynı yerde gözaltında tutuluyor, işkence ile koruculuk, ya da muhbirlik yapmaya zorlanıyor. Özellikle de her aileden en az bir kişinin korucu, ya da muhbir olmasının zorunlu olduğu belirtiliyor, "Aksi halde köyünüzü terkedeceksiniz" deniyor.

Birlik mezrasında benzeri uygulamalar 5 ailede denendi ve bu aileler Kızıltepe'ye göç etti. Yine iki aile daha Kızıltepe'ye göç hazırlıklarını yürütüyor. Hepsinde de gerekçe aynı: *"Koruculuğu kabul etmemek, Ermeni olmak ve PKK'ye yardım etmek."*

Faşist TC, Kürdistan'da yürüttüğü özel savaşın çıkmazını halkımızı zor, işkence, tehdit ve şantajla göç ettirerek aşmak istiyor. Bunun için de insanlarımızın önüne iki seçenek koyuyor. Birincisi; özel savaş birliklerinin hizmetinde korucu, ya da muhbir olarak çalışmak, ikincisi; bunun kabul edilmemesi durumunda göç etmektir. Bu ikisinden birini uygulamaması halinde de, "evinin başına yıkılacağı" tehdidi yapılmaktadır. Yani ailenin tümden imha edileceği açıkça beyan ediliyor.

Bu örnekte dikkat çeken nokta; TC'nin her aileden en az bir kişiyi kendine bağlamaya çalışmasıdır. Çünkü bununla aile üzerinde denetim kurarak, yanına çekeceğini hesaplıyor. Bunu yaparken, önce ailenin özelliklerini tesbit ediyor. Şayet para ve diğer maddi-manevi çıkarlarla ailenin en az bir ferdini satın almayı başaracağını tesbit ederse bu yola başvuruyor. Bu mümkün değilse, zor yöntemiyle göç ettirmeyi esas alıyor. Ayrıca koruculaştırdığı çeteler eliyle, bu aileler üzerinde baskı kurduruyor. Özellikle göç ettirilecek ailelerin arazilerinin koruculara verileceğini vaadederek, bu çetelerin aileler üzerinde baskılarını arttırmalarına teşvik ediyor. Böylece koruculuk özendiriliyor. *"İşin esası, verimli ve sulak olan arazimize göz koyan Elmabahçe korucuları askerleri kışkırtıyor"* (Davut Söğüt, Aynı gazeteden) diyerek bunu vurguluyor.

Yine devrimci savaşımımız karşısında dağılıp işlevsiz kalan koruculuk, bu yolla canlandırılmaya çalışılıyor. Elmabahçe'de 34 korucu vardı. Bunların ihbarı sonucu 6 ay önce 3 ARGK savaşçısı şehit düşmüştü. Bunun üzerine gerillalar Fereç adlı korucuyu ölümle cezalandırdılar. Bu olay, korucularda tedirginlik yarattı ve büyük çoğunluğu silahlarını bıraktı. Sömürgeciler, dağılan bu yapıyı yeniden canlandırmak için tek tek ailelere yönelmeye başladılar. Fakat ailelere toplu yönelememektedirler. Çünkü toplu yönelme ve göç ettirme, kitlelerde ortak direnme ruhunu güçlendirecek ve dayanışmayı geliştirecektir. Bunun önüne geçmek için tek tek düşürmeyi ve her aileden en az bir kişiyi "kazanmayı" esas almaktadırlar.

Önümüzdeki süreçte daha da çıkmaza gireceği beklenen Türk özel savaşı, bu taktiğe daha çok başvuracaktır. Bu temelde devrimci savaşımımızı sınırlandırmaya çalışacaktır. Açık ki bu taktiği de onu bekleyen sondan kurtarmaya yetmeyecektir.

SHP Van İl Merkezi'nde;
"Ağalar Zirvesi"

Baştarafı 1. sayfada

Şamil Irtak, bir toplantı düzenlediler. Sözümona toplantı sonucunda, *"PKK'ya karşı ortak hareket"* edeceklerine dair Kuran'a el basarak ant içtiler. Ayrıca komşu bölgelerdeki Jirki, Pinyaniş, Halilan ve Kaşuran aşiretlerinin de bu işbirlikçi uşak ağaların "zirvesi"ni destekledikleri belirtiliyor. Yine, Van yöresinde bulunan Şidan, Mengelan, Mamxuran, Brukan, Butin, Merzıkan, Zevkan ve Goyan aşiretleri, kendilerine de yapılan çağrıyı karşılıksız bırakarak toplantıya katılmadılar.

Yapılan toplantı ardından bir de açıklama yapıldı. Açıklamanın bir bölümünde şu görüşlere yer veriliyor: *"Hepimizin aslı Kürttür, bunu inkar etmiyoruz. Ama PKK'nın yoğun baskısıyla halkımız topraklarını, köylerini, evlerini terk etmektedir. İlkbaharda neyle ekim yapacağız, neyle geçineceğiz? Artık aşiretlerde yokluk, sefalet, açlık dönemi başladı. Hükümet terör olaylarına yıllardır gereken önemi vermedi. Kırsal kesimdeki vatandaşımız kaderiyle başbaşa bırakıldı..."* (Milliyet, 8 Ocak 1990)

Aşiret reislerinin, bizzat SHP'nin girişimleri sonucu biraraya geldikleri açıktır. Bu, yapılan açıklamada kullanılan dille de doğrulanıyor. Yani açıklama, SHP'nin Partimize ilişkin düşmanca görüşünü yansıtıyor. SHP, bu girişimiyle Kürdistan halk kesiminde teşhir olduğunu kanıtlıyor. TC "sosyal-demokrasi"-sinin hiçbir dönem bu kadar açıktan aşiretlere dayandığı görülmemiştir. Aynı zamanda bu geleneği bozan SHP'nin, artık Kürdistan'da ulusal kurtuluş mücadelemize karşı aktif bir saldırının başına geçtiği ortaya çıkıyor. Van'ın, özel savaşın bir merkezi haline getirilmesinde SHP bir araç olarak kullanılıyor. Bu partinin bu şekilde açıktan ulusal kurtuluş mücadelemize yönelmesi, aslında özel savaşın ne kadar çıkmazda olduğunu gösteriyor. SHP, gün geçtikçe sömürgeci-faşist rejimin atfettiği rolü oynamakta yetersiz kalınca, daha fazla güç kaybederek devletin çıplak partisi durumuna düşüyor. Halk kitlelerinin ne çıkarlarını temsil edebiliyor ve ne de gerçek vaadlerde bulunabiliyor. Kala kala devleti koruma ve kollama görevine sarılıyor.

Belirtilmesi gereken diğer bir nokta da, ulusal kurtuluş mücadelemizin yarattığı etkinlik karşısında aşiret reislerinin güçten düşürüldüğüdür. Bu işbirlikçi-uşak aşiret reisleri, artık bir zamanlar etkinlik kurdukları yoksul kesimlere söz geçiremedikleri gibi, göbekten bağlı oldukları TC'den aldıkları destek de ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında tutunmaları için yetersiz kalıyor. Kürdistan'da halk kesimlerinden hızla tecrit olan SHP ve aşiret reisleri, kendilerini yaşatmanın yollarını arıyorlar. Açık ki, bu noktada SHP'yi SHP ile sınırlı tutmamak gerekir. Diğer bir deyişle ifade edilirse, SHP ile aşiret reisleri şahsında TC ile Kürt egemen sınıfları derin bir bunalımı yaşıyorlar. Bu nedenle, bahsedilen "Ağalar Zirvesi" boş bir gövde gösterisinden öteye geçmeyecek ve ulusal kurtuluş mücadelemiz karşısında tutunma gücünü gösteremeyecektir.

"ARTIK GERÇEKLERİ GÖRMENİN ZAMANI GELMİŞTİR"

Berxwedan Yazı Kurulu'na
Arkadaşlar, ben şu anda Köln Cezaevi'nde bulunuyorum. Bulunduğum bölümde H. Hayri Güler arkadaşla tanıştıktan sonra DDKD (KKDK)'den ayrıldım. Buradan çıktıktan sonra en aktif şekilde mücadeleye katkıda bulunacağım. Bu yazıyı yayınlamanızı umuyorum.

Türk sömürgecilerinin uşakları olan Kürt küçük-burjuva teslimiyetçi güçlere hizmet eden dürüst niyetlilere sesleniyorum!

Bu yazıyı yazmayı gerektiren neden, 1977'den beri beraber çalıştığım birer küçük-burjuva reformist olan DDKD ve ÖY adlı örgütlerin gerçek niyetlerini ortaya çıkarıp, kitleler nezdinde tecrit etmektir. Çünkü bunun, bu iki örgüt yöneticilerinin ne kadar soytarı, ne kadar Kürdistan sorununa karşı samimiyetsiz olduklarını bildiğim için hala arkalarından giden iyi niyetli insanlardan, bunların gerçek kimliklerini ve yaptıkları hizmetin Kürdistan kurtuluş mücadelesine değil de, bu kaşarlanmış kişilere olduğunu bilmeleri açısından aydınlatıcı olacağını umarım. Dürüst insanlar çok iyi biliyorlar ki, bu iki örgütün yürüttüğü temel propaganda TC sömürgecilerine karşı değil de Kürdistan'da sömürgeci güçlere karşı silahlı mücadele veren PKK'ye karşıdır.

Bu iki örgütün, PKK'ye karşı örgütsel faaliyetlerinden bir takım örnekler vereceğim. Hala bunlara sempati duyan insanlar da az çok biliyorlar ki, bu örgütlerin yöneticileri, gerçek anlamda Kürdistan halkının öz gücüne güvenmiyorlar ve samimi-dürüst değildirler. Örneğin, DDKD (KKDK) yöneticisi olan Ö. T. adındaki şahıs sürekli, *"İşte bu halk adam olamaz. Bu halka ne yaptıysak yaramadı. Bu halk kadar nankör bir halk daha yoktur. Ben sömürgecilerin yerinde olsam daha fazla baskı yapardım. Ancak, o zaman aklı başına gelirdi"* biçimindeki konuşmalarına çok şahit oldum.

Yine aynı şahıs, PKK aleyhtarı verdiği bir seminerde PKK Genel Sekreteri için, *"Bu adam apolitiktir. Teori düzeyi çok zayıftır, cahildir. İnsanlara karşı sanki kinlidir, insanları harcamaktan zevk alıyor. İnsanlarını, henüz Kürdistan'da silahlı mücadele koşulları olmamasına rağmen, bile bile ölüme gönderiyor. Zaten gidenler de apolitik, cahil insanlardır ve köylüdürler. Bu cahil köylülerle nereye kadar gidecekler"* diyordu. Yani bu satılmış yöneticiler, Kürt köylüsünü, işçisini öylesine küçümsüyorlar, öylesine hor görüyorlar ki, insan bunların yanında Kürt olduğundan utanacak duruma düşüyor. Yine kendi aralarında şakalaştıklarında yöneticilerden A. D. hep, *"Yahu arkadaşlar bence Konyalı Kürtler ilticaları oluncaya kadar, Maraşlılardan aidat alıncaya kadar ve işçilerle de devrim oluncaya kadar beraber olacağız; ondan sonra herkes kendi seviyesine göre muhatap olacak"* diyordu. Yani bunlar halkımızla alay ediyorlar, hor görüyorlar. Tıpkı sömürgecilerin halkımızı hor gördükleri gibi. Yine Ö. T. adındaki sahıs, PKK aleyhtarı bir seminerde, 1984'ten beri yürütülen silahlı mücadeleyle ilgili yaptığı bazı açıklamalarda, *"Bu MİT'in bir provokasyonudur. Kürdistan'daki baskıları, zulmü haklı göstermeleri için bir senaryo hazırlanmış ve PKK'yi bu oyuna alet etmiştir. Yani PKK; MİT'in elinde bir piyon görevini görüyor. Yoksa sömürgeciler isterse bir günde PKK'yi ve onun silahlı mücadelesini dağıtırlar. Biz başından beri diyoruz, bu örgüt (PKK) karanlık örgüttür. Bugün onu bir taraftan faşist Irak rejimi, Irak Kürdistan'ındaki örgütlere karşı kullanıyor, diğer taraftan Türk MİT'i, Türk ve Kürt örgütlerine karşı kullanıyor ve örgütlerin önder kadrolarını vurduruyor"* biçiminde görüş belirtiyordu.

Bu şahıs ayrıca şunu diyordu: *"PKK Kürdistan'da çoluk-çocuk demeden insanlarımızı öldürüyor."* Yani onlara göre, Kürdistan silahlı mücadelesini boğmak için Türk devletinin silah ve para vererek örgütlediği milisleri PKK vurmamalı! Kendilerine, *"Köy korucularına karşı nasıl davranmalıdır"* diye sorulduğunda, *"Onları örgütlemek lazım, onlar da Kürttür"* cevabını veriyordu. *"İyi ama onların PKK'ye vurduğu darbeyi, TC ordusu vurmamıştır, buna ne diyorsunuz?"* *"Yok"* diyorlar, *"PKK'nin gücü asker ve polise yetmediği için, çekindiği için o zavallı insanları vuruyor. Ve ardından propaganda yapıp, 'İşte biz TC'ye karşı savaşıyoruz, ama bu milisler bırakmıyor, engel teşkil ediyorlar, onun için biz de mecburi onları vuruyoruz' biçiminde kendilerini haklı göstermeye çalışıyorlar."* Kısacası, *"PKK"* diyorlar, *"Kürt halkının düşmanıdır."*

Diğer taraftan aynı şahıs sürekli, *"PKK'lilerle tartışmayın, çünkü onlar cahildirler, teoriyi bilmezler, hemen kavga yaparlar, sonra da çekip vuruyorlar. Zaten biliyorsunuz onlara giden bir daha ayrılamaz, ayrıldı mı hemen vuruyorlar, hem de ailesine zarar veriyorlar. Yani her yönüyle çıkmaz bir örgüttür. Yani insanlara öylesi bir korku veriyorlar ki, ne devrimci, ne de direnişçi bir ruh kalıyor"* diyordu. Şimdi ben, onların arkalarından giden insanlara soruyorum: Onların bu yaptıkları ile TC'nin yaptıkları arasında ne fark vardır? TC de insanlarımızı özünden boşaltıp kendi ulusal varlığına yabancılaştırmak için elinde bulunan tüm olanakları seferber ediyor ve nitekim aynısını bunlar da yapmıyorlar mı? O zaman onlar da TC gibi halkımızın düşmanları değiller mi? Artık gerçekleri görme zamanı gelmiştir. Ben de 1977'den bu yana Kürdistan halkına hizmet ettiğimi zannediyordum, ama bugün çok iyi anlıyorum ki, 12 yıldır Kürdistan halkına değil, onlara hizmet etmişim. Bugün onlardan ayrıldıktan sonra gerçek kişiliğimi buldum ve en aktif şekilde onlara karşı mücadele verilmesi gerektiğini anladım. Çünkü bu yönetici uşaklar, zerre kadar yurtseverlik ruhunu taşımıyorlar. Gerçek anlamda halkımızın kurtuluşundan yana değiller. Ama devrimcilik, yurtseverlik maskesi altında halkımızın hedefini karartıp, duygu sömürüsü yapıyorlar. Bunlar halkımızın yöneticileri, önderleri olamazlar. Bunların özel yaşantılarına gelince, çoğunun altında özel arabalar var ve evleri son derece modern eşyalarla donatılmıştır.

Tabii iyi niyetli insanlarımızın sırtından çok iyi yaşam sürdürüyorlar. Bağış kampanyası açıp, *"Cezaevindeki insanların ailelerine yardım edeceğiz"* adı altında toplanan parayı yiyip bitirdikten sonra tekrar başka gerekçelerle yeniden, bağış kampanyaları açarlar. Mesela DDKD (KKDK) 1982'den 1987'ye kadar, *"matbaa alacağız"* diye tam 4 defa kampanya açtı. Her defasında topladıkları paraları yiyip bitirdiler. En sonunda 1988'de bir matbaa satın aldılar. Yani duygu sömürüsü ile iyi niyetli insanların çalışarak kazandıkları değerlere göz dikmişler ve onları soyup soğana çeviriyorlar. Halkımız arasında bu tür insanlara üçkağıtçı deniyor ve gerçekten de bunlar üçkağıtçıdırlar. Bir an önce bu üçkağıtçıların maskelerini düşürüp yüzlerine tükürmek gerekir.

Şimdi benim gibi senelerdir onların propagandalarına kapıp, hala onların arkasından giden iyi niyetli insanlara sesleniyorum: Kürdistan gerçeğine dönmenin zamanı gelmiştir. Vakit geçirmeden onların maskelerini kitlelerin içinde düşürüp yüzlerine tükürün. Gün, artık onlara hizmet etme günü değil, safları pekiştirme günüdür. Gün, PKK önderliğinde Kürdistan'daki silahlı mücadeleyi destekleme günüdür. Gün, özgür bir toprak parçasını kurtarmak için savaşma günüdür.

-Kahrolsun sömürgecilik, reformizm ve her türden teslimiyet!
-Yaşasın PKK önderliğindeki silahlı direniş hareketi!

Devrimci Selamlar
Serdar

ASKERLİK ANILARIM

Ben, Patnos 34. Piyade Alayında asker idim. Bütün askerliğim Kürdistan'ın sıcak savaş ortamında geçti. Bir gün gelen yeni bir emir üzerine Patnos'tan otobüsle Hakkari'ye hareket ettik. Hakkari Tugay Komando Karargahından Van'ın merkezine kadar operasyona geçtik. Benim de içinde yer aldığım piyade alayının gerçekleştirdiği bu operasyon, tam üç ay devam etti. Hep yaya yürüdük. Gerillaların korkusunun yanısıra, askerler hem psikolojik ve hem de fiziki olarak perişan olmuş bir duruma gelmişlerdi.

Bu üç aylık operasyondaki amacımız, yol boyu karşılaştığımız tüm yerleşim alanlarını aramak, halka zulmetmek ve Apocu avına çıkmaktı. Ancak Apocu avına çıkalım derken, hep kendimiz avlanıyorduk. Bir seferinde alaydan cemselerle bize yemek ve teçhizat getiriliyordu. Yolda Apocuların pususuna düştüler. İçindeki personeller imha edildiği gibi, eşyaların tümüne de el konulmuştu. Olay yerine gittiğimizde, sadece yakılmış cemse iskeletiyle ve yerde uzanan asker cesetleriyle karşılaştık. Bu olay hepimizi etkilemişti. Durumu farkeden yüzbaşı hemen başladı nutuk çekmeye ve tehdit savurmaya. Tüm askerler bu sonu gelmeyen yolculuktan artık bıkmışlardı. Çünkü, ölüm gün geçtikçe yaklaşıyordu. Zaten boşu boşuna bu dağlarda dolaştırılıyorduk. Hatta Apocular iki sefer yanımızdan geçmelerine rağmen komutanlarımız çatışmaya girme cesaretini bulamadılar. Bizim tabur komutanı bize aynen şunları söyledi: *"Bakın oğlum, Apocuları görüyorsunuz; sakın ateş etmeyin."* Tabii ki biz de buna seviniyorduk. Çünkü bizim de hesabımıza geliyordu. Zira günlerimizi sayıyorduk. Açıkça şunu belirteyim ki, o senada değil Apocu, tavşan bile vuracak durumda değildik.

Zaten bize bir nebze de olsa yaşama umudu veren şey ise; "Apocuların rütbesiz askeri değil de komutanları vurdukları" söylentileriydi. Bir de Kürdistanlı olmam ve zorunlu asker olmam, beni hem kahrediyordu ve hem de "Türk mehmetçiğinin" bu halini görmem, bende içten içe bir sevinç havası yaratıyordu. Ve kendi kendime kesinlikle şu yemini içmiştim: "Şayet Apocularla karşılaşırsak, silahımı mutlaka faşist komutanlara çevirir, onu geberttikten sonra fırsatını bulursam gerillalara katılacağım." Zaten bize hiç güvenmedikleri belliydi. Her fırsatta, bunu yüzümüze karşı söylüyorlardı.

Uzun bir cefadan sonra teskeremi nihayet aldım ve memleketim olan Nusaybin'e geldim. Nusaybin'de çok değişik bir manzarayla karşılaştım. Tanıdığım herkes, 7'den 70'e Apocu olmuş ve onlara hem yardım ediyor, hem de açıktan propagandalarını yapıyordu. Ailem dahi bu saflarda yer almıştı. Bu durum karşısında Türk askerliğini yaptım diye halka karşı utanıyor ve kendimi hep suçlu hissediyordum. Ancak bundan böyle üzerime düşen yurtseverlik görevlerini yerine getireceğime and içiyorum.

-Bijî Serok APO!
-Bijî PKK-ERNK-ARGK!

Nusaybin'den F.
4.11.1989

Vatanımız uğruna

Savaşta hiçbir zaman
yenilmeyiz
Yenilmeyi de
hiçbir zaman sevmeyiz
Vururuz vuruluruz da
Kürdistan uğruna
Vatanımızdır
hiçbir zaman vermeyiz

Kürdistan
askerinin sözü birdir
Vatanımızı
hiçbir zaman
düşman eline vermeyiz
Bu şanı daima yürüttük
yürüteceğiz
Düşmanlarımızı
her zaman ezerek
yeneceğiz

Düşman ah demeden
tetiği çekeceğiz
Kürdistan
anavatanımız
onun için öleceğiz
Kanımız yerlerde
sel gibi aksa da
Kürdistan yurdumuzu
düşmana vermeyiz.

Kürdistan yurdumuzu
seveceğiz
Onun uğruna her an
öleceğiz
Düşmanları acımadan
ezeceğiz
Vatanımız uğruna
canımızı vereceğiz.
Düşmanın kanını
yerlerde akıtacağız
O an unutmayalım
bizler..
hedefte düşman
KÜRDİSTAN vatanımız
için savaşıyoruz...

Suphi/Hamburg

BERXWEDAN GAZETESİNE

Bölgemizde ilk kez 11 demokratik kitle örgütünün katıldığı bir sergi düzenlendi. Bu sergide Kürdistan Komitesi de yer aldı. Kürdistan Komitesi'nin yer aldığı bu serginin açılışı ise, bölgemizdeki yurtsever ailelerimizin çocuklarından oluşturduğumuz folklor ekibimizin sunduğu oyunlarla başladı.

Bu sergiye; İnsan Hakları Birliği, Uluslararası Af Örgütü, Fas'taki baskılara karşı Fas Öğrenci Gençlik Komitesi, Halklararası Kardeşlik ve Irkçılığa Karşı Komitesi (MRAP), Yeni İnsan Hakları Komitesi, İşkencelere Karşı Hıristiyanlar Hareketi Komitesi (A.C.A.T) katıldılar.

Üç gün süren bu sergi, 8 Aralık 1989 Cuma günü öğleden sonra başladı ve 10 Aralık 1989 Pazar gününün akşamına kadar devam etti. Sergide Kürdistan Komitesi'nin hazırlamış olduğu tanıtım köşesi ve yayın sergisi, izleyici olarak katılan yüzlerce kişinin dikkatini çekti. Ülkemizin jeopolitik konumu ve tarihi bilgilerin ağırlıklı olduğu tanıtım sergisinde; ayrıca Kürdistanlı kadınların sosyal yaşam içindeki yeri ve hapishanelerde insanlık onurumuzun simgesi haline gelen direnişçilerimizin fotoğrafları tanıtıldı. Bu arada, ülkemizi ve mücadelemizi tanıtan video kasetleri sergi boyunca, izleyiciler tarafından dikkatle izlendi.

Serginin kültürel bölümünde, müzik ve folklor grubunun sunduğu oyunlar ve türküler dakikalarca alkışlandı. İzleyiciler, beğenilerini dile getirdiler. Sergi bitiminde, folklor ekibimiz bölgesel çocuklar şölenine davet edildi. Bölgemizde yayınlanan büyük tirajlı L'EST REPUBLICAIN gazetesi muhabiri, Kürdistan Komitesi yetkilisi ile röportaj yaptı. Nancy'de yayın yapan bölgesel Radio Facet de Kürdistan Komitesi yetkilisi ile kısa bir röportaj yaptı. Ayrıca bu radyo Gençlik Komitemiz ile de 4 Ocak 1990 tarihinde kültürel temelde bir program yapmak üzere randevu verdi.

Yine Nancy şehrinde ilk kez **"KÜRDİSTAN'IN SESİ"** adlı radyo yayınını gerçekleştirdik. 25 Aralık 1989'da gerçekleştirmiş olduğumuz ilk yayınımız, bundan böyle her hafta Perşembe günleri saat 18.00-20.00 arası ikişer saatlik programını devamlı sürdürecektir. Şimdilik 40 km'lik alanda dinlenebilen yayınımızı Kürtçe, Türkçe ve Fransızca olmak üzere üç dilde yapmaktayız. Ulusal özelliklerimizi tanıtmayı hedeflediğimiz radyo yayınlarımızda ayrıca, bölgemizde yaşayan göçmenlerin sosyo-ekonomik yaşamlarına yönelik röportajlara da yer veriyoruz.

Nancy-Gençlik Komitesi

Montbéliard'daki Yurtseverler Yeni Bir Dernek Açtılar

(Montbéliard/Berxwedan) 16.12.1989 tarihinde yaklaşık 75 kişinin katıldığı bir toplantı ile, Fransa'nın Montbéliard alanında, bundan üç-dört yıl önce, çeşitli nedenlerden dolayı kapatılan **"Komela Karkerên Welatparêzên Kurdistan" (K.K.W.K.)** derneği yeni binasında çalışmalarına başladı.

Toplantı ilk önce tüm devrimci şehitlerin anısına bir dakikalık saygı duruşu ile başladı. Daha sonra günün anlam ve önemini belirten bir konuşma yapıldı ve yeni derneğin amaç ve hedefleri üzerinde duruldu.

Konuşmadan sonra ise tüm yurtsever ailelerin hazırladığı yemek ve pastalar dağıtıldı. Ardından ise açılış programının kültür bölümüne geçildi. Bu bölümde Montbéliard Koma Cudi müzik ve folklor grubu gösterilerde bulundu. Büyükler ve küçüklerden oluşan Koma Cudi, tek tek ve koro halinde söylediği türküler ve sunduğu folklor oyunları, yoğun ilgi ve alkış topladı. Özellikle Koma Cudi'nin çocuklardan oluşan ekibi, yurtseverlere coşkulu anlar yaşattı. Son olarak "Apo Hate Hilvanê" türküsü eşliğinde herkes halaya kalkarak, derneğin açılışı büyük sevinç ve coşkuyla kutlandı.

***

AÇIKLAMA:

Berxwedan'ın 31 Aralık 1989 tarihli 92. sayısının başlığı, baskı hatası sonucu, kırmızı yerine siyah çıkmıştır.

DÜZELTME:

Gazetemizin 30 Kasım 1989 tarihli 90. sayısında, **S. Erdem** imzalı **"Sosyalist ve demokrat Alman kamuoyuna"** başlıklı yazıda "Ama bu dava..." ile başlayan paragrafın 2. cümlesi, bir atlama sonucu, "Tüm sosyalist burjuvazinin ve ırkçı-faşist güçlerin bu oyununa karşı mücadele etmesi gerekiyor" geçiyor. Doğrusu şudur: "Tüm sosyalist ve demokratik güçlerin, bu gerçeğin bilincine vararak, emperyalist burjuvazinin ve ırkçı faşist güçlerin bu oyununa karşı mücadele etmesi gerekiyor."

Tilburg'da bilgilendirme toplantısı

(Amsterdam/Berxwedan) Hollanda'nın Tilburg şehrinde Hollandalıları bilgilendirmek amacıyla bir toplantı yapıldı. Toplantıya 100 dolayında Hollandalı ve Kürdistanlı katıldı.

Yapılan konuşmada Kürdistan tarihi, kültürü ve siyasal durumu kısaca aktarıldı. Ardından belgesel dia filmleri gösterildi. Belli bir bilgilendirme yapıldıktan sonra, tartışma bölümüne geçildi.

Bilgilendirme toplantısı olumlu bir sonuca ulaştı.

Düşünmeden "düşünce" üreten düşüncesizlere!

25 Kasım '89 tarihli Hürriyet gazetesinin köşe yazarlarından Hikmet Bil'in "Düşünceler" köşesinde yayınlanan yazılarından birisinin başlığı aynen şöyledir: **"Kıbrıs sorunu ve Doğu'daki eşkıya!"** Sayın yazar, burada kendi düşüncelerini belirtmiş, hem de bir basın "mensubu" olarak. Ama basın mensuplarına hiç yakışmayacak bir tarzda.

Yazısının birinci paragrafında, doğru mu yanlış mı kendisinin de bilmediği bir söylentiyi aktarıyor. Güya bir Sovyet yetkilisi demiş ki; *"Eğer siz komşularınıza karşı silahlanıyorsanız, bu çok fazladır. Yok eğer bize karşıysa o zaman da çok azdır!"* Sayın Bil de bu soruyu Kıbrıs Rum kesimine karşı kullanıyor ve *"Kıbrıs Rum kesimi Türkiye'ye karşı silahlanıyorsa çok azdır. Eğer Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne karşı silahlanıyorsa yine çok azdır. Çünkü Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin de arkasında Türkiye vardır"* şeklinde bir hatırlatma yapıyor. Gerçekten bu belirlemesi çok düşündürücü! Türkiye Cumhuriyeti, Kıbrıs Türk halkına ne verdi? Bunu, sayın Bil'e sormak gerekir. Kıbrıs'da dökülen Kıbrıslıların kanları daha kurumadan bir daha mı bu halk katliamdan geçirilmek isteniyor? Türkiye'de, başta bulunan işbirlikçi iktidar, içine girmiş olduğu çıkmazı ve ülkede gelişen halk muhalefetini gözardı etmek için savaş kışkırtıcılığı yapmak istiyor. Tabii ki, yine, "Vatan-Millet-Sakarya" edebiyatıyla halkın duygularını sömürerek iktidarını sürdürmeye çalışacak. Bunu da kendi kendine bir propaganda aleti yapacak. Ecevit denen unsur 1974'te, hükümetin içine girdiği çıkmazı aşıp tek başına iktidar olmak için yüzbinlerce insanı katliama sürükledi. O zaman da sayın Bil gibi akıl hocası köşe yazarları ve Türk basını bunun hep "haklı bir dava", "haklı bir savaş" olduğunu savunup durdular. Ama o zaman orada savaşan askerlerin, Kıbrıslı Türk halkından duydukları tek bir söz vardı; her nedense bu söz, hep gizlendi ve hiçbir zaman için ne basına ne de kamuoyuna yansıtıldı. **"Sizin yaptığınızı Rumlar hiçbir zaman için bize yapmamışlardır"** demişti Kıbrıs halkı. Vahşetin ölçüleri meydandaydı. Türk ordusu, onları kurtarmaya değil, katliamdan geçirmeye gitmişti. Savaş sonrasında Kuzey Kıbrıs dedikleri alanda askerden hariç halktan kimse kalmamıştı. Şehirler, köyler, kazalar, tümden boşaltılmıştı. TC, hemen buraları doldurmak için yüzbinlerce göçmen Türkü yerleştirerek boşluğu bunlarla doldurdu. Bu göçmenlerin bugün Kıbrıs'ta partileri bile var. Bu haksız savaşı tabii gerici bir ülkenin dışında bütün dünya kınadı. Burada kurulan suni devleti de hiçbir ülke kabul etmedi. Yani diyeceğim; sizin o övündüğünüz katliamcı yanınız hiç kimseye yarar sağlamadı. Tabii savaş sanayicilerinden başka. Halen de bunu haklı göstermeye çalışmanız ve tekrar böyle bir saldırıyı öne çıkarmak için baştaki faşist iktidara akıl hocalığı yapmanız boşunadır.

Sayın Bil, yazısının bir diğer bölümünde ise; *"Aslına bakılırsa Kıbrıs'ta Rumlar istedikleri kadar silahlansınlar! Artık dünyada hiçbir toplumun diğer bir toplumu azınlık sayarak ezebileceğini sanması kadar aptallık düşünülemez"* diyor. İşte sayın Bil, bilmeden bir gerçeğe parmak basıyor. Ve buna ek olarak biz de diyoruz ki; dünyada hiçbir toplum, halkları köleleştiremez, onların dillerini, kültürlerini, ulusal birliklerini hiç mi hiç inkar edemez. Etmeye teşebbüs edenler kadar da aptal, ikiyüzlü ve küstah olamaz. Ama var işte böylesi aptal ve ikiyüzlü, hem de bir devlet; o da TC'dir. Bu sömürgeci devlet, ne yapıyor biliyor musunuz sayın Bil? Bulgar Türkleri'ne ve Yunanistan'da Trakya Türkleri'ne yapılanları kınıyor. Peki, yirmi milyonluk Kürt halkına yaptığı insanlıkdışı haksızlığa ne denmeli?

Sayın Bil, size şunu da sormadan edemeyeceğim: Sizin gözleriniz herhalde miyoptur. Çünkü sınır ötesi olayları görüyorsunuz ama, kendi ülkenizdeki gelişmeleri her nedense ne görüyorsunuz ne de buna bakmaya yüzünüz tutuyor. Bugün Kürt halkının savaşçılarına "terörist" diyorsunuz. Eğer zahmet olmazsa lugatları açın, "terörist" kelimesinin anlamına bakın ve tarafsızca düşünün. Çünkü basın mensubunun görevi; tarafsız olmaktır. Sonra da kendi kendinize sorun; terörist TC midir, yoksa köleliğe isyan eden Kürdistan halkının özgürlük savaşçıları mıdır? Bizde bir atasözü vardır, derler ki, "Kendi gözündeki merteği görmeden, elin gözündeki çöple uğraşma!" Yirmi milyonluk bir Kürt nüfusu, Kürdistan ve Türkiye alanında varken; bu halkın elinden dili, kültürü alınmışken; bu halk çocuklarına kendi atalarının Kürtçe isimlerini veremezken (çünkü yasaklanmıştır); köylerin isimleri tamamen değiştirilmişken ve TC, 800 bine yakın askerini, polisini, kontrasını, mitini, köy korucusunu, uşak aşiret yapısını vs, vs. bu halkı katliamdan geçirmek için saldırtırken, daha siz kalkmışsınız bu halkın haklı davasını inkar ediyorsunuz. Ve başka yerlerle bağlantısını kurmaya çalışıyorsunuz. En vahşi bir şekilde bu halka saldıran sizsiniz; insan pisliği yedirtecek kadar alçalıyorsunuz. Suçluları, ifade vermeye bile gelmiyor. Tarlasında hayvanlarına ot biçen insanları kurşuna diziyorlar, tanınmasınlar diye bir de cesetlerini yakıyorlar. Gazete, radyo ve televizyonunuz da "teröristler vurdu" diye haber veriyorlar. Daha sonra suçlular, ellerini kollarını sallayarak yeni yeni katliamlar geliştiriyorlar. Köylerinden daha uzaklaşmadan, pazarda eşyalarını satmak üzere yola çıkan köylüleri de kurşuna dizdiler. Yine bağırdınız, "teröristler" diye. Bu köylülerin cenazeleri gömülürken orada bulunan bir yüzbaşı halka dönerek, *"Ha bir it ölmüş, ha bir Kürt ölmüş. Bugün altısı, yarın yüz altısı ölecek, kimse hesap soramaz"* diyor. Ondan hemen önce, elikanlı Genelkurmay Başkanınız, basına diyor ki: *"Bilerek veya bilmeyerek, teröristlerin yanında yer alan, yani onlara; ekmek, su veren veya yol gösteren her kim olursa düşmandır. Düşmana da savaş kurallarına göre gereken dersler verilir. Çünkü PKK bize karşı silahlı savaş yürütüyor, tabii biz de onlara daha fazlasını yönelteceğiz."* Bunun gibi daha bir sürü açıklama, basında sınırlı da olsa yazıldı. Herhalde bunları okumuşsunuzdur. Bir de savaşın kurallarından bahsediyor, ama bunun hiçbirisine uymayı kabul etmeden sürekli sivil halka ve savaş esirlerine yöneliyorsunuz.

Siz de kalkmış yazınızın bir diğer paragrafında; *"Oysa Kürtler, Türkiye'de asla bir azınlık değildir. Türk ulusal birliğimizin bir parçası olmuşlardır. Aralarında halen kendi dillerini konuşuyorlar. Bunun yadırganacak hiçbir yanı yok. Önemli olan bizim vatandaşlarımız arasında bir fark gözetmemiş olmamızdır. O kadar fark gözetmiyoruz ki, bugün Büyük Millet Meclisi'mizde, Kürt kökenli milletvekillerimiz, hatta hükümetlerimizde bakanlarımız bile var"* diye yazıyorsunuz. Dilin serbestliğinden bahsediyorsunuz; nerde sayın Bil? Mahkemelerinizde Kürtçe konuştu diye dünyanın cezasını alan yüzlerce savaş esirimiz var. Örnek olarak Sakine Cansız'ı gösterebiliriz. Gazetede çıkmıştı, "Tek suçu Kürt olmak, cezası 76 yıl" diye. Daha nice farklar var. Ama siz diyorsunuz ki, hiçbir fark gözetmiyoruz. Kürt kökenli milletvekillerinin olduğundan sözediyorsunuz. Bu milletvekillerinizin de Kürtlüğe ve Kürdistan'a neler verdiği herhalde tarafınızdan biliniyor. Emperyalist efendileriniz, bunlardan bazılarını Fransa'ya çağırıp bazı görevler atfetmek istediler. Sizin "Sosyal Demokrat" partiniz, bunları hemen ihraç etti. Bunlar mı Kürt milletvekilleri? Sizler ve hükümetleriniz, Kürtleri yalnız yedeklerinde görmeye alışkınsınız. Efendileriniz de onlara bazı şeyler vermek isteyince basınınızla hep bir ağızdan kıyameti kopardınız. Bu mudur fark gözetmemek?

Bu yörenin gelişmemesinin tek nedenini "alanın kısır ve verimsiz olması"nda görüyorsunuz. Buna kargalar bile güler. Var mı Kürdistan kadar zengin kaynaklara sahip başka bir ülke? Bunları saymakla bitiremeyiz. Bu kadar inkarcı bir temelde yaklaşmak alçakçadır.

Basın mensubunun görevi, toplumu her zaman doğru ve tarafsız bir şekilde bilgilendirmektir. Basın mensubuna başkalarına uşaklık ve yaltakçılık yapmak, kalemini başkalarının çıkarına kullanmak yakışmaz. Bu, basın mensubunun kalemine sürülen büyük bir lekedir.

Stuttgart
Berxwedan muhabiri
Aralık 1989

F. Almanya-PKK Davası tutuklularından Hüseyin Çelebi, gazetemiz aracılığıyla yurtseverlere sesleniyor:

"Mahkemenin, bizleri moral desteğinizden yoksun bırakma girişimini boşa çıkaralım"

Değerli arkadaşlar;

FAC emperyalizmi; Partimize, devrimimize ve halkımıza yönelttiği saldırısını bizlerin şahsında "PKK-Almanya Davası" nezdinde sürdürüyor. Bu amaçla bizleri iki yıla yakın bir zamandan beri özel cezaevlerinde yoğun bir baskı ve tecrit ortamında esir almış durumda. Ancak tüm uygulamalar bizleri hiçbir zaman yıldırmadı, yıldıramayacaktır, tersine karşılarına en yüksek bir moral, azim ve kararlılıkla dikilmişiz ve tarihi bir mücadelede görevimizi layıkıyla yerine getirmeye çalışıyoruz.

Hiç şüphesiz bu gücümüzün temel kaynağı halkımızın bizlere gösterdiği yoğun ilgi ve dayanışmadır. Her ne kadar bizleri sizlerden fiziki olarak tecrit etmişlerse de, bizler manevi olarak daima sizinleyiz. Her gün, hatta her an sizleri yanımızda hissediyoruz. Hele mahkemenin başladığı ilk günden bu yana duruşma salonunu dolduran yüzlerce Kürdistanlı yurtseveri görerek, karşılıklı alkış tutarak, birlikte slogan atarak, birlikteliğimizin bu güzel örneğinden muazzam bir güç almaktayız.

Bu bağlamda bizlere ilk günden beri gönderilen yüzlerce dayanışma kartı ve mektubunun da apayrı bir yeri var. Ancak son haftalarda, özellikle bu kartların ve mektupların bizim için ne denli bir moral kaynağı olduğunu farkeden mahkeme, yeni bir uygulamaya giderek, bu akışı durdurma çabasına girmiş bulunuyor. Gönderilen kart ve mektuplarda gönderenin adresi bulunmuyorsa bizlere verilmiyor, hatta durduruldukları bile bizlere duyurulmuyor. Ben şahsen üç mektubun böyle durdurulduğunu tesadüfen öğrenmiş bulunuyorum. Diğer arkadaşlar için de aynı durum sözkonusu. Bu, her şeyden önce tamamen keyfi bir uygulamadır. Çünkü bundan birkaç ay öncesine kadar aynı durumdaki kart ve mektuplar bizlere veriliyordu. Bu da gösteriyor ki, onlar basit bir karttan bile korkuyorlar; vereceği moralin mahkeme salonunda kendilerine yöneleceğini biliyorlar. İşte bu nedenle de bu hakkımızı gaspettirmememiz gerekiyor.

Şimdi bu son uygulama nedeniyle **Berxwedan** aracılığıyla tekrar tüm yurtseverlere seslenmek istiyoruz. İsteyen ve durumu müsait olan her yurtsever, demokrat ve ilerici istediği zaman bizlere kart ve mektup gönderebilir. Ancak gönderilen bu kart ve mektuplara gönderenin adresi de yazılmalı. Buna dikkat edilirse mektuplar keyfi olarak durdurulamaz, en azından kimin mektubunu hangi nedenle durdurduklarını bildirmek mecburiyetindeler ve bizim o zaman itiraz hakkımız olabilecek.

Bu kısa duyuru ile mektubumu burada sonuçlandırırken, hepimizin ortak posta adresini aşağıda bir daha yazıyorum. Tüm Berxwedan okurlarına en içten selamlarımı iletir saygılarımı sunarım.

Devrimci selam ve sevgilerimle

Hüseyin Çelebi
14 Aralık 1989

Tutuklunun ismi (...)
Adres: 5. Strafsenat
des OLG
Cecilienallee 3
4000 Düsseldorf 30
F. Almanya

"Bu mahkeme onlar için bir mağlubiyet, bizim için büyük bir zafer olacaktır"

Sevgili dost,

Mahkeme salonunu, insan akvaryumunu hepiniz gördünüz. Kokuşmuş ve çöküşe mahkum olan bir sistemin bir avuç insan nezdindeki bu uygulaması aslında çok anlamlıdır. Gerekçe sözümona güvenliktir, ancak bu gülünç bir masaldan başka bir şey değil. Uygulamanın asıl nedenleri değişiktir. Her şeyden önce "yargılanan" sözümona biz bir avuç insanın, koskoca bir emperyalist sistemin en güçlü devletlerinden biri olan FAC'ın güvenliğini bu denli önlemler gerektirecek bir tehdit unsuru olduğumuza ancak kargalar güler. Hayır, onların korkuları ve amaçları başka. Bu uygulama en başta bizim şahsımız için savunma haklarımızın gaspedilmesi anlamına geliyor. Demek ki bizim savunmamızdan korkuyorlar. Çünkü siyasi davalar her zaman sınıf savaşının yoğunlaştığı alanlardır. Sistem adına Alman emperyalist burjuvazisi ile tüm ezilen sınıf ve halklar adına Kürdistan emekçi sınıfları temsilciliği kıyasıya bir mücadeleye girdi. Hakim sınıflar bu mücadelenin verildiği alanı kendileri belirlediği için, mahkeme salonundaki koşulları da kendi çıkarları doğrultusunda örgütlemişlerdir. Nasıl açık savaş alanlarında hakim sınıflar en gelişmiş teknik donanımlarına dayanıyor ve güveniyorlarsa, burada da salon düzenine dayanıyor ve güveniyorlar. Ancak bu

EMPERYALİZM, KÜRT POLİTİKACILARINI YARGILAYAMIYOR

(Berxwedan Muhabiri)

Mahkeme heyeti ne yapacağını bilemeyecek kadar aciz ve çıkmazda.

20.12.89 tarihinde Düsseldorf'ta tutuklu yoldaşlarımız şahsında bir zafer daha yaşandı. Bir tiyatrodan farksız olan Mahkemede Kürt yurtsever tutukluların birer neşe ve moral kaynağı olduklarını sevinçle gördüm. İşte H. Hayri Güler; konuşma sırası kendisinde olduğundan sevinçli, A. Haydar Kaytan elinde kalın bir kitap neşeyle Meral ile konuşuyor, Selahattin Erdem gülerek biz dinleyicilere el sallıyor. Diğer arkadaşlar, cam bölmeye yakın olan izleyicilere, cam bölmelere açılan küçük deliklerden dışardaki durumu soruyorlar.

Salon tıklım tıklım doluydu. Ajanlar, gorili andıran polisler, siyah ve kırmızı cübbeliler, sevinçten kalpleri fışkıracakmış gibi olan dinleyici Kürt yurtseverler ve gazeteciler yerlerini almışlardı. Dışarıda sessiz sessiz yağan yağmurun altında yurtsever çevreler, içeri girmenin heyecanını yaşıyorlardı.

Hayatımda hiçbir şeyi bu denli sabırsızlıkla beklememiştim. Bu sabırsız bekleyiş bana anlatılması zor, zor olduğu kadar da müthiş bir gurur, bir onur ve bir kıvanç veriyordu.

Mahkeme salonunun o ortamını, güya bizleri yargılayan savcıların psikolojisini, ruh hallerini görünce büyük bir gururla Partimizin nelere kadir olduğunu düşünmeden edemedim. Savcıların asık suratlarında sanki, "Bu ne beladır başımıza sardık" diye bir ifade okunuyordu.

Başlangıçta değişik bir takım noktaları kaleme almayı planlamıştım. Fakat mahkemenin durumu tam bir tiyatro ve komediyenlerin de bol olduğu mahkeme ortamında, avukat ve savcıların karşılıklı konuşmalarını kaleme almayı uygun buldum. Bu konuşmalarda geçen bazı sözleri aktarmayı, okuyucunun mahkemeyi ve emperyalist sözcülerinin ruh hallerini iyi anlayabilmeleri açısından yararlı görüyorum.

İzlediğim bu duruşmanın birinci oturumu 3 dakika, ikinci oturum 5 dakika ve üçüncü oturum ise 8 dakika sürdü. Bu duruşmada söz alan H. Güler'in Kürtçe konuştuğu ilk cümlesi tercüme edilmedi ve konuşmalar bunun üzerinde gelişti.

Duruşmayı tiyatroya çeviren sözler şöyle:

Bayan avukat, savcıya:
"Kapat çeneni."
Savcı:
"Siz artist misiniz, yoksa çocuk mu?"
Bayan avukat:
"Burayı çocuk bahçesine çevirdiniz."
H. Hayri Güler:
"Burada saklambaç oynanarak, dava amacından saptırılmak isteniyor."
Tercüman:
"Kekê, bunun Türkçesi ne; anlayamadım. Cümle uzun ve zor, o nedenle tercüme edemedim. Tekrar okur musun?"
Savcı:
"Canım tercüme uzunsa siz de çabuk olun"
Tercüman:
"Kekê, bu cümlenin Almancası ne?"
"Bilemiyorum."
Savcı:
"Durumu kolaylaştırmak için, yeni bir yol buldunuz mu?"
Tercüman, H. Hayri'ye:
"Kekê, söylediğiniz cümlenin Almancası ne; ben anlamıyorum."
H. Hayri:
"Sen tercümansın. Benim görevim savunma yapmaktır. Ben Almanca, Arapça, Farsça konuşmuyorum, Kürtçe konuşuyorum. Tercüman da Kürt, tercüme etmeli."
Tercüman:
"Eee... yine anlamadım."
Savcı:
"Yine ara veriyoruz. Zaten tercümede epey zorlandık."
Savunma avukatı:
"Siz burayı futbol sahasına çevirdiniz. Siz oynuyorsunuz, biz seyrediyoruz."
Savcı:
"Hayret kalıyoruz. Anadilleri Kürtçe olan tercümanlar tarafından, sanıkların Kürtçesi tercüme edilemiyor."
H. Hayri:
"Bu kadar basit Kürtçe sözlerimi tercüme edemeyen bir tercümanın burada işi ne? Kürtçe olarak 'avukat-savcı'yı tercüme edemiyor. Parmağıyla işaret ediyor; 'bu-o' diyor. Ben de anlamakta zorlanıyorum."
Savcı:
"Bana cümleleri alaylı anlatıyorsun."
Savunma avukatı:
"Bay Hess, bu da sizi kurtarmaz."
Savcı:
"Bay Güler, Türkçe-Almanca biliyor. Bilinçli olarak savunmasını Almanca yapmıyor; bunu anlamıyorum."
Avukat:
"Aslında, Federal Savcı tarafından alaylı tavır geliştiriliyor. H. Hayri iki kelime Almanca konuştuğu için; Almanca konuşmasını istiyor."
Savcı:
"Bijî Kurdistan, ne demek?"
Tercüman:
"Tercüme etmek istiyorum, ama..."
Savcı, H. Hayri'ye:
"Mahkemeye hakaret edemezsin."

Sanıkların önündeki mikrofon kesilince, bayan avukat savcıya dönerek tepkili şekilde:
"Siz, onlara (tutuklulara) böyle bağıramazsınız. Onları kafeslere tıkayamazsınız. Sözleriniz yakışıksız."
Diğer avukat, savcıya:
"Hep siz mi konuşacaksınız? Bırakın biraz da ben konuşayım."
Savcı, heyet arkadaşına:
"Ne oluyor, ne oluyor? Lütfen sakin olun, meseleye gelin."
Avukat. *"Olaylar, saptırılarak zapta geçiriliyor."*
Savcı tepki göstererek:
"Sizi uyarıyorum. Bu iddia çok kötü. Ben burada ne için oturuyorum!"
Avukat da karşılık vererek:
"Ben onunla tartışmak istemem; çünkü gülünç oluyor. Ben onun seviyesine inmem. Artık konuya dönün. Burayı tiyatroya çevirdiniz; oyuncuları da sizsiniz. H. Hayri, bir cümleyi Kürtçe olarak tam beş defa söyledi. Mahkeme tercümanları, bu cümleyi Almancaya çeviremediler."
Savcı:
"Duruşma böyle devam edemez; kapatıyoruz."
Avukat:
"Bir dakika, bir dakika bekleyin..."
Savcı:
"Bu mahkeme ortaçağ mehkemelerini andırıyor, denildi."
Avukat:
"Ben öyle demedim."
Savcı: *"Söyledin tabii; niye reddediyorsun?"*
Avukat:
"Bu ne biçim tartışma?"
Savcı, II. savcıya dönerek:
"Nasıl olursa olsun; sen yaz."
II. savcı:
"Yazıyoruz işte, görmüyor musunuz?"
Avukat:
"Burada olay yaratılmak isteniyor."
Savcı:
"Sana cevap vermek istemiyorum... Bir dakika bekleyin; protokol hakkında kısa bir karar alıp geliyorum."
Avukat:
"Sanırım duruşmayı yine erteleyeceksiniz. Federal Başsavcı, savunma avukatlarının davayı kasten sürümcemeye soktuklarını söylüyor. Aslında biz değil, bunu siz yapıyorsunuz. Dava ertelenmeyebilir."
Savcı:
"Biz, duruşmayı Kürtçe ile sürdüremeyiz... Bay Güler, yazılı konuşmasında Kürtçe konusuna hiç değinmedi. Biz eski tercümanı getireceğiz. Bakalım ne olacak? Duruşma bitti. Bir daha 2 Ocak'ta başlayacak ve öğlene kadar devam edecek. Artık sanıkların aralarında adliye memurları oturmayacak."

Duruşma bu şekilde biterken, duruşmayı izleyen yurtseverler topluca, **"Bijî Serok APO"**, **"Bijî PKK"** ve **"Vur gerilla vur, Kürdistan'ı kur"** sloganlarını atarak mahkeme salonundan ayrıldılar.

kadar güvendikleri donanımları doğru bir mücadele stratejisi ve taktiği karşısında, -açık savaş alanlarında nasıl mağlubiyete uğrayabiliyorsa, bizim geliştireceğimiz doğru mücadele biçimleri karşısında- bu mahkeme de onlar için bir mağlubiyet, bizim için ise büyük bir zafer olacaktır. Özelde ise bu salon düzeni Nazi döneminin hukuk sistemi ve "korkunç hukukçularının" (schreckliche Juristen) yargılandığı ve mahkum edildiği Nürnberg askeri mahkemenin aldığı kararın revizyonudur. Nürnberg'de korkunç hukukçular ve Nazi hukuk sistemi geliştirdiği yöntemlerden dolayı insanlığa karşı suç işlediği belirlenmiştir. Elimde çok güzel bir kitap var bu konuda. Nazi hukuk sisteminin yargılandığı değişik mahkemelerin kararlarını bir dökümantasyon haline getirmiş bir araştırmadır. Nürnberg askeri mahkemesinin Nazi hukukçuları hakkında aldığı kararın gerekçeleri de yayınlanmış. Gerekçelerde Alman hukuk sistemin dünya hukuk sistemi olarak işletilmesi, özel mahkemelerin kurulması vs. suç olarak belirlenmiş. Yargılanan korkunç hukukçular ise ortak bir plan ve komplo hazırlamaktan, savaş suçlarını işlemekten, insanlığa karşı suç işlemekten ve caniyane bir örgüte mensup olmaktan hüküm giymişler. Şimdi bizim mahkeme ile paralellikten bahsedersem bu mektubum hiç şüphesiz dururulur. Onun için daha fazla derinliğine gitmeyeceğim, zaten yoruma gerek de yok.

Biz onikinci duruşma gününden beri cam bölmeli insan akvaryumuna karşı protestoda bulunuyoruz ve yerlerimize oturmuyoruz, duruşmaları ayakta izliyoruz. Mahkeme salonundaki bu acayip durum o sözümona hakimler heyeti tarafından normal karşılanıyor. Geçenlerde heyet başkanı, "Sanıklar kendi istekleriyle yerlerine oturmuyor" diyerek vurdumduymaz tavırlarını bir kez daha dile getirdi. Bu durumda bizlerin de daha değişik biçimler düşünmesi gerekiyor. Çünkü cam bölmeye karşı direnişimizin anlamı büyük. Kendimiz için hiçbir şey elde edemezsek bile, enternasyonalist sorumluluğumuz var. Zaten bizim dava birçok uygulama için bir pilot davası. Pişmanlık yasasından tutalım, Lübnan'daki sözümona olayların FAC'da yargılanmasından, insan akvaryumuna kadar her biri FAC tarihinde ilk defa pratikte uygulanan yeni "hukuksal" işleyişlerdir. Biz bunu engelleyemezsek bunun ardı arkası kesilmez.

Bir olaya daha değineyim: Biz bundan birkaç ay evvel savunma hazırlıklarımızı tamamlamak ve davanın bir örgüte karşı açılan bir dava olması niteliğine uygun olarak, hepimizin bir araya getirilmesi için müracaatta bulunmuştuk. Şimdi gelen red kararı oldukça ilginç; red gerekçeleri olarak birkaç kanun maddesi sıralandıktan sonra, asıl neden olarak şu gerekçe gösteriliyor: 1988 güzünde PKK içerisinde Hüseyin Yıldırım önderliğinde bir muhalefet grubu ortaya çıkmış. PKK'nin bu gruba karşı aldığı tavır nedeniyle ve sanıklardan bazılarının bu muhalefete katılma ihtimali var saymak gerektiğinden ve böylesi bir girişimi desteklemek için sanıkların bir arada kalmaları engellenmeli...

Tüm dostlara yeniden en candan selamlarımı iletir, sağlık ve neşe diler, saygılarımı sunarım. Esen kalın.

Devrimci sevgi ve selamlarımla

Hüseyin Çelebi
1 Aralık 1989

"B. Almanya'nın bu uygulamasını, halk olarak hiçbir zaman unutmayacağız"

Biliyorsunuz burada cezaevleri Temmuz-Ağustos aylarında yine genel bir eylemlilik yaşadı. İşkence altında iki arkadaşımız katledildi, onlarcası hasta ve sakatlık durumunu yaşadı. Hala da Aydın'dakiler kendilerini toparlamış değiller. Fiiliyattaki düşmanlık, Genelkurmay tarafından resmileştirilince bu mesajı alanlar da gereğini yaptılar. Cezaevlerindeki PKK'li tutsaklara bundan sonra bu tür yönelimlerin olması kimseyi şaşırtmamalı. Zaten bizlere her türlü saldırı hiçbir zaman durmadı. Basına yansıdı, bilmem okudun mu? Bölge Valisi Kozakçıoğlu yaptığı açıklamada, "bunların üç ayağı var; birincisi dağlarda, ikincisi yurtdışında, üçüncüsü de cezaevlerinde" tesbitini ortaya koydu. Birincisi zaten imha edilmek isteniyor, ikincisi için türlü çıkarma, saldırı ve operasyon her zaman konuşuluyor, düşünülüyor. Böylece üçüncüsüne de yaklaşımın ne olacağı ortaya konmuş oluyor. Bu yaklaşım sahiplerinden tutsaklara olumlu yaklaşım beklenebilir mi? "Bizleri savaş tutsağı kabul edin, fiiliyatta tutumunuz bu" diyoruz, onu da kabul etmiyorlar. Siyasi tutuklu da kabul etmiyorlar. Yok ille de "siz teröristsiniz" diyorlar. Nerede görülmüş bir terörist örgütün binlerce üyesinin cezaevlerinde bulunduğu!... Bu da tutmuyor. Cezaevlerinin tüzük, yönetmelik ve genelgeleri siyasi olmayan sıradan, adli tutuklular için hazırlanmış. Bunu dayatıyorlar; "bu yaşamı kabul edeceksiniz" diyorlar. Tutsaklar da kabul etmeyince sürekli kavga-döğüş ortaya çıkıyor. Bu anlayış sürdüğü müddetçe yaşantımızın istikrara kavuşması zor. Çünkü adliler için hazırlanmış, tam kölelik ve kişiliği eritme tüzüğü kabul etmemiz düşünülemez. Diğer bir sorun ise, dünyanın hiçbir yerinde bu kadar savaş esiri ya da siyasi tutsak cezaevlerinde yok. Dünyanın başka bir yerinde de bu kadar siyasi tutsağı adli tutuklu statüsüne koymaya çalışan cezaevinde huzur sağlayamazsın. İşte, TC tüm bu çelişkilerini zor yöntemiyle çözmeye çalışıyor.

Son duyumlarımıza göre Aydın Cezaevi'ni tekrar restore edecekler. Eskişehir Cezaevi'ne nakledeceklermiş. Yaptıkları restore ile tek kişilik hücre ve 2-3 metrelik havalandırma ile tüm tutsakları biribirinden tecrit etmek istiyorlarmış. İşte yeni bir sorun kaynağı. Sanmıyorum ki hiçbir arkadaş bu durumu kabullensin. Bir boğuşma başlayacak. Nerede olursa olsun gayri-insani bir uygulama. İster Amerika, ister Avrupa sistemi olsun bunun savunulacak bir yanı olamaz. Ne siyasi tutsaklar birbirine zarar vermemeleri için tecrit edilecek niteliktedir, ne de ıslah edilmesi düşünülecek insanlardır. Siyasi tutsakları hedefleyen bu uygulamaya faşist uygulama demekten başka ad verilemez.

Avrupa'da arkadaşlar, birbirinden tecrit hücrelere kapatılmışlar. Bu ne adla yapılırsa yapılsın faşist ve gayri-insani bir tutumdur. Arkadaşlar da bunun için direniş yaptılar. Bazı nedenlerden dolayı sonuna kadar götürmediler. Bırakmayı uygun gördüler. Oradaki uygulamalar burada 12 Eylül sonrasında yaşananların inceltilmişi, cilalanmışıdır. Zaten her alanda insanlık değerlerinin çiğnenmesi, insanların küçültülmesi, değersizleştirilmesi inceltilmiş biçimde yapılıyor. Bilemiyorum ama, orada bulunsaydık ve özel nedenlerimiz olmasaydı o cezaevlerinde her gün kavga döğüş olurdu. Ya bizi işkence altında öldürürlerdi ya da bu sistem terkedilirdi. İnsanlar soğukkanlı olmalı, sorunları uygarca çözmeli, her şey belirli olgunluk içinde olmalı. Ama bu tür uygulamaları kabul etmek olgunluk olmaz ki. İnsan kendisine saygısını yitirebilir. Cezaevinde her zaman kısıtlamalar olur, bu doğaldır. Her şeyi bekleyemeyiz ama zaten özgürlüğü kısıtlanmış, dört duvar arasına sokulmuş insanlara daha farklı ek uygulamaların anlamı da yok. Almanya'nın yaptığı bu uygulamayı halk olarak hiçbir zaman unutmayacağız.

Avrupa uygarlığını nasıl değerlendiriyorsunuz bilemiyorum Ama bencilliği, ben merkezciliği bugün yüksek seviyede. Avrupa özgürlüğe, uygarlığa layık olarak daha çok Avrupa toplumlarını görüyor. Dışındakiler hala 2. sınıf halktır. Bugün demokratlıktan, insanlıktan sözeden Avrupa, geri kalmışlıklarından 1. derecede sorumlu dünya halklarını nasıl görüyor? En iyi halde kendi çarklarını döndürecek, kendi sistemi içinde kendi çizdiği statükoya mahkum olacak bir çevre olarak görüyor. "Ben bu çerçeveyi kıracağım, her alanda özgür olacağım" diyenlere cevabı, karşılığı ne oluyor? "Benim dünya bakışımı, düzenimi, kültürümü, felsefemi özcesi benim çıkarımı kabul edersen iyi, yoksa binbir yolla ezilmesi gereken birisin" diyor. Bu mu demokratlık, bu mu insanlık?

Bu mektubum biraz isyankar, biraz öfkeli oldu. Artık Kürt halkının bir bireyinin bu tepkisini doğal karşılayın. Biraz böyle olmazsak kimliğimizi, kişiliğimizi bulacağımız da yok. Görüyorsunuz "Bu sistemden çıkacağız" diyoruz. "Yok çıkamazsınız" diyorlar. Son Paris Kürt konferansı, kendi sisteminden kopabilecek bir gelişmeyi boğmak için yapılan bir hazırlıktı. Dünya halklarının, insanlarının kullanabildiği hakların, özgürlüklerin yüzde on-onbeşine ben neden razı olayım? Aynı statüyü Almanlara dayatsanız tüm Almanlar isyan etmez mi? Ben bu yüzdeleri kabul etsem kendimi diğerlerinin yüzde onu, onbeşi değerinde görmez miyim? Bu kendime saygıyı doğurur mu? Bana bir kimlik, kişilik, özgürlük getirir mi? Başka halkların, bireylerin layık olmadığına ben neden layık olayım? Ben neden halk olmayı, insanlık olmayı bu yüzdelerle yaşayayım? Bizlere bu yüzdeleri layık görenlere isyan etmek, karşı çıkmak en doğal hakkım değil mi? Neymiş biz uzlaşmaz insanlarmışız! Bunun neyiyle uzlaşayım! Ben bunu kabul etsem kimse bana saygı, sevgi gösterir mi? Gösterirse bu sahte olmaz mı? Şahsen ben kendi hakkına sahip çıkmamış insana saygı gösteremem. İstediğim kadar kendimi onunla eşitmiş gibi göstereyim, gerçek böyle olamaz. Karşımdakini aldatmış, hatta en büyük saygısızlığı göstermiş olurum. Şimdi Avrupa demokratlık, insanlık maskesi altında bize bunu yapmak istiyor. Gel de bu Avrupa'ya demokrat de, insanlık değerleri olanlar olarak gör. Hiç kimse kimseyi aldatmasın. Kimseden ağabeylik istemiyoruz. Kendi kullandıkları hakları ilk önce bize layık görsünler, ondan sonra kendilerine demokratlık, insanlık sıfatını yakıştırsınlar. Yoksa kimseyi inandıramazlar. Avrupa kültürü bu çerçevede tüm Avrupa insanına sindirilmiş olmalı ki bu tür girişimleri demokratlık ve insanlık olarak yutabiliyor. Tüm insanlara diyemem ama çoğunluk için söylenebilir. Kültür, Avrupa'da ben merkezciliğine bu kadar araç haline gelmişse bence evrenselliği, demokratlığı, insancıllığı sorgulanmalıdır. Mutlaka sorgulanıyordur, ama egemen kültürün ağırlığı bu sesleri, bu kültür yaklaşımını şimdilik cılızlıktan kurtaramıyor. Avrupa kültürünü gerçek anlamda demokratlaştıracak, insancıllaştıracak çevre halkların mücadelesi olacak. O zaman Avrupa'nın olumlu kültürel ögeleri arınacak, gerçek evrenselliği ile ortaya çıkacak. Şimdi biraz karışmış, egemen kültürle lekelenmiş durumda.

Aydın'daki tutuklular, son açık görüşe çıkmamışlar. Daha önce verilen sözlerin bir kısmı yerine getirilmeyince, arkadaşlar protesto etmişler. Bu cezaevindeki gelişmelerin ne olacağını net bilemiyoruz. Her an yeni olaylar, sorunlar, direnişler karşımıza çıkabilir.

28-29 Ekim'de iki gün üstüste açık görüş yaptık. Ailelerle özlem giderdik. Ülkemizden gelen özgürlük esintileri bizleri mutlu etti. Yaşama daha canlı sarıldığımız, heyecanlandığımız iki güzel gün geçirdik. Tutuklular, aileler kol kola girerek bir saate yakın halay çektiler. Kendi dilimizde türküler söylediler. Çok güzel bir görüntü oluştu. Ben bu görüntünün içinde yoktum. Çünkü her yönüyle asimileye uğramış biriyim. Ana dilim yok, ulusal kültürüm yok. Bu alanlarda başkalaşmışım. Böyle olunca görüşçülerin yarısı ile anlaşmakta zorluk çekiyorum. Ancak bakışabiliyor, "Nasılsın iyimisin" diyebiliyoruz. Bazıları ise beni protesto edip bildikleri Türkçe kelimeleri de benimle konuşmuyorlar. Onlara hak veriyorum, ama haksız olan da ben değilim. Eğer çektirdiğimiz fotoğraflar çıkarsa bu halay görüntüsünü size de gönderirim.

Bir gün sonra bir mahkememiz olacak. Yargılama nedeni 1988 Kasım'ında süresiz açlık grevine girdiğimiz gün bakanlıklara verdiğimiz dilekçeyle ilgili. 12 Eylül'e faşist demişiz, bir de bakanlık yetkililerine "Şantajı baskı aracı olarak kullanmak ahlaksızlıktır" dememizi hakaret olarak görmüşler. Biz tüm diğer davalarda olduğu gibi (1988 21 Mart'ından sonra) savunmayı Kürtçe yapacağız. Ancak Kürtçe ile yazmak, konuşmak yasak olduğundan kabul edilmiyor. Böyle olunca fiilen savunma hakkımız ortadan kaldırılıyor. Şimdiye kadar bu nedenle birkaç davada savunma olanağını yitirdik. Bize Kürtçe yaptığımızdan, "Size savunma hakkı yok" deniliyor. Sonuçta savunmasız "ceza" kesecekler. Halkımız üzerindeki baskıların yanında önemi yok, onun doğal sonucu ama bilmeniz için yazdım.

Mektubumu burada noktalarken dostluk yüklü selam ve sevgilerimizi iletiyorum.

Esen kalın!

Mustafa Karasu
Ceyhan Cezaevi

Impressum:
Metin Özkan
Adlerstr. 7
2085 Quickborn

Yazışma adresi:
BERXWEDAN
c/o Feyka-Kurdistan
Postfach 15 31
5300 Bonn 1

Ödeme adresi:
BfG. - Bonn
Konto Nr.: 12 05 24 21 00
BLZ: 380 101 11

Avustralya	3.00 $
Avusturya	18.00 s.
Belçika	60.00 bfr.
Danimarka	8.00 dkr.
Fransa	6.00 ff.
Hollanda	3.00 hfl.
İngiltere	0.80 £
İsveç	6.00 skr.
İsviçre	2.50 sfr.
Norveç	10.00 nkr.

PKK'li tutsaklardan yeni yıl mesajları

Halkımızın dostlarına!

Yeni bir yılı daha kucaklarken, halkımızın ve onun değerli evlatlarının ülkemizin her alanında yükselttikleri özgürlük davasının sıcaklığıyla halkımızın kavgasına sempatilerini, dostluklarını, kardeşliklerini cesurca ifade edenleri selamlıyoruz.

'90'lı yıllar halkımızın özgürlük tutkusunun daha güçlü ifade edildiği yıllar olacaktır. Halkımızla birlikte daha büyük zorluklar göğüsleyeceğimizden ve fedakarlıklar göstereceğimizden, dostlarımızın kuşkusu olmasın. Halkımız bunu, dostluğun temel harcı olduğu bilinciyle tüm dostlarımızı yeni yıllarda da üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmeye davet ediyor. Yeni yılın halklarımız ve insanlığın temel çıkarlarını koruma açısından direniş yılı olmasını diliyoruz.

Ceyhan Cezaevi'ndeki PKK'li tutsaklar adına
Selim Çürükkaya

BİZLERİN VE HALKIN ONURU; DEĞERLİ BAŞKAN, BÜYÜK İNSAN!

"Bu dünyada halklar ve insanlar arasında bizim de onurlu bir yerimiz olmalı" bilinci vererek, bizlerin ve halkımızın "biz de varız" bayrağıyla, yeni yıllara umutlu ve coşkulu girmesini sağlayan, halkımızın güvencesi olan Partimizi yaratıp bugünlere getiren, halkımızın umudu, değerli evladı siz SEROK APO'muza, yeni yılın ülkemizde yaratacağı coşkunun sıcaklığıyla yüklü selam, sevgi ve saygılarımızı iletiyor; gösterdiğin tüm çabaların bilinci ve çağrısını yaşam tarzımız haline getireceğimize, yarattığın tüm değerleri yaşatacağımıza söz verirken, yeni yılın çok sevdiğin ülken ve halkına ulaşmada güçlü adım olacağına inancımızla, sağlık ve mutluluk dileklerimizi iletiyoruz.

"Bir Parça Özgür Vatan Yaratma" şiarıyla başlattığınız ve önünde sizin güçlü kişiliğinizin yürüdüğü **"Özgürlük Yürüyüşü"** zafer yüklü olsun!

Çalışmalarınızda başarılar diliyor, özlemle kucaklıyoruz...

M. Karasu, İ. Baykal, Y. Uzun, İ. Güler, S. Çürükkaya, M. Tanboğa, F. Yetkin, İ. Güzel, S. Günyeyli, M. Soğan, S. Korkmaz, H. Makal, R. Ödemiş, B. Kavak, Ş. Tabcu, A. Akçay, A. Serçek, M. Çiftkuş, A. Tektaş, S. Ağaç, Z. Tak, A. Sevgat, O. Yıldırım, H. Benek, H. Kırık, B. Bilgiç, H. Akteke, A. Bilgiç, İ. Kasakkolu, A. Atım, A. Kılıç, H. Karavuş, M. Bokay, A. Paydaş, C. Süsün, F. Yiğit, F. Özgür, R. Güzel, M. Değer, C. Koyukan, A. Yaverkaya, H. Bildirici.

Kardeşim N.

1989 yılını geride bırakırken, yine emeğin gaspedildiği, bağımsızlığın ve özgürlüğün hapsedildiği, baskının, işkencenin, katliamların hüküm sürdüğü, annelerin yürek acısı ve gözyaşlarının dinmediği karanlık bir yıl geçirdik. Fakat her karanlık gecenin ardında da bir güneş doğduğu gibi, geride bıraktığımız zifiri karanlık yılların ardında da aydınlık yıllar doğacaktır. Bu tarihin akışını hiçbir güç durduramaz. Özlemini duyduğumuz aydın ve mutlu yıllara kavuşmak umuduyla tüm ailenin yeni yılını şahsınızda en içten duygularımla kutlar selam ve saygılarımı sunarız.

Size sevgi
Size barış
Size kardeşlik
Ve hepinize
özgürlük diliyorum

Diyarbakır E. Tipi Tutuklu
Cezaevi 3. Koğuştan
R.D.

Sevgili arkadaşım;

Bu dünya insanlığı içinde bizim de yerimiz olmalı diyerek geleceğini bugünden kazanan mazlum halkımız ve yiğit evlatlarının ülkenin her yanında tutuşturduğu özgürlük ateşinin sıcaklığı ve coşkusuyla seni ve tüm canlarımızı kucaklıyor; yeni yılın "Özgürlük Yürüyüşü"nün zaferiyle geçtiği yıla dönüşmesini diliyorum.

Yeni yıl tümümüz için umut yüklü olsun!

Selamlar, sevgiler
Mustafa Karasu

Mahsum Korkmaz Akademisi Komutanları ve öğrencileri olma onuruna kavuşan, halkımızın umut ışıkları, değerli evlatları

Arkadaşlarımıza;

Özgürlük, onur ve güçlü kişiliğin simgesi, Başkanımız **APO**'nun önderliğindeki **PKK** komutasında, halkımızın yüzyıllardır ezilmişliğin öfkesi ve dünya insanlığı içinde yer almanın coşkulu tutkusuyla başlattığınız **"Özgürlük Yürüyüşü"**nün yeni yılda, **"Bir Parça Özgür Vatan Toprağı"**na kavuşmada zaferden zafere koşulacak biçimde geçeceğine inanırken; bugüne kadar yaratılan değerlerin ve adımların soylu çağrısına layık bir yüklenme ve asılma sonucu taktiğin uygulanışının getireceği coşkuyu biz tutsakların kalbine yerleştireceğinize olan güvenle, zindan şehitlerimizin elinde tuttuğu meşaleyi sizlere uzatıyor ve bu meşaleyle ülkemizi boydan boya özgürlük ateşinin yükseldiği ve dünyaya ışık saçtığı bir alana çevirmenizi diliyoruz.

Büyük komutan Agit ve tüm şehitlerin taşımış oldukları coşkuyla tümünüzü kucaklıyor, özlem yüklü selam, sevgi ve saygılarımızı yolluyoruz.

Tüm ülkede kolkola girip govend tutarak özgürlük, türküleri söylediğimiz yıllara ulaşmak dileğiyle...

Mustafa Karasu, İzzet Baykal, Yılmaz Uzun, İrfan Güler, Selim Çürükkaya, Mehmet Tanboğa, Fevzi Yetkin, Süleyman Günyeyli, Mehmet Soğan, Sıddık Korkmaz, Hüseyin Makal, Ramazan Ödemiş, Bedrettin Kavak, Şeyho Tabcu, Alaattin Akçay, Ali Serçek, Mehmet Çiftkuş, Abdullah Samet Tektaş, Osman Yıldırım, Haşim Benek, Halil Kırık, Aziz Bilgiç, Hıdır Akteke, İbrahim Kasakkolu, Abdülkadir Atım, Ali Kılıç, Hasan Karavuş, Mühlis Bakay, Abdullah Paydaş, Cemal Süsün, Fettah Yiğit, Faruk Özgür, Ramazan Güzel, Mehmet Değer, Cuma Koyukan, Ali Yaverkaya, Hasan Bildirici.

Sevgili kardeşim,

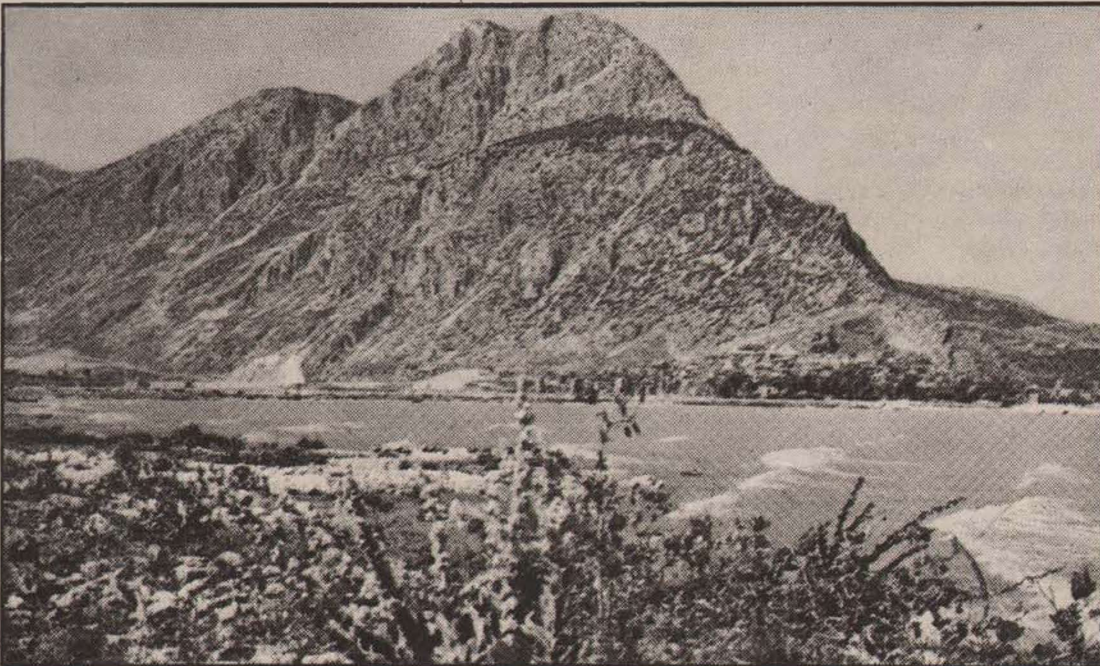
Yeni bir yıl, ülkemizin dört bir yanında özgürlük ateşinin alevlendiği ve özgürlüğe susayan kollarımızın özlemini gidermeye daha da yakınlaştığı bir yıl olacaktır. Bunu yaşayarak görmek, duyarak hissedenlerden olmak, sanırım bir yılın başlangıcında en büyük beklenti olacaktır.

Yeni yılın hepimize bu beklentimize uygun gelişmeler getirmesini diliyor, sevgilerimi, selamlarımı yolluyorum.

Özlemle kucaklıyorum.

Haydar Geçilmez

Gerilla mevzisinden Berxwedan yayın kuruluna; Eyalet Örgütümüz, yeni yılınızdaki çalışmalarınızda üstün başarılar diliyor.
Orta Eyalet Komitesi-Kürdistan

Arkadaşlar;

Özlemimiz olan bağımsızlık ve özgürlüğe bizi bir adım daha yaklaştıracak olan 1990 yılınız kutlu olsun. İçtenlikle selamlar, Kürt halkı ve ilerici insanlık için bitmez tükenmez bir çabayla yürüttüğünüz çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Ali Sapan
Jua-Bochum
27.12.1989

Sevgili Medê

Geriye çekici, köstekleyici, bozguncu ve dağıtıcı yönelimler olsa da, halkımız ve onun yiğit yakıcı sesi özgürleşme ve çağı yakalamada büyük, emin adımlar atıyor; muazzam bir gelişme tüm boyutlarıyla yüreğimizi, bilincimizi ve yaşantımızı fethederek bizleri çekim merkezine alıyor; güçlü, sorumlu, özgür kişiler, kişilikler olarak donatıyor; iyiden, güzelden, doğrudan yana savaştırıyor; güçlü arkadaşlıklar, duygular edinmemizi sağlıyor!

Senin ve tüm yürekli dostların yeni yıllarını kutlar, yaşamınızda kalıcı ve sonuç alıcı başarılar diler, hasretle kucaklar, öperim.

selamlar
Şamil Batmaz

Sevgili arkadaşlar

Geleceği güzel ve anlamlı kılan her yeni şey, sevinç verir insana. Zamanın akışını insanlık tarihi lehine çevirmek isteminde olanlar her yeni anı yakalama şansına da erişirler.

Yaklaşık 20 yıl kadar önce neredeyse tarihten silinen bir halk, Kürt halkı, bugün tarihin en güzel ve en şanslı yanını yakalamış duruma gelmiştir. Çağdaş bir önderlik ve haklı bir kavganın yaratıcısı olma şansına erişmiştir.

Yeni bir yıla girerken halkımın binlerce yıl süren acılarının tümden son bulacağı özgürlüğe daha hızla yol alacağımızın sevincini taşıyorum.

Sizin ve diğer tüm kardeş halkların kendi gelecekleri uğruna attıkları, atacakları her olumlu adım için de aynı sevinci duyuyorum, duyacağım.

Yeni yılınızı enternasyonalist duygularla kutlar, sevgi ve dostluk selamlarımızı sunarım.

Sevgilerimle
Sakine Cansız

Türk ordusu özel kuvvet haline getiriliyor

JANDARMA KENTLERE KAYDIRILIYOR

"Bu, sömürgeci savaşın yeni bir merhaleye gelmesidir. Açık ki, Türk ordusunda değişikliklere gidilmesi, devrimci savaşımımızdaki yükselişin zorunlu bir sonucu olmaktadır..."

9 Ocak 1990 günü parlamentoya bir kanun teklifi verilerek, Jandarma Genel Komutanlığı'nın Genelkurmaydan alınıp, İçişleri Bakanlığı'na bağlanması istendi. Kanun teklifini, bütün sömürgeci burjuva partileri destekliyor. Dolayısıyla, yasallaşma olasılığı yüksek.

Bilindiği gibi, jandarmanın görevi, ağırlıklı olarak Kürdistan'da sınır boylarında ve köylerde yıllardır insanlarımıza kan kusturan sömürgecilerin vurucu güç rolünü oynamaktır. Jandarmalık köylülerimize yaptığı işkence ve hakaretlerden dolayı, en çok tiksinti ve nefret duyulan sömürgeci kurumların başında gelir. Hatta estirdiği terör öyle bir noktaya ulaşmıştı ki, uyumayan veya ağlayan çocuklar, "jandarma geliyor" korkusuyla uyutuluyor ve susturuluyorlardı. 12 Eylül faşizmiyle birlikte, jandarma daha çok Kürdistan'a kaydırıldı ve modernize edildi. Böylelikle etkinliği daha da arttırıldı. 1988'de jandarma komutanlığına ayrılan bütçenin yüzde 62'sinin sömürgeci Valiliğin faaliyet sahasında harcanması, özel savaşta jandarmaya bağlanan umudun derecesini gösterir. Jandarmanın, özel savaştaki asıl görevi de Suriye, Irak ve İran sınırlarındaki kurtuluşçu faaliyetimizi engellemektir. Fakat oldukça klasik bir kuvvet olmasından dolayı, gerilla karşısında tutunamadı. O çokça korkutucu gösterilen ve halkımız üzerinde baskı aracı haline getirilen kuvvet, 5 yıllık gerilla savaşımız karşısında işlevsiz kaldı. Bu yüzden, sınır sorumluluğu kara kuvvetlerine devredildi. Dolayısıyla jandarmanın, Kürdistan kırsalında fazla yapacak bir işi kalmadığından, İçişleri Bakanlığı'na bağlanarak, ağırlıklı olarak kentlerde devrimci mücadeleye karşı kullanılmak istenmektedir.

Fakat diğer Türk ordu güçleri de, Kürdistan'da savaşı yürütecek güçte değillerdir. Bu nedenle jandarmanın yerini kara birliklerinden doldurmaları da sorunu çözmüyor. Şimdiye kadarki savaş pratiği bunu ortaya çıkarmış durumdadır. Her ne kadar, eğitilmiş güçlerden örgütlenen özel kolordu, özel savaşın en vurucu ögesini oluşturduysa da, savaşı bırakalım TC'nin lehine çevirmeyi, özellikle '89'da tam bir gerilemeyi yaşadı. Bazı alanlar kurtuluş güçlerinin otoritesine girerken, genelde de savaş inisiyatifi ARGK'nin elinde idi. Bu durum, TC'yi yeni arayışlara götürdü. Çünkü Kürdistan'da ordu güçleri hantallaşarak, tam bir dağılmayı yaşıyor. *"Polisiye hizmeti, mükellef er'le yapmak mümkün değil, hizmette istihdam edeceğimiz profesyonel zabıtaya ihtiyacımız var. O bölgeye gönderdiğimiz zaman, asgari 4 sene hizmet yapabilecek ve o bölgeyi bilerek gidecek, PKK'nın ve vatandaşın yapısını bilecek personel ile biz bu işi yapabiliriz."* (Emekli Korgeneral İsmail Selen, Nokta, sayı 51)

Son yapılan askeri şura toplantısında, bu yönlü adımlar da atılmış durumdadır. Başlangıçta, askeri teknik kadrodan başlandı ve ardından da er ve erbaş kanununda yapılacak değişikliklerle paralı askerliğe geçilecektir. Buna, son dönemde Türk egemen sınıfları arasında sıkça tartışılan ve basına da yansıyan profesyonel ordu denir. Yani, giderek Kürdistan'daki özel savaş, uzun süreli askerlik yapacak paralı askerlerle yürütülecektir.

Bu, sömürgeci savaşın yeni bir merhaleye gelmesidir. Açık ki, Türk ordusunda köklü değişikliklere gidilmesi, devrimci savaşımımızdaki yükselişin zorunlu bir sonucu olmaktadır. Türk ordusunda yapısal bir restorasyona gidilmesi, savaşımımızın bir gerçekleşirken, esasta da bu, yine kurtuluş savaşımımızı ezmede kullanılacaktır. Fakat bu ordunun işlevi salt bununla sınırlı değildir. Önümüzdeki süreçte gelişme olasılığı çok güçlü olan Türkiye radikal soluna karşı imha amaçlı kullanılacak ve emperyalizm adına Ortadoğu halklarına karşı tehdit unsuru olma özelliği ise daha da güçlendirilecektir. Zira mondernize edilmesi, tamamen bir özel savaş aygıtına dönüştürülmesi ve oldukça caniyane bir kimlik kazandırılması düşünülen böyle bir güç, tehlikeli bir konuma ulaştırılacaktır. Çünkü askerliğin paralı hale getirilmesiyle ne kadar toplumdışı, serseri, ayyaş, sadist ve lümpen varsa bu orduda savaştırılacaktır. Bu tipler, işkence ve katliam yapma makinaları haline getirilecektir. İşkence ve katliam yapmaktan zevk alacaklar. Bu, tam da 12 Eylül faşizminin yarattığı yeni yetme sınıf kimliğine denk düşecek bir şiddet aygıtı olacaktır.

Aslında bu, Kürdistan'daki özel kolordu ve köy koruculuğu sisteminin Türkiye'de de yaygınlaştırılmasından başka bir şey değildir. Böylece, Türk devlet aygıtı tamamen bu kara gücün denetimine giriyor. Ve Türk ordusu bu restorasyonla özel eğitimiş birliklerden müteşekkül özel savaş kuvveti olacaktır. Dolayısıyla, devlete egemen olan bu kuvvet, Türkiye ve Kürdistan toplumlarını korkunç baskı ve şiddet altında tutmaya çalışacaktır.

12 Eylül rejiminin tıkanıklığı ve "toplumsal uzlaşma" çabaları!

Yeni yılla birlikte Türkiye Cumhurbaşkanı Turgut Özal, "Toplumsal uzlaşma" önerisini yaptı. Türkiye'nin çok önemli bir dönemden geçtiğini söyleyen Özal, *"İşçi, işveren, hükümet, bütün kesimler bir araya gelip, toplumsal bir uzlaşmaya varmalıdır. Ekonomik istikrarın olduğu ülkede, siyasi istikrar da korunur. Burada siyasi istikrar bozulmaz, o çok zor bozulur. Bu arada, hürriyetlere de büyük önem vermeliyiz. Hep söylediğim gibi, Batı ülkelerindeki hürriyetleri gerçekleştirmeliyiz. Eğer bu hürriyetler mevcut değilse, ülkenin gelişmesi imkansızdır"* (Cumhuriyet, 31 Aralık 1989) demektedir.

Özal'ın bu önerisine değişik çevreler, çeşitli yaklaşımlar gösterseler de bir gerçeği çok çarpık biçimde yansıtmaktadırlar. Bu da 12 Eylül faşist rejiminin büyük badirelerle karşı karşıya olduğudur. 12 Eylül faşizmi siyasi ve ekonomik "istikrarı" sağlamak amacıyla, emperyalizmin onayı sonucu işbaşına getirilmişti. Zor ve baskıya dayanarak planını uygulamaya koydu. Aslında şiddet temelinde "toplumsal uzlaşma"yı da sağladı. Türkiye ve Kürdistan halklarının öncü güçlerine, ezme temelinde yöneldi. Türkiye'de bu hedefine büyük oranda ulaştı denilebilir. Türkiye solundaki radikal eğilime ezici darbeler vuruldu. Bunun sonucudur ki bu hareket, vurulan darbelerin etkisini yeni yeni aşmaya çalışıyor. Kürdistan'da ise 1984 yılına kadar, pratik anlamda programını uygulamada engel olabilecek şekilde önemli bir karşı çıkışla karşılaşmadı. Fakat, zindanlardaki savaş esirlerinin kararlı direnişleri var. Halklarımız karanlık bir dönemin baskısını yapıyordu. Sömürgeci faşizm, adeta alternatifin, devrimci muhalefetin olmadığı koşullarda programını uyguluyordu. Kendi iddialarına göre de birkaç yıl içinde Türkiye'yi "düzlüğe çıkaracaktı." Fakat, Özal'ın yaptığı son öneriyle, 12 Eylül rejiminin bir çıkmazı yaşadığı, "birlik, beraberlik" sağlanamazsa bundan kurtulmanın mümkün olmadığı görülüyor. Bunun zorunluluğunu açıkça itiraf ediyor. Tabii ki, bu da sağlanamayacaktır.

"Ülkemizin doksanlı yıllardaki savaşımı, gerçek Türkiye ile resmi Türkiye'yi önce uzaklaştırmak, sonra bağdaştırarak ikiliği ortadan kaldırmak noktasında odaklaşacaktır." (Ali Sirmen, Cumhuriyet 2 Ocak 1990) Bu, Türkiye'deki mevcut tabloyu çizmesi açısından ilginç bir formülasyondur. Çünkü, Türkiye'deki emekçilere, 12 Eylül faşizmi koşullarında reva görülen yaşam, artık çekilmez bir noktaya gelmiştir. İşkence ve baskının sınırsız uygulamasının yanısıra, kitlelerin satın alma gücü nerdeyse sıfır noktasına dayanmıştır. İşsizlik cumhuriyet tarihinin en yüksek rakamına ulaşmıştır. Yüksek enflasyon koşulları, neredeyse çalışanla çalışmayan arasındaki farkı ortadan kaldırmış durumdadır. Çünkü çalışan da, çalışmayan da aç dolaşır duruma gelmiştir.

Halk kitlelerinin yoksulluk sınırlarını da aşıp açlığa yaklaşmasına karşın, bir avuç spekülatör ve karaborsacı, lüks bir yaşam sürdürmektedir. Türkiye, gayri-meşru yollarla sözümona yaşamın "cenneti" haline gelmiştir. Gelir dağılımındaki korkunç uçurum, kitlelerin rejimden umudunu tümden kesmesine yol açmıştır. 12 Eylül rejiminin temsilcisi olan ANAP'ın, iktidar avantajlarına sahip olmasına rağmen, oy oranının yüzde 10'lara düşmesi bu gerçeğin bir sonucudur. Zaten ekonomik boyutuyla Kürdistan'da daha korkunç bir durum egemendir.

Türkiye halkındaki açlık ve sefalet, onu hızla 12 Eylül faşist rejiminden uzaklaştırmaktadır.

"Toplumsal uzlaşma denen olgu, yeniden şovenizmi, yani 'Türklüğün birlik-bütünlüğü temelinde vatanı kurtarma' ruhu etrafında canlandırma çalışmasından başka bir şey değildir..."

Her ne kadar halk devrimci seçeneğini henüz yaratmamışsa da, Kürdistan'daki devrimci savaşımımızın yakın etkisinde direnme gücü, bilinç ve kararlılığı gelişiyor. Bu eğilim, Kürdistan devrimiyle daha doğru bir birlik ve mücadele sürecine giriyor. Dolayısıyla, önümüzdeki yıllarda Türkiye halkının da devrimci seçeneği yaratmasının koşulları son derece olgunlaşmıştır. Özellikle, mücadelemizin etkisiyle Kemalizm zırhının delinmesi, şoven ve sosyal-şoven bakış açısının parçalanması, Türkiye emekçilerinin ufkunu aydınlatmıştır.

Rejimin, devrimci savaşımımız karşısında yaşadığı derin bunalım bilinmektedir. Buna bir de Türkiye halkının bilinçli mücadelesinin eklenmesi durumu 12 Eylül'ün sonu anlamına gelecektir. İşte bu tehlike, rejimi özellikle '89'da yeni arayışlara itti. Yitirilen kitle desteğini kazanma açısından bazı adımlar atmaya çalıştı. Fakat Kürdistan'daki devrimci savaş, Türkiye'de de sınıf çelişkilerini derinleştirdi; ve buna yer yer de çatışmalı bir içerik kazandırdı. Hatta bu düzen içi muhalif güçlere kadar yansıdı. Kürdistan sorunu, burjuva parlamenterleri arasında bir ayıraç konumuna geldi. Açık ki bu çelişkiler, Türkiye halkı ile rejim arasında daha köklü ve keskindir. Ve bir iktidarsızlık ve yönetimsizlik konumu yaşanmaktadır. İşte "toplumsal uzlaşma" denen olgu, yeniden şovenizmi, yani "Türklüğün birlik-bütünlüğü temelinde vatanı kurtarma" ruhu etrafında canlandırma çalışmasından başka bir şey değildir.

"Cumhuriyetin üniter devlet yapısı içinde, çoğulcu bir birlik ve beraberliğin sağlanması, yalnız demokrasinin ayakları üstüne oturmasıyla değil, ama aynı zamanda Kürt sorununa, ekonomik ve sosyal sorunlara da gerçekçi çözüm getirmeye yönelik yaklaşım ile olanaklıdır." (Ali Sirmen, Cumhuriyet 2 Ocak 1990) Burada, rejimin karşı karşıya bulunduğu köklü sorunlar dile getiriliyor ve bu sorunların çözülmesinin zorunlu olduğu belirtiliyor.

12 Eylül rejiminin yaşayabilmesi için en başta ulusal kurtuluş mücadelemizi kendisi için tehlike olmaktan çıkarması gerekmektedir. Buna bağlı olarak, gelişecek radikal Türkiye solunu kitlelerden soyutlamak için, bazı sahte oluşumlara giderek, bu yönelimini daha da derinleştirecektir. Şimdiden fiiliyatta işlenmeyen 141-142. maddelerin kaldırılmasının teknik düzenlemesi çalışmaları yürütülmektedir. Böylece işletilemeyen bu anayasa maddeleri de kaldırılıyor. Yine 12 Eylül faşist anayasası, yeni düzenlemeye tabi tutularak Özal'ın deyimiyle "Batı ülkelerindeki hürriyetler" gerçekleştirilecektir! Muhtemelen "Doğu veya Kürt partisi de" yasallaştırılarak, sözde demokrasiye geçiş tamamlanmış olacaktır!

Bu düzenlemeler ışığında reformist, teslimiyetçi, Türk ve Kürt solu legalleşecektir. Zaten şimdiden Türk solunun reformist kanadı legalleşmiş durumdadır. 70 yıllık kemalist TKP, (şimdiki ismiyle TBKP) yasal faaliyet yürütüyor. Yine ne kadar kıyıdaköşede unutulan eski "solcu" varsa, hepsi su yüzüne çıkarılıyor, kendilerine parti kurduruluyor. Yine "yaraları sarmak" amacıyla çıkarılacak bir af'la teslimiyetçi ögelerin tümü salıverilecektir. Zaten 141-142. maddelerin kaldırılması, bunların birçoğunun salıverilmesini sağlayacaktır. Bu plan kapsamında "toplumsal uzlaşma" gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Açık ki, 12 Eylül rejimi, içinde bulunduğu ve sonunu getirecek bu sorunlar yumağından böyle kurtulmaya çalışıyor. "Toplumsal uzlaşma"nın altında yatan gerçek niyet; sağ ve sol -ki bunlar teslimiyetçi güçlerdir- uzlaştırıp devrimci mücadelemiz karşısında savaştırmaktır. Okun esas yönü mücadelemize yöneltilirken, diğer yönü de Türkiyeli radikal sola yöneltilecektir. Bu mantığın altında yatan hedef budur. Rejim, savaşımımız karşısında böyle bir noktaya geldi. Bu sonuç, kurtuluş mücadelemizin başarısıdır. Fakat, düşmanımızın attığı bu adımın başarıya ulaşma koşullarının olmadığı açıktır ve dolayısıyla sonuç vermeyeceği de ortadadır. Çünkü, Kürdistan eski Kürdistan olamadığı gibi, Türkiye de artık eski Türkiye değildir.

STOCKHOLM VE DEN HAAG'DA PKK'NİN KURULUŞ YILDÖNÜMÜ KUTLAMALARI

STOCKHOLM:

(Stockholm/Berxwedan)

PKK'nin 11. kuruluş yıldönümü ve 12. mücadele yılına girişini kutlamak amacıyla İsveç'in Stockholm şehrinde bir gece düzenlendi.

09.12.1989 günü yapılan geceye, (İşbirlikçi-teslimiyetçi güçlerin, artık bir gelenek haline getirdikleri PKK-ERNK ve ARGK gecelerinin yapıldığı aynı geyece denk getirdikleri yoz eğlence geceleri düzenlemelerine rağmen) 800 civarında bir kitle katılarak PKK'nin kuruluş yıldönümünü coşkuyla kutladı.

Gece programı, devrimci halk türküleri söyleyen halk ozanlarıyla, Kürdistan'daki son sömürgeci oyun ve uygulamaları teşhir eden tiyatro sahneleriyle, PKK'nin Kürdistan tarihindeki yeri ve önemine değinen siyasi konuşmalarla öğretici ve güçlü geçti.

Gecede Kürtçe, Türkçe, İsveççe ve Kürtçenin Güney lehçesiyle yapılan siyasi konuşmalar, PKK'nin Kürdistan halkının tarihindeki yeri, bugün önderlik ettiği Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesindeki önemi belirtildi. Ayrıca gecede, ordumuz ARGK'nin teçhizatlandırılması için 8560 kronluk bağışta da bulunuldu.

DEN HAAG

(Den Haag/Berxwedan)

16.12.1989 tarihinde Hollanda'nın Den Haag şehrinde PKK'nin 12. mücadele yılına girişi, kalabalık bir kitlenin katıldığı geceyle kutlandı.

Hollanda'nın çeşitli yörelerinden gelen ve sayıları yaklaşık olarak 1500 civarında olan devrimci-demokrat ve yurtseverler, gece programını büyük bir ilgi ve coşkuyla izlediler. Gece programının zengin içeriği ve disiplinli akışı beğeni kazandı. Gece programı, dünya ve Kürdistan devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşundan sonra başlatıldı.

PKK'nin 11 yıllık mücadelesinin kısa tarihçesi özel bir program haline getirilerek kitleye sunuldu. Beğeni kazanan bu özel programdan sonra sahneye çıkan Ozan Seyidxan, Ozan Azad ve Ozan Zelal, devrimci-direnişçi türküleriyle büyük alkış topladılar. Ardından Almanya'nın Bonn alanından gelerek Kürdistan'ın çeşitli alanlarından oyunlar sergileyen Koma Berivan folklor ekibi, canlı oyunlar sergiledikten sonra, günün anlam ve öneminin yanısıra PKK'nin ulusal bağımsızlık mücadelemizdeki öncü rolü üzerine siyasi bir konuşma yapıldı. Yer yer atılan sloganlarla kesilen siyasi konuşma, büyük bir ilgiyle dinlendi. Siyasi konuşmadan sonra Hollanda alanından Koma Zilan müzik grubu, birbirinden güzel türkülerle kitleyi etkileyerek coşturdu. Kürtçe siyasi konuşma yapıldıktan sonra, hazırlanan tiyatro sahneleriyle programa devam edildi.

Kürdistan'daki mücadele ortamında yaşanan güncel olayları, direnişi ve düşmanın özel savaş taktiklerini dile getiren tiyatro sahneleri dikatle izlendi. Tiyatrodan sonra geceye dayanışmacı olarak katılan misafir ozanlardan Said Yusuf ve Awaz, okudukları klasik halk türküleriyle büyük alkış toplayarak beğeni kazandılar.

Gecenin ikinci bölümü, Ozan Şiyar'ın okuduğu devrimci-direnişçi türkülerle başladı. Etkileyici sesiyle ilgi uyandıran Ozan Şiyar'dan sonra kitleleri coşturan video filmi gösterildi. Video filminde Abdullah ÖCALAN yoldaşın son siyasal değerlendirmesi ve mesajı ardından, Botan'da gerillanın yaşamı ve mücadelesinin sunulması ayakta coşkun alkışlarla karşılandı. Büyük bir ilgi uyandıran video filminden sonra Ozan Zozan, Ozan Şemdin ve Ozan Diyar sahneye çıkarak devrimci-direnişçi türküleriyle coşkuyu daha da arttırdılar. Hollanda'dan karma folklor ekibi, birbirinden güzel oyunlar sergiledikten sonra, sahneyi Ozan Tirej, Ozan Xemgin ve Ozan Zinar'a terketti. Ozanların devrimci halk türküleri ardından APO Hate Hilvanê eşliğinde kitle halaya kalkarak, gece programı büyük bir coşku içerisinde sonuçlandırıldı.

Ayrıca geceye, devrimci dost ve kuruluşlar, dayanışmacı mesajlarını sundular

HAMBURG

(Hamburg/Berxwedan)

PKK'nin kuruluş yıldönümü, resmi kuruluş günü olan 27 Kasım'da Hamburg Kürdistan Kültür Centrum'da düzenlenen yerel bir geceyle kutlandı. Almanya'nın Hamburg şehrinden 200 civarında yurtseverin böylesi anlamlı bir günde bir araya gelerek öz örgütleri PKK'nin kuruluşunu kutlamaları görmeye değerdi. Dernek bünyesinde ortalık bir bayram havasını andırıyordu. Ayrıca Alman dostlardan da katılanlar vardı.

PKK'nin kuruluş günü için hazırlanan bu kutlama gününde, şiirler okundu, devrimci-direnişçi türküler söylendi. Bunların yanısıra folklor ekibiyle birlikte halaylar çekildi, bilgi yarışması düzenlendi. Ve günün anlamı-önemi, yapılan bir siyasi konuşmayla dile getirildi. Ardından Hamburg alanındaki kitle faaliyetlerine büyük katkılar sunan, Kürdistan'ın Bingöl alanında kahramanca direnerek şehit düşen **Vahdettin KITAY** yoldaşın direnişine yakınen tanık olmuş bir yurtseverin, söz hakkı alarak direnişini anlatması, kitlenin üzerinde büyük bir etki bıraktı. Sömürgeci faşist barbarlığa karşı kabaran soylu kin, atılan coşkun sloganlarla bir kez daha dile getirildi.

Dost Alman demokratların, bu devrimci atmosfere eşlik etmeleri, geceyi daha da anlamlı kılıyordu.

Yurtseverlerin yılbaşı kutlamaları

Yeni yıl dolayısıyla Avrupa genelinde Kürdistanlı yurtseverler, bulundukları alanlarda yılbaşı şenlikleri düzenlediler.

Şenlikler, devrim şehitleri anısına bir dakikalık saygı duruşuyla başladı. Ardından program sunuldu. Şenlik programları, yerel olanaklarla hazırlanmasına rağmen, güçlü ve coşkulu geçti. Yurtsever kitlelerin programlarda etkin yer almaları şenlikleri canlı kıldı.

Bütün şenlik programlarında, Kürdistan'ın çeşitli yörelerinden folklor gösterileri sunuldu, direnişçi türküler söylendi, tiyatro oynandı, bilgi yarışması ve çekilişler yapıldı. Köln'deki şenlikte yer alan üç folklor grubu arasında yarışma yapıldı ve kazanan gruba ödül verildi. Yine bilgi yarışmasını kazanan yarışmacılara çeşitli ödüller verildi.

Programlarda ERNK, YKWK, YXK, YJWK'nin gönderdiği yeni yıl mesajlarının okunması da kitlelerin coşkun alkışlarıyla karşılandı. Şenlikler, "APO Hate Hilvanê" türküsü eşliğinde, bütün yurtseverlerin katıldığı halayla sonuçlandırıldı.

Şimdiye kadar gazetemize ulaşan haberlere göre, Duisburg'da 500, Köln'de 400, Berlin'de 100, Marsilya'da 250 Celle'de 260, Hannover 200 ve Lyon'da 60 yurtsever olmak üzere, yılbaşı şenliklerine, sayıları binleri aşan kitle katılmıştır.

Devrimci Birlik-Hamburg III. Paneli Yapıldı

(Hamburg/Berxwedan Muhabiri)

23.12.89 Hamburg alanında **"Türkiye ve Kürdistan'da son siyasal gelişmeler ve devrimci görevler"** üzerine Devrimci Birlik III. Paneli yapıldı.

Halklarımızın ortak savaşım birliğini gerçekleştirme hedefini önüne koyan Devrimci Birlik III. Paneli'nde ERNK, Kurtuluş Hareketi ve TKP-B örgütleri hazır bulundular. Divan, bu 3 hareketin temsilcilerinden oluştu. Düzenlenen Panele, diğer devrimci hareketlerden de kişi düzeyindeki katılımların yansısıra, 100'ün üzerinde dinleyici katıldı.

Dünya devrim şehitlerinin anısına bir dakikalık saygı duruşundan sonra söz alan Kurtuluş Hareketi sözcüsü, **"Türkiye ve Kürdistan'daki son gelişmeler ve ne yapmalı"** konusunu ele aldı.

Konuşmacı, TBKP'nin içine düştüğü son duruma, 141-142. maddelere, işçi ve öğrenci hareketlerine ve gelişen toplumsal muhalefete değindi. Devrimci gelişmelerin izahatı ardından, PKK gerçeği kavranılmadan devrimci gerçekliğin kavranılmayacağını, PKK'nin desteklenmesi gerektiğini belirterek Silopi-Cizre ve Hakkari'deki Kürt halkının toplumsal direnişini. Kürdistan devriminin Türkiye devriminin önüne geçtiğini, Kürdistan sorununun bağımsız Kürdistan'ı kurma sorunu olduğunu vurguladı. Bunların yanısıra, Kürdistan'da teori ve pratiğinin iyice işlediğini, Misak-ı Milli'yi parçaladığını, devrimin ve mücadele merkezinin Kürdistan olduğunu izah ettikten sonra Türkiye'nin Ortak Pazara (AT) girme isteminin Türkiye işçi hareketini kuşatma ve Kürdistan devrimini yok etme planından ibaret olduğunu belirtti.

Ardından söz alan TKP-B sözcüsü, TC'nin tüm anti-faşist güçlere saldırdığını, tüm baskı ve katliam uygulamalarının ardından bir yol ayrımına gelindiğini, devrimden yana ve devrimden yana olmama biçiminde kendisini gösteren yapıdan bahsetti. TKP-B sözcüsü devamla, TC'nin bilim yuvalarına dini örgütleri ve faşist güçleri yerleştirerek toplumsal muhalefeti bastırmak istediğini, Batı Avrupa'nın ve NATO'nun saldırıya geçerek gelişmelere ket vurmak istediğini açıkladı. Ardından, PKK'nin halktan yoğun destek aldığını, ARGK'nin TC ordusunun "yıkılamaz" olgusunu parçalayarak, yerle bir ettiğini ve TC'nin, PKK ile başedemediğini belirtti. Ayrıca, Avrupa'da, masa başında yapılan birliklerin yıkıldığını, birliklere giden yolun ilkelerinin pratikte olması ve nasıl ortak mücadele edilmesi gerektiğini açıklayan sözcü, TKP-B'nin de böylesi bir birliğin savunucusu olduğunu belirtti.

ERNK sözcüsü ise, özellikle 12 Eylül sonrası Türkiye ve Kürdistan'daki gelişmelere değindi. Ülkeye dönüş, 15 Ağustos Atılımı ve bu atılımın Türkiye ve Kürdistan açısından etkileri, TC'nin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesine karşı geliştirdiği özel savaşı ve 15 Ağustos devrimci atılımının kazanımlarını dile getirdi. Kürdistan'da halkın kendi sorunlarını artık TC'ye götürmediğini, sorunların çözümünü PKK'de aradığını, PKK'nin Botan alanında bir otorite olduğunu ve düşmanın manevra alanını daralttığını da belirten ERNK sözcüsü, devamla, tüm bu gelişmeler karşısında TC'nin daha da kudurganlaştığını, katliamlara başvurduğunu, halkı mücadeleden koparmak için kimyasal silahlar kullandığını, fakat tüm bunlara rağmen, 1989 yılında Kürdistan halkının korku duvarını yıktığını açıkladıktan sonra Panele ara verildi.

II. oturumda sözü tekrar Kurtuluş Hareketi alarak, yığınların eseri olan devrimin birleştirici olduğunu özetle vurguladıktan sonra, Devrimci Birlik'in bu yığınsal birliği yaratması ve savaşa göğüs gererek ortak olması gerektiğini, bunun için de daha güçlü yığınsal eylemlerle devrim çıkarlarını savunmak zorunluluğunu ve Suphilerin, Mahirlerin, Denizlerin vd. devrim şehitlerinin anılarını yaşatarak devrimi kazanmayı istediklerini belirtti.

Ardından TKP-B temsilcisi söz hakkı alarak, TKP-B'nin 3. Kongresi'nde alınan kararlardan birinin de partilerinin Devrimci Birlik'i güçlendirip genişletmek ve diğer örgütleri de bu birliğe katma çabasını yürütmek olduğunu belirtti. Ayrıca sözcü, Devrimci Birlik'in güçlenmesi ve birlik için yapılması gereken olgulara birkaç örnek verdi.

ERNK sözcüsü; Avrupa'daki PKK'ye karşı açılan davaya değinerek, emperyalizmin Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini hedef aldığını ve "kültürel özerklik", "azınlık hakları" vb. sahte yollarla Kürdistan sorununu tasfiye etmeye çalıştığını belirtti. Türk solunun Avrupa'da mülteci olma durumunun getirdiği tehlikeler, olası gelişmelerin ardından 1988'den sonra Türkiye ve Kürdistan'da işçi hareketlerinin, zindan direnişlerinin olduğunu ve ama hala birlik sorununun devrime cevap vermediğini de açıklayan ERNK sözcüsü, ilkeli birlikten yana olduklarını açıkladı. ERNK sözcüsü, daha sonra tüm imkansızlıklara rağmen, Türkiye işçi sınıfına her türlü desteğin verileceğini ve tarihi zorunluluk olarak küçük kardeşin büyük kardeşe yardımının gündeme geldiğini vurguladı.

Paneldeki temsilcilerin açıklamalarından sonra yeni bir gündem maddesi olan tartışmalar bölümüne geçildi. Yapıcı ve olumlu bir ortamda geçen tartışmalara çeşitli siyasetler ve kişi düzeyinde katılımlarla konu daha da açılıp genişletildi.

Devrimci Birlik Hamburg III. Paneli olumlu ve doyurucu tartışmalarla sonuçlandı.

'89'UN TARİHE İZ BIRAKAN OLAYLARI

1989 yılını geride bıraktık. Bu yıl da dünyaya bir göz atıldığında gelişmelerin oldukça yoğun olduğu; iyinin, güzelin ve çirkinin içiçe yaşandığı görülecektir. İnsanlık gerçek kurtuluşa ulaşabilmek için yoğun bir emek ve çaba harcarken, buna karşın emperyalizmin ve dünya gericiliğinin bu gelişmeleri saptırmak için saldırganlık ve çığırtkanlığı ayyuka çıktı. Özellikle sosyalist sistemde reformist yönde yaşanan gelişmeler, emperyalizm açısından anti-komünist propagandada malzeme sundu. Emperyalizm, bu malzemeyi çok itinalı bir tarzda kullandı. Kokuşmuş, çürümüş sistemini insanlığın önüne, özgür yaşamın vazgeçilmez bir ögesi olarak sunmaya çalıştı. Bu anlamda, dünya ezilen-sömürülen halkları ve proletaryasının ufkunu köreltmek isteyerek, saldırganlığını arttırdı. Özellikle propaganda ve psikolojik savaşta, emperyalist canavar etkinliği geçici de olsa ele geçirdi. İletişim araçlarını ve bu konuda oldukça uzmanlaştırdığı kadrolarını bu cephede savaşın hizmetine soktu. Aylarca haber bültenlerinde, ekonomik-sosyal ve siyasal yorumcuları bütün beyinlerini Doğu Avrupa'daki gelişmelere yorarak değerlendirmeler yaptılar. Yaratılan bu curcuna ortamında insan beyninin doğruyu düşünme, onu geliştirmesine neredeyse fırsat vermemeye çalıştılar.

Emperyalizmin bu saldırgan tutumuna rağmen insanlık tarihinin ileriye doğru dönen çarkı biraz zorlansa da gelişimini sürdürdü. Bunda emekçilerin etkin katılım ve çabaları yine belirleyici oldu. Sosyalizmin bilimsel özünde inat eden, sebat edip çabasını bu noktada yoğunlaştıranlar, yılın asıl sahibi oldular. Bu temelde dünyada '89 yılı içinde yaşanan ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal gelişmelerin dökümü yapılacak olursa, yılın oldukça yüklü geçtiği, -henüz yığınla olgu tam netleşmemiş olsa da- ana çizgileriyle belirginleştiği ve insanlığın ileriye dönük beklentilerinin canlılık kazandığı ortaya çıkacaktır.

AVRUPA HAREKETLİ BİR YIL YAŞADI

1989 yılında en hızlı gelişmeler Avrupa kıtasında yaşandı. Bunlar ağırlıklı olarak Doğu Avrupa'da meydana geldi. Bu ülkelerdeki sosyalist rejimlerde köklü değişiklikler meydana geldi. Reform rüzgarı özellikle yıl sonuna doğru buralarda bir kasırga gibi esti. Kitleler daha fazla reform için sokağa dökülürken, yönetimler de peşpeşe değişti. Gelen yeni yönetimlerden bazıları bu rüzgara dayanamayarak yerlerini yenilerine terketmek zorunda kaldılar. Genellikle kansız gerçekleşen yönetim değişiklikleri Romanya'da kanlı değişime sahne oldu.

İlk değişiklik Polonya'da gerçekleşti. 4 Haziran'da yapılan genel seçimlerde Dayanışma Sendikası seçimi kazandı. Böylece Dayanışma'dan Tadeuz Mazowiecki Komünist Partisi'nin de içinde yer aldığı koalisyon hükümeti kurdu. Fakat komünistlerin hükümetteki etkinlikleri oldukça sınırlandı. Sadece İçişleri ve Savunma Bakanlıkları komünistlere verildi. Yönetime gelen Dayanışma, ülkede bir dizi reform kararları aldı ve uyguladı. Ekonomik planda özel teşebbüsçülüğe yer veren kararlar alarak, ekonomik liberasyona gitti. Serbest piyasa ekonomisini canlandırmak için önlemler geliştirildi.

6 Ekim'de toplanan Macaristan Komünist Partisi, 14. Olağanüstü Kongresi'nde kendi kendisini feshederek Macaristan Sosyalist Partisi adını aldı. Yeni partinin başkanlığına da Komünist Parti Başkanı Rezso Nyers getirildi. Ayrıca Kongrede alınan kararlarda da, proletarya diktatörlüğü ilkesi terkedildi. Bunun yerine çok partili siyasal sisteme geçildi. Buna göre parlamento serbest seçimlerle oluşturulacak. İktidar ise merkezileşmeden uzaklaşacak. Böylece parti Batı Avrupa sosyal demokrat normlarına kavuşturuldu. Macaristan'daki bu gelişmeler büyük yankı uyandırdı. Özellikle emperyalist-kapitalist sistem bu gelişmeyi sosyalizme karşı büyük bir propaganda savaşına dönüştürdü. Nitekim, Macaristan'daki gelişmeler bununla sınırlı kalmadı; 23 Ekim'de Macaristan Halk Cumhuriyeti'nin adı da değiştirilerek Macaristan Cumhuriyeti yapıldı. Yine 23 Ekim tarihi, 1956 ayaklanmasının yıldönümü dolayısıyla "ulusal anma günü" olarak ilan edildi. Her şeyin şimdilik 1990'da yapılacak genel seçimlere bağlanan Macaristan, kaptansız gemi gibi denizde yol alıyor. Bu anlamda, ülke 1990'a yüklü bir gündemle girdi. Bu sorunların hangi yöntemle ve nasıl çözümleneceğini de önümüzdeki yıllar cevaplayacaktır.

1989 yılında adından çokça söz edilen diğer bir ülke de Demokratik Almanya oldu. Bu ülkedeki gelişmeler o kadar hızlı oldu ki, yaratıcılarını bile şaşırttı. Bu ülkedeki deprasyon Doğu Almanya'daki kitlesel göç dalgasının Batı Almanya'ya akın etmesiyle başladı. Özellikle Alman emperyalizminin bu ülkeye yönelik faaliyetleri çok eskilere dayanmaktadır. Sovyetler Birliği'nde başlatılan perestorika ve glasnost politikasının Doğu Avrupa'da yarattığı büyük değişiklikler Demokratik Almanya'da da etkisini güçlü hissettirdi. Bu noktadan itibaren Alman emperyalizminin faaliyetleri ürün vermeye başladı. Ve binlerce Doğu Alman kaçak olarak Batıya göç etmeye yöneldi. Göçler ülkede de etkisini göstererek yüzbinlerce kitle "reform" talepleriyle gösteriler düzenledi. Gösterilerde Komünist Parti öncülüğüne son verilmesi ve seyahat özgürlüğü gibi talepler de ileri sürülüyordu. Gösteri ve göçlerin sürekli yaygınlaşması karşısında Komünist Partisi polit bürosu toplu istifa etmek zorunda kaldı. Ayrıca Devlet Başkanı ve Parti Genel Sekreteri Erich Honecker bu görevlerinden ayrıldı. Honecker'in yerine Egon Krenz getirildi.

Yeni göreve gelen Krenz, reformları gerçekleştirmek için bir dizi önlem geliştirdi. Alınan yeni kararların içinde, isteyen her Doğu Alman vatandaşının yılda 30 gün yurtdışı gezisi yapma hakkı tanındı. 9 Kasım'da bu kararın açıklanması üzerine Batı Almanya'ya kalabalık kitlelerin ani akını başladı. Bir hafta içinde 3 milyonu aşkın kişi Batı Almanya'yı ziyaret etti. Denebilir ki, bu kitlesel akın yüzyılımızın en büyük kitle hareketlenmesiydi. Emperyalist çevreler bile bu akından şaşkına dönüp ne yapacaklarını şaşırdılar. Tümünün Batı'da kalacağı düşünülerek emperyalizm oldukça tedirgin oldu. Batı Alman emperyalizmi bir yandan gelenlerin kalması durumunda, ekonomisinin bunu kaldıramayacağını hesaplayarak kaygılı ve ihtiyatlı davranırken, diğer yandan bunu sosyalizm aleyhine propaganda aracı haline getirmekten de geri durmadı. Gelenlere yönelik Alman şovenizmini geliştirmek için yoğun bir propaganda başlatıldı. Çeşitli kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlendi. Doğu Almanlara yönelik bütün parti genel başkanları, başbakan ve politikacılar propaganda faaliyetlerine katıldılar. Diğer emperyalistlerin aktif desteğiyle Alman emperyalizmi bu kampanyayı aktif şekilde yürüttü. Bu kampanyanın odağında ise gelenlere, kapitalizmin sözde "cenneti"ni sunmaktı. Böylece de "sosyalizmin iflas ettiğini" göstermekti. Gösterilen "ilgiden" ötürü gelenlerin geri dönmeyip kalacakları sanılıyordu. Fakat asıl şaşkınlık da burada ortaya çıktı. Emperyalizmin onca gayret ve çabasına rağmen gelenlerin 7-8 bini hariç, diğerleri geri döndü.

Çekoslovakya'da kitle gösterisi

İşbaşında bulunan yeni yönetimin peşpeşe reform kararlarına rağmen, kitle gösterilerinin önü alınamıyordu. Gösterilerde yönetimin istifası talep edilirken, reformlarda daha ileri hedefler gösteriliyordu. Bu gösteriler sonucu Krenz yönetimi de seçildikten kısa bir süre sonra istifa etti. Yerine Gregor Gysi getirildi. Oldukça çalkantılı bir dönem yaşayan Doğu Almanya 1990'da yapılacak genel seçimlerde geleceğini belirlemeye çalışacaktır.

Kitlesel gösteri ve göç nedeniyle yönetim değişikliğinin yaşandığı diğer bir ülke de Bulgaristan oldu. Özellikle faşist Türk devleti, uzun yıllardır bu ülkede bulunan Türk azınlığına yönelik propaganda ve ajan faaliyetleri yürütüyordu. Bu faaliyetler, Bulgaristan'daki Türk azınlığa yönelik yanlış uygulamayla birleşince etkili oluyordu. Yine bilimsel sosyalizmin uygulanamayışı devlette bürokratlaşmaya yol açmıştı. Dolayısıyla, toplumda da bürokrasiye karşı büyük bir tepki oluşmuş ve ciddi sorunların doğmasına neden olmuştu. Bunların sonucu onbinlerce Türk, Türkiye'ye göç etti. Fakat çeşitli umutlarla Türkiye'ye giden göçmenler, umduklarının tersiyle karşılaştıklarından bunların önemli bir kesimi geri döndü. TC, şovenizmi geliştirmek amacıyla bu göç hareketini alçakça kullanmaya çalıştı. Fakat dönüşler bu propagandayı büyük oranda etkisiz kıldı. Yalnız Bulgaristan'daki sorunlar Türk azınlığının sorunlarıyla sınırlı değildi. Bu sorunlar diğer sosyalist ülkelerdeki reformist etkileşimle birleşince yaygın kitle gösterileri gelişti. Sorunları çözmekte yetersiz kalan yönetim istifa etmek zorunda kaldı. Devlet Başkanlığı ve Parti Genel Sekreterliğinden istifa eden Todor Jivkov, yerini Peter Mladenov'a terk etti. Yönetim değişikliğine rağmen, Bulgaristan da sorunlarını henüz çözmüş değildir. Önemli sorunları olduğundan '90 yılına yüklü bir programla girdi.

Reformist hareketlerin hızla geliştiği diğer bir ülke de Çekoslovakya oldu. Zaman zaman katılımların yüzbini aştığı yaygın kitle gösterileri yaşandı. Kitle gösterilerine 12 muhalif örgütün oluşturduğu "Halk Forumu" öncülük etti.

Gösterilerin yaygınlaşması sonucu 24 Kasım'da toplanan Parti Merkez Komitesi'nin olağanüstü toplantısında Genel Sekreter Milos Jakes'in de içinde olduğu 7 kişi merkez komiteden istifa etti. Ve Parti Genel Sekreterliğine Karel Urbanek getirildi. İşbaşına gelen yeni yöneticiler çeşitli reformlar yapmalarına rağmen, gösteriler durmadı. Kasım ayında yapılan parlamento toplantısında komünist partisinin "öncülüğü" kaldırıldı. Ardından muhalefetin lideri Vaslav Havel cumhurbaşkanlığına getirildi. 1968'de Varşova ülkelerinin müdahalesi sonucu yönetimden düşürülen Aleksandr Dubçek ise Meclis Başkanlığına seçildi. Bu ülkede de köklü değişiklikler olmasına rağmen kitle gösterileri hala devam ediyor. Sorunlarını '90'a aktarmış durumdadırlar.

'89 Aralık ayının son günlerine doğru giderken reformların kanlı gerçekleştiği ülke Romanya oldu. Romanya yönetimi, Doğu Avrupa'da yaşanan reformist gelişmelere karşı durmuştu. Çavuşesku yönetimi Parti 14. Kongresi'ni reformlara karşı bir gövde gösterisine dönüştürmüş, bununla bir yanıt vermeye başlamıştı. Fakat bu tavrıyla hem dünyada yalnızlığa itildi, hem de içteki sorunlar sonunu çok kötü hazırladı.

Macar azınlığın yaşadığı Temeşvar'da 15 Aralık'ta patlak veren gösterilerde çatışma çıktı. Çatışmada yüzlerce kişi yaşamını yitirdi. Bunun üzerine gösteriler hızla ülke geneline yayıldı. Aralık ayının sonlarında Çavuşesku, Bükreş'de yönetim yanlısı bir miting düzenledi. Fakat, miting yönetim karşıtı bir gösteriye dönüştü ve çatışmalar oldu. Ertesi gün, halk kitleleri saflarına geçen ordu ile başkanlık sarayına yürüdü. O anda sarayda bulunan Çavuşesku ve eşi Elena bir helikopterle bilinmeyen bir yöne ayrıldılar. Yö-

netimi Ulusal Kurtuluş Cephesi adına bir komite üstlendi. Fakat halk örgütsüz ve dağınık olduğundan ortama tam bir kaos egemen oldu. Ülke geneline yayılan çatışmalarda kimin kimi vurduğu belli olmamaktaydı. Bu çatışmalarda binlerce kişi yaşamını yitirdi.

Saraydan ayrıldıktan bir-iki gün sonra yakalanan Çavuşeskular, sözde iki saatlik bir yargılama sonucu kurşuna dizildiler. 24 yılın hesabı bu iki saat içinde alelacele sorulmaya çalışıldı. Açık ki, böyle bir yargılama ve infaz kafalarda yığınla sorunun oluşmasına da neden olacaktı.

Romanya'daki gelişmeler, emperyalist-kapitalist sistemin basın-yayın organlarını olağanüstü boyutlarda haftalarca işgal etti. Anti-komünist propaganda etkin olarak yürütüldü. Emperyalizm bundan kendi payına yararlı sonuçlar çıkarmaya çalıştı.

1990'a böyle rotasız bir konumda giren Romanya'yı yeni yılda büyük sorunlar bekliyor. Yeni yılda bunları hangi oranda ve nasıl çözeceği de fazla net değildir.

5 Kasım'da Yunanistan'da yenilenen genel seçimlerde hiçbir parti tek başına hükümeti kuramayınca siyasal bunalım doğdu. Girişilen koalisyon denemelerinde de sonuç alınamayınca, Cumhurbaşkanının çağrısıyla Parti liderleri toplandı. Yapılan görüşmeler sonucu "Ulusal Birlik" hükümetinde anlaşma sağlandı. Programı ekonomik ağırlıklı "Ulusal Birlik" hükümeti, Xenofondas Zolotas kurdu. Geçici olan hükümet Nisan 1990'a kadar görev yapacak. Bu tarihte yapılacak seçimlerle yerini yeni hükümete devredecektir.

1989'da Avrupa'da yaşanan en önemli gelişmelerden biri de Gorbaçov-Bush buluşmasının Malta'da gerçekleşmesiydi. 3-4 Aralık tarihlerinde gerçekleşen zirve, dünyaya "barış"ın mesajını vermeye çalıştı. Fakat ortaya çıkan sonuçlar itibarıyla, bundan oldukça uzak kalındı. Hatta denilebilir ki, ABD emperyalizmi aldığı cesaretle daha da saldırganlaştı. Bunu da, gerekçesi ne olursa olsun zirvenin mürekkebi kurumadan Panama'yı işgal etmekle gösterdi.

AMERİKA'DA ABD DAHA DA SALDIRGANLAŞTI

Diktatör Pinochet'ye karşı bir gösteri

Amerika kıtasında da 1989 yılı içinde önemli gelişme ve değişmeler yaşandı. Hemen yılın başında saldırgan ABD'nin Başkanı Reagan görevini Bush'a devretti. Bu değişiklik Amerikan emperyalizminin saldırgan ve yayılmacı politikasında herhangi bir değişiklik yapmadı.

Yıl süresince Nikaragua devrimci yönetimi halkıyla birlikte iktidarını önemli oranda güçlendirdi. ABD'nin desteklediği kontralara güçlü darbeler indirildi ve tecritleri önemli oranda sağlandı.

FMLN (Frabunda Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi) 11 Kasım'da tarihinin en büyük devrimci operasyonunu gerçekleştirdi. Başkent San Salvador'un yoksul mahallelerinde günlerce denetim kurdu. Başkanlık sarayına bin metre kadar yaklaşarak geniş çaplı eylemler gerçekleştirdi. ABD denetimindeki faşist yönetim, devrilme noktasına geldi. Ancak, ABD emperyalizmi, onu son anda kurtardı. **FMLN**, kırsal kesimdeki önemli stratejik alanları da kontrolüne geçirdi.

Aralık ayı ortalarında Şili'de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimini, muhalefet cephesinin lideri Patricio Aylwin ezici bir çoğunlukla kazandı. Fakat faşist Pinochet daha önce yaptığı bir anayasa değişikliği ile kendisini, 8 yıl daha genelkurmay başkanı ilan etmişti. Her ne kadar iktidarı muhalefete devretmek zorunda kaldıysa da, orduyu elinde bulundurmaktadır. Bu durum Şili'de en büyük tehdit unsurunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla Şili'yi hala büyük sorunlar beklemektedir.

ABD emperyalizmi, Aralık ayının sonunda Panama'yı 30 bine yakın modern uçaklar desteğinde askeri birliklerle işgal etti. Özellikle zamanlamasını Romanya'daki olaylara denk düşürerek, işgalci ve saldırgan emelini gerçekleştirdi. İşgal esnasında, Nikaragua Elçiliğini işgal etti ve Küba Elçiliğini de ablukaya alarak, halklara karşı çok yönlü sinsi emelini bir kez daha açığa vurdu. Sıkça "barıştan, silahsızlanmadan" söz edildiği bir ortamda saldırgan ABD, barıştan ne anladığını Panama işgaliyle ortaya koydu. İşgal sürecindeki çatışmalarda onlarca kişi ölürken, yüzlercesi de yaralandı.

ASYA ÇATIŞMALARA SAHNE OLDU

1989'da canlı gelişmelerin yaşandığı diğer bir kıta da Asya oldu. Asya'da yine en çok çatışmaların yoğunlaştığı saha da Lübnan'dı.

Lübnan yıl boyunca çatışmalara sahne oldu. Bu çatışmalara, yine ABD emperyalizminin kışkırtmaları ve desteği sonucu İsrail ve Hıristiyan Milisler neden oldu. Çatışmalarda onlarca kişi yaşamını yitirirken, yüzlercesi de yaralandı. Çatışmaların ve çelişkilerin doruğa ulaştığı dönem ise, varılan anlaşma sonucu cumhurbaşkanı seçilen Rene Muawad'ın 17 gün sonra bir suikast sonucu öldürülmesi oldu. Suikasti M. Aoun yönetimindeki Hıristiyan Milisler gerçekleştirdi. İşlenen bu cinayet sonucu Lübnan'da ortam oldukça gerginleşti. Suriye, Hıristiyan Milislerin ve İsrail'in muhtemel saldırılarına karşı birliklerini alarma geçirdi ve Lübnan'a yeni birlikler takviye etti. Fakat sonuç itibarıyla, Suriye önderliğindeki anti-emperyalist güçlerin etkinliği arttı. Muawad'ın yerine Elias Hrawi cumhurbaşkanı seçildi.

Filistin intifadasında kitle gösterisi

8 Aralık'ta Filistin intifadası 2. yılını doldurdu. 2 yıl boyunca meydana gelen gösterilerde 822 Filistinli, İsrail askerleri tarafından öldürüldü, 40 bin kişi de yaralandı.

İran İslam Cumhuriyeti'nin Lideri Humeyni, 3 Haziran günü öldü. Ve 28 Temmuz'da anayasa değişikliği için referandum ve cumhurbaşkanı seçimi yapıldı. Rafsancani oyların büyük bir bölümünü alarak cumhurbaşkanı seçildi.

Yıl boyunca Sovyetler Birliği, cumhuriyetlerinde baş gösteren ulusal sorunları çözmekle meşgul oldu. Açıklık ve yeniden yapılanma politikasının uygulamaya konulması, cumhuriyetlerde bağımsızlık akımlarının gelişmesine neden oldu. Bu akımların ağırlıklı yönünü de milliyetçilik oluşturdu. Gösteriler yer yer yüzbinlerin katılımına sahne oldu. Bazı komşu uluslar birbirlerinden toprak taleplerinde bulundular. Bu talepler sonucu yapılan gösteriler, çatışmalara dönüştü ve onlarca kişi yaşamını yitirdi. Bu cumhuriyetlerin başında Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Ukrayna, Baltık Cumhuriyetleri geliyordu. 1990'a girerken ulusal sorunlar henüz çözüm bekliyor.

Yıl içinde Sovyet askerleri Afganistan'dan geri çekilirken, Vietnam birlikleri de Kamboçya'dan ayrıldılar.

İlkbaharda Çin yaygın öğrenci gösterilerine sahne oldu. Bürokrasi karşıtı gelişen gösteriler, yer yer halkın da desteklemesiyle yaygın görünüm kazandı. Güvenlik kuvvetlerinin müdahalesi sonucu çatışmalar çıktı. Çatışmalarda çok sayıda kişi öldü. Bu gelişmeler sonucu parti genel sekreteri Zao Ziyang partiden tasfiye edildi.

Aralık başında Filipinler Devlet Başkanı Corazon Aquino'ya karşı başarısız ve kanlı bir darbe oldu. Ağırlıklı olarak hava kuvvetlerinin başlattığı isyan, günlerce karşılıklı sokak muharebeleriyle geçti. Ağır silah ve uçakların da kullanıldığı çatışmalarda, Aquino isyanı bastıramayınca ABD'den yardım istedi. ABD desteğinde darbe kanlı bastırılırken, çok sayıda ölü ve yaralı meydana geldi.

AFRİKA'DA IRKÇILIK GERİLEDİ

Afrika'da bu yılda da ırkçı Güney Afrika rejimi, Afrika halklarını sürekli tehdit etti. Angola'da desteklediği karşı-devrimci UNITA, Angola devrimci yönetimi ve halkına karşı komplo ve saldırılarını devam ettirdi. Fakat fazla etkili olamadı ve Angola halkı gelişimini sürdürdü. Irkçı Güney Afrika yönetimine karşı siyah halkın mücadelesi daha da boyutlanarak kitlesel düzeyde yürütüldü. Bunun sonucu sıkışan ırkçı rejim, muhalefet liderlerinin önemli bir kesimini serbest bırakmak zorunda kaldı.

Irkçı Güney Afrika yönetiminin sömürgeleştirdiği diğer bir ülke de Namibya idi. Namibya ulusal kurtuluş hareketinin önderi SWAPO, 23 yıldan beri mücadele yürütüyordu. Bu mücadele sonucu sömürgeciler, Namibya halkını ve mücadelesini tanımak zorunda kaldılar. Varılan anlaşma sonucu Birleşmiş Milletler gözetiminde ilk genel seçimler yapıldı. SWAPO oyların yüzde 57'sini alarak ezici bir zafer sağladı.

Amerikan emperyalizmi savaş uçakları, 4 Ocak'ta Libya'ya ait 2 Mig-23 uçağını düşürdü. Akdeniz üzerinde uluslararası hava sahasında korsanca hareket eden ABD emperyalizmi, Libya uçaklarını düşürmekle Libya halkına karşı saldırganlığını ortaya koydu.

1989 yılında dünyadaki gelişmeler kaba hatlarıyla böyle. 1989 yılında her ne kadar emperyalizm kısmen üstün gibi gözüküyorsa da, gelişmeler hiç de onun lehine değildir. Sosyalist ülkelerdeki reformist hareketler sağcılığı taşısa da, gelişmenin yönü ezilen halklara çevrildi. Bürokratlaşan yönetimlerin tasfiyesi, özünde bilimsel sosyalizmin canlı ve üretken dinamiğinin açığa çıkmasını sağladı. Bu sosyalizmi din derekesine düşürme yaklaşımını ve doğmatizmin duvarlarını da doğal olarak yıktı. Bu sosyalizmin gelişiminin önünü açtığından, özellikle de devrim dalgasının ezilen halklara doğru kayışını daha da somutlaştırdı. Ayrıca özgüce güvenmenin ne kadar hayati olduğu bir kez daha en yalın tarzda kanıtlandı.

'89 yılı emperyalist-kapitalist sistem açısından yoğun çürüme ve kokuşmayla geçti. Kendi bunalımını, sosyalist ülkelerde yaşanan reformist gelişmeleri anti-komünist propagandanın malzemesi haline getirerek gizlemeye çalıştı. Böylece kokuşmuş yapısının dışa fazla yansımamasını kamufle etmeye büyük özen gösterdi. Diğer yandan ise emperyalist saldırganlığını da uç noktaya vardırdı.

Kısaca bu bağlamda 1990 yılına yüklü bir gündemle girildi. Sorunların bazıları '89'da çözülürken, diğerleri de yeni sorunlarla birlikte yeni yıla aktarıldı. Fakat insanlık yeni yıla bilim, sanat, kültür vb. her alanda önemli kazanım ve birikimlerle girdi. 1990 yılında ilerici insanlık bunlara dayanarak daha büyük değerlerin yaratıcısı olacaktır.

"Tüm Kürt, Türk halkı ve örgütleri, kendi gelecekleri için mutlaka PKK ile dayanışma içerisinde olmalıdırlar"

Özgür Irak Örgütü'nün yayın organı olan Özgür Irak Dergisi, son sayısında PKK ile ilgili bir makale yayınladı. Arapça olarak çıkarılan dergide kaleme alınan makaleyi Türkçeye çevirdik. Ayrıca dergi redaksiyonunda çalışan Selim Poliziva ile bir söyleşi yaptık.

Devrimci mücadeleci olan PKK'li yoldaşlara selam!

Kürdistan'da devrimci demokratik bir rejim kurmak için Türkiye'de gerici rejime vurduğu darbelerle PKK, her gün yeni adımlar atarak, yolunda hızla başarı ile ilerlemektedir.

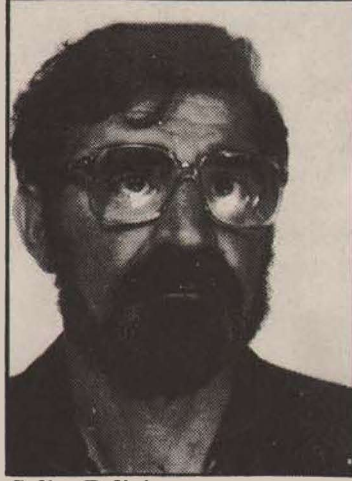
Saddam ile sıkı işbirliği içerisinde olan TC rejimi ve onun başını çeken Evren, aldıkları yaralar karşısında Kürdistan'ın Siirt, Hakkari, Mardin, Silopi, Van ve Diyarbakır şehirlerinde birçok kişiyi tutuklatarak, bunları işkenceden geçirmektedirler.

PKK gerillaları ise, her gün yeni eylemler geliştirmektedirler. Örneğin, 15.8.1989 günü Mardin, Siirt ve Şırnak'ta Türk militarist güçlere büyük darbeler indirdiler, Türk güçlerinin birçok can kaybından başka silahları da PKK'ye kalmış oldu.

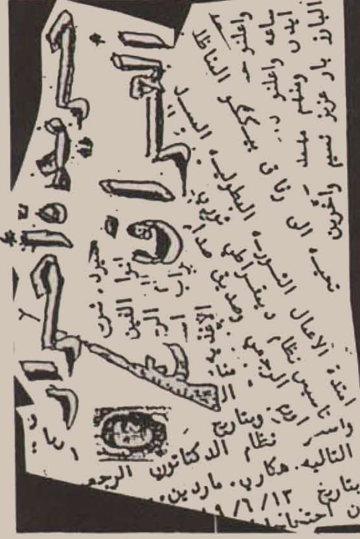
Türkiye cezaevlerine dağıtılan PKK'li savaş esirleri, Türkiye cezaevlerinde uygulanan insanlıkdışı işkence ve muameleleri protesto etmek amacıyla açlık grevine başladılar. Büyük direnişler gösteren bu savaş esirlerinin (PKK'li tutuklular) bir kısmı hastaneye kaldırılmasına rağmen tedavi olmayı reddettiler.

Bu arada uğradıkları işkencelerden ve açlık grevinin getirdiği baskılardan dolayı iki PKK'li tutuklu yaşamını yitirmiştir.

Cezaevlerinde başlatılan açlık grevlerini desteklemek amacıyla eski Sosyalist Parti yetkilisi olan M. Ali Aybar ve yazar Aziz Nesin ile beraber toplam olarak beş aydın 48 saatlik açlık grevine başladılar.

Selim Poliziva

Soru: Henüz gelişmekte olan bir örgütsünüz, neden Irak'taki mevcut partilerle birleşerek mücadele etmiyorsunuz da kendi başınıza bir örgüt kurmaya yöneldiniz?

S. Poliziva: Evet, yeni kurulmuş olabiliriz, şu anda taraftarlarımız da çok fazla olmayabilir, ancak bizimle irtibata geçen Iraklıların çoğu, örgütümüzün ideoloji ve çizgisini öğrendikten sonra taraftarımız olmaktadır.

Neden diğerleri ile birleşmedik sorunuza gelince; geçmişte Irak'ta siyasi partiler kurulmuştur. Bu partiler, ya başkalarının maşası idi, ya da şoven yapılı idi. Marksist olarak görülen partiler ise, sapmalara giderek gittikçe sağa doğru yönelmeye başladılar. Tabii bu partiler içerisinde iyi niyetli ve aktif olanlar vardı, ancak bunlar hızla tasfiye edildi, hatta ortadan kaldırılanlar bile oldu.

A. Kerim Kasım'dan bu yana Irak'taki parti ve örgütlerin çoğu, Irak rejimini, devrimci demokratik bir rejime dönüştürmek için büyük fırsatlar yakaladıkları halde, bu fırsatları kaçırdılar ve kullanmadılar. Bu arada dökülen kanlar ve ekonomik hasarların sorumlusu sadece baştaki rejim değildir, bunun bir diğer sorumlusu da bu fırsatları değerlendiremeyen muhalefet örgütleri ve partileridir.

Eğer daha da açmak istersek, bu muhalefettekiler, işçiler arasında örgütlenme yapmaları gerekirken, ayrıca Irak'taki milliyet ve ulusları rejime karşı biraraya getirmeleri lazımken, baştaki rejimle masaya oturdular veya uzlaşmaya çalıştılar.

Bizler, tüm bu muhalefettekilerden ayrı olarak kendi örgütümüzü kurduk. Tarihi hatalara bakarak kendimize yön veriyoruz. Amacımız, Irak'a devrimci, demokratik bir rejim getirmektir. Bunun için de başta Irak proletaryası olmak üzere, Irak'ta yaşayan diğer halklarla, mevcut rejime karşı silahlı mücadele geliştirerek bu isteğimize ulaşmayı hedeflemekteyiz.

Soru: Diyelim ki, Irak'ta yaşayan başka uluslar, kendi örgütlerini kendileri kurdular ve Irak'a karşı mücadele etmeye başladılar, o zaman tavrınız ne olur?

S. Poliziva: Bizler, Irak'taki mevcut azınlık ve uluslardan bahsederken bunların bizlere sunacağı destekten sonra kendi kaderlerini tayin edebileceklerini belirtiyoruz. Yani, rejim ele geçirildikten sonra. Ancak, sizin de dediğiniz gibi eğer bu uluslar kendi örgütlerini kurma düzeyine gelmişlerse, o zaman onlara saygı duyar ve dayanışma içerisinde çalışırız. Ancak, bunların devrimci bir yapıya ve önderliğe sahip olması gerekmektedir. Feodal veya reformist yapılı olsa onları destekleyebileceğimiz düşünülmesin. Feodaller birleşeceklerine bizimle birleşirlerse rejim değişikliğinden sonra kendi kaderlerini tayin ederler.

Soru: Derginiz iki ayda bir yayınlanmaktadır. Son sayınızda PKK ile ilgili bir makale vardı. PKK'nin geliştirdiği mücadele hakkında bir şeyler söylemek istiyor musunuz?

S. Poliziva: Evet, ilk etapta dergimiz iki ayda bir çıkmaya başladı, ancak yakın bir zamanda dergiyi daha da büyüterek aylık yapmayı düşünüyoruz. Zaten bu haliyle dahi dergimiz Avrupa'da, İran'da ve Irak'ta çok okunmaktadır. Hele hele dergi dışındaki çalışmalarımızda özellikle diplomatik alandaki uluslararası kuruluşlara, Saddam rejiminin barbarlığını iletmemiz ve bunun yanısıra, yine aynı belgelerle devlet başkanları nezdindeki girişimlerimiz, Saddam'ı çılgına çevirmektedir. Ama bunları kurtuluş olarak görmüyoruz, amaç halkla birleşmek ve silahlı mücadeleyi Irak'a taşırmaktır.

PKK hareketi, devrimci bir harekettir ve önderliği de devrimcidir.

Türkiye'nin yapısı gerici ve barbar yapılıdır. Ayrıca Irak rejimi ile sıkı ilişkiler içerisindedir. Bu ilişkilerden Irak'taki halkın çoğu zarar görmektedir. PKK'nin, TC'ye karşı yürüttüğü mücadele desteklenmelidir diyoruz ve onlara selam ve başarı dileklerimizi iletiyoruz.

Ayrıca şunu da belirtelim; PKK diğer Kürt örgütlerinden farklıdır ve feodal yapılı veya reformist değildir. Tüm Kürt, Türk halkı ve örgütleri, kendi gelecekleri için mutlaka PKK ile dayanışma içerisinde olmalıdır. Bu, her iki halk için çok iyi sonuçlar verecektir. PKK'ye devrimci selamlarımızı ve başarı dileklerimizi iletiyoruz.

Gabar Ç.
06.09.1989

"Asker olsun, polis olsun, Kürdistan'da hiçbirinin yüzünün güldüğünü görmedim"

Bir okuyucumuzun, Kürdistan'a izine gidip dönen bir yurtseverle yaptığı röportajı yayınlıyoruz.

Soru: Kürdistan'a gittiniz ve geldiniz. Bu sürede nelerle karşılaştınız ve neler gördünüz, anlatır mısınız?

Cevap: Ben, Kürdistan'a ilk girişimde genellikle, TC polislerinin şehir caddelerinde otomatik tüfeklerle gündüz nöbet bekledikleri ve önlerinden geçen her sivilden sanki kendilerine bomba atacaklarmış gibi kuşkulandıkları ve herkese düşman gözü ile baktıkları özellikle dikkatimi çeken hassas konulardan biri oldu. Ayrıca, gerek asker gerekse polis olsun, Kürdistan'da bulunduğum sürece kesinlikle hiçbirinin yüzünün güldüğünü görmedim. Hatta bazen polis karakolunun önünden geçtiğim zaman, kendilerini özellikle dikiz ederdim; acaba polisler nasıl davranıyorlar diye. Ekseriyetle karakolların kapısında oturduklarını ve sanki önlerinde cenaze varmış gibi hep yerlere bakarak düşündüklerini gördüm. Şüphesiz ki gördüğüm bu manzaralardan anladığım kadarıyla, TC faşizminin her şeyden önce Kürdistan'da psikolojik olarak çökertildiği sonucuna ulaştım.

Soru: Siz hiç köylere gittiniz mi? Gitmişseniz bu konuda neler anlatabilirsiniz?

Cevap: Evet ben köylere gittim. Kendi köyüme misafirliğe gittiğimde aynı gece, ayrıca başka köyden eskiden birbirimizi tanıdığımız 80 yaşlarında bir ihtiyar amca da tesadüfen misafirliğe gelmişti. Orada karşılaşınca büyük sevinçle birbirimize sarılarak hasret giderdik. Akşam olunca cemaatimiz epey kalabalıklaştı. Bu sıcak insanlarımızın duygulu sohbetlerini dinliyordum. 80 yaşındaki amca, yurtsever bir kişi olacak ki, sanki bizleri örgütlüyormuş gibi konuyu Partinin mücadelesine getirdi. Önce yere bir müddet baktıktan sonra, yarı gülümsemeyle içten, dertli ve tatlı konuşmasıyla şunları söyledi: "Ben size bir hadise anlatacağım; geçenlerde Kaniye Hênî civarında bir ihtiyar dağa çalı kesmeye gitmiş ve katırını yüklemekte iken, bakmış ki 13 Apocu aniden yanına geliyor. İhtiyar korkmaya başlamış; fakat Apocular demişler ki; 'Amca biz de senin evlatlarınızız, bizden korkmana gerek yok; bizden sana kötülük gelmez, çünkü biz sizin için savaşıyoruz.' Bu meyanda köylü ihtiyar teskin edilmiş. Bir müddet birlikte kaldıktan sonra ihtiyardan biraz yiyecek temin etmesini istemişler. İhtiyar da kabul ederek, 'Gidip size yiyecek getireceğim' diye köye hareket etmiş. Ancak bu alçak hain gitmiş köy korucularına haber vermiş. Bu uşaklar da askeriyeye bildirmişler. Korucular ve askerler sürüsü, o haini tekrar kendi katırına bindirerek yemekle beraber Apocuların yanına göndermişler ve arkadan da kendileri giderek onların etrafını sarmışlar. Apocular bakıyorlar ki ihtiyar katırına binmiş kendilerine yiyecek getiriyor. Tabii, etraflarının düşman askerleri ve çapulcu korucular tarafından sarıldığının da hemen farkına varıyorlar. Apocular, durumun ihanetle dolu olduğunu görünce, hemen o ihanetçiyi kurşuna dizip, geri çekilmeye başlıyorlar. Bu meyanda da yüzbaşı, faşizmin uşakları olan 4 köy korucusunu öne sürerek, 'Önce siz Apoculara hücum edeceksiniz' diyor. Bu korucu hainler, hücum edince, yüzbaşı da 4 korucuyu arkadan tarayarak kurşuna diziyor. Karşıdan başçavuş bağırarak, 'Yüzbaşım, yüzbaşım, onlar bizim adamlarımızdır, niye vurdun?' Fakat yüzbaşı da, 'Konuşma ulan eşek oğlu eşek, ben ne yapacağımı bilirim' demiş ve askerleri orada oyalayıp durmuş. Ardından da çatışmaya girmeden askerini geri çekmiş. Tabii Apocular da hiçbir kayıp vermeden üslerine çekilmesini bilmişler."

Evet yaşlı amca, o tatlı münaver lugatları ve sevinç dolu bakışları ile anlatmaya devam etti. Sonuçta; "İşte tüm ihanetçilerin sonu böyle olacaktır" diye bütün cemaata hitab etti. Ben de dedimki; "Amca siz bu Apocuları nasıl görüyorsunuz? Sizin buralarda da varlar mıdır?" "Evet" dedi, "Oğlum, burada doludurlar. Çünkü TC devleti hepimizi birer Apocu olarak kabul ediyor. Bizim buralara da iki seneden beri Apocular gelmişler ve bu Apocular, çok namuslu insanlardır. Kim onlara ihanet ederse, mutlaka onları bulup cezalandırıyorlar. Hakkeden köy korucularını öldürüyorlar diye biz çok memnun kalıyoruz ve onlara daima dua ediyoruz." Cemaatin görüşlerini de dinledim. Bu namuslu köylü insanlarımız, öyle dertli konuşuyorlardı ki, hepsinin Kürdistan devrimine susamış ve mücadeleye son derece bağlı oldukları bütün davranışlarından ve anlattıklarından rahatlıkla anlaşılıyordu.

Soru: Başka neler gördünüz?

Cevap: Evet, başka bir gün de diğer bir köyde misafir idim. O köyün ağası da yanımıza geldi. Sohbetler esnasında kendisi konuyu Apoculara getirerek başından geçen bir olayı anlattı. Dedi ki, "Apocular, babamın evine gelmişler ve yardım istemişler. Fakat babam da onlara yardım vermemiş. Eve geldiğimde haberim oldu. 'Onlara para vermemişsin' diyerek babamla münakaşa ettim. Çünkü Allah Apocuları dağ başındaki taşlara dahi musallat etmesin. Bunlar, cin gibidirler, dağ başındaki taşlara dahi musallat

Devamı 18. sayfada

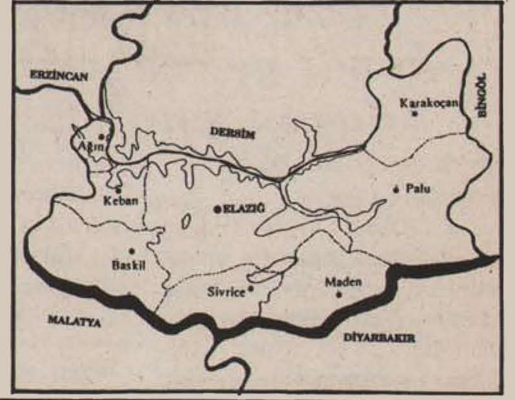
ADIM ADIM KÜRDİSTAN

Madenleriyle ünlü bir beldemiz

MAZRA

(Elazığ)

-II-

COĞRAFİK KONUMU

Elazığ, büyük bölümünün Fırat Havzası'nda yer aldığı bir beldemizdir. Doğudan Bingöl, batı ve güneybatıdan Malatya, kuzeybatıdan Erzincan, kuzeyden Dersim ve güneyden ise Diyarbakır beldeleriyle sınırdır.

Yerleşime elverişli bir alanda kurulan Elazığ'ın il toprakları doğu ve güneyden Doğu Toroslar'ın batı uzantıları, kuzey ve batı yönünden ise Murat ve Fırat vadileriyle çevrilidir.

Elazığ'da dağlar ve platolar önemli yer tutar. Ovalık alanlar ise azdır. Belde topraklarının %84'ünü dağlar ve platolar, %15'ini ise ovalık alanlar oluşturur. %92'sinin tarıma elverişli olduğu belde topraklarının %28'inde bitkisel üretim yapılır.

Doğu, güney ve batı yönlerinden oval bir şekilde Doğu Toroslar'ın batı uzantılarıyla çevrili olan Elazığ beldemizin sınırlarına, Munzur Dağları'nın güney uzantıları da kuzeybatıdan uzanır ve yükseltileri gittikçe azalır. Doğu Toroslar, Malatya ve Elazığ beldelerinin sınırları içinden başlayarak, Murat Suyu, Muş Ovası ve Van Gölü'nün güneyi boyunca uzanırlar.

Doğu Toroslar'ın başladığı nokta, Elazığ'ın Baskil ilçesidir. Hasan Dağı, bölgenin en büyük dağıdır, en yüksek noktası 1864 metredir. Bu dağ doğuya uzandıkça yeniden yükseltileri artar. Elazığ Ovası'nın güneyinde, Meryemli yöresindeki en yüksek noktası 1490 metredir. Beydoğmuş yöresinde yükseltisi 1724 metreye çıkan Meryemli Dağı, Keban Barajı'nın çöküntü alanına dek uzanır. Buradan doğuya doğru uzanarak önce Asker Dağı'nı ve daha sonra Palu ilçesinin doğusunda Gökdere Dağı'nı oluşturur ve kuzey yönünden açılarak Elazığ'ın Bingöl ile sınırlarını çizer. Buradaki Karaboğa Dağları'nın en yüksek noktaları Elazığ beldesi toprakları içinde yer alır. Karaboğa'nın güney uzantısı Murat Vadisi'nin kuzeyinde Karaömer Dağı olarak yükseltisi 2477 metreye ulaşır.

Doğu Toroslar, Yolçatı'dan sonra Sivrice ve Maden ilçelerine uzanır. Burada Hazar Dağı ile Maden Dağları vardır. Hazar Gölü'nün kuzeyinde ise Mastar Dağı bulunur. Bu sıradağ Murat Vadisi'nin güneyindeki Akdağ ile birleşir. Bingöl beldesi sınırları içinde de devam eden Akdağ'ın en yüksek noktası 2620 metredir. Bu yükselti Elazığ sınırları içinde kalır ve bölgenin en yüksek dağ noktasıdır.

Munzur Dağları da yüksek ve düzenli sıralar halinde Dersim'den Elazığ sınırlarına uzanır. Fırat Irmağı'nın batısından bölge topraklarına giren bu dağların güneye doğru yükseltileri azalır. Munzur Dağları'nın Elazığ'daki uzantıları dalgalı platolar görünümündedirler.

Elazığ'daki ovalar, çöküntü alanların akarsuların taşıdığı maddelerle dolması sonucu meydana gelmiştir. Verimli olan bu küçük ovaların, bölge tarımında önemi büyüktür. Elazığ'ın en önemli ovaları şunlardır:

Harput Ovası: Elazığ şehrinin kurulduğu küçük bir ovadır. 36 kilometre alan kaplayan bu ovanın denizden yüksekliği 1000-1050 metre civarındadır. Güneye doğru eğilimli olan ovanın dört yanı dağlarla çevrilidir. Buradan güneydoğuya açılan geniş bir vadi, bu ovayı Uluova ile birleştirir. Doğudan akan Kesrik Suyu ile batıdan Meryemli Dağı yöresinden inen Sürsürü Çayı güneyde birleşerek Hırhırık Boğazı'ndan Uluova'ya akar. Bu sular yaz aylarında Harput Ovası'nın meyve bahçelerinde kullanıldığı için Uluova'ya ulaşmaz.

Uluova (Mollakendi): Elazığ beldesinin en geniş ovasıdır. Yükseltisi az olan Karakaya Dağları ile çevrili olan ova, kırık hatlar şeklinde uzanır. Güneyde Çilemek, Deveboyu ve Mastar Dağları ile Hazar Gölü çukurundan ayrılır. Kuzeydoğu yönünde Keban Barajı'na dek uzanır. Yüzölçümü 325 kilometrekare olan ovanın uzunluğu 56 kilometre, genişliği ise 15 kilometredir. Ortasında Haringet Suyu geçer. Bu su, çevresinde kaynak suları ile beslenen birçok küçük dere ile birleşir. Haringet Suyu, yaz aylarında sulama işlerinde kullanıldığı için, Keban Barajı'na ulaşamadan kurur. Uluova'daki köyler bağcılıkla uğraşır. Ovada daha çok buğday, arpa, mısır, pamuk, pirinç, şeker pancarı, susam, burçak, bakla, fiğ ve sebze ekimi yapılır.

Kuzova: Kuzey yönünde akıp Murat Irmağı ile birleşen Cip Çayı'nın iki yanında yer alır. Kuzeye doğru genişleyen ova, uzuncadır. Yüzölçümü 110 kilometrekare olan ovanın denizden yüksekliği 900-1000 metre arasındadır. Hafif dalgalı ve alüvyal topraklarla örtülü olduğundan verimlidir. Ovanın içinden akan Cip Çayı'nın suyu az olduğundan sulamaya cevap vermez. Bu ihtiyacın giderilmesi için ovada Cip Barajı yapılmış ve birçok su kuyusu açılmıştır. Ovada daha çok buğday, arpa, mısır, pirinç, susam ve baklagil ekimi yapılır.

Behramaz Ovası: Sivrice ilçesi ile Hazar Dağları arasındaki Behramaz Deresi'nin iki yanında yer alır. Hazar Gölü'ne yaklaştıkça genişleyen ova, kuzey-güney doğrultusunda uzanır. Daha çok buğday arpa ve mısır ekiminin yapıldığı ova, alüvyal topraklarla kaplıdır.

Palu Ovası: Palu ilçesinin batısında, Murat Irmağı'nın Keban Barajı'na döküldüğü yerdedir. Ovada, Murat Irmağı'nın taşıdığı birçok madde birikmiştir. Alüvyal topraklarla örtülü olan ovada buğday, arpa, mısır ve baklagil ekimi yapılır.

Elazığ beldesinde bu önemli ovalar dışında başka bazı küçük ovalar da bulunur. Bu ovalarda nohut, arpa, buğday ve burçak ekimi yapılır.

Elazığ topraklarının büyük bölümünün dağlar ve platolarla kaplı olmasından ötürü, önemli yayla gruplarına rastlanmaz. Yaylalık alanlar, beldenin ancak %1,1'ini kaplar. Yaylalık alanlar daha çok Elazığ'ın Bingöl sınırını oluşturan Karaboğa Dağları, Gökdere ve Akdağ yörelerinde bulunur.

Belde sınırlarındaki vadilerden fazla yararlanılamıyor. Elazığ, yerüstü su kaynakları bakımından zengin olduğundan, vadiler genellikle dar ve derindirler. Bu nedenle sulamada elverişli değildirler. Bu vadiler dışında birçok vadi olukları da bulunur.Bunlar genellikle yüksek dağlar ve eşiklerle birbirinden ayrılırlar. Bölgedeki en önemli vadiler Fırat Vadisi, Murat Vadisi ve Karasu Vadisi'dir.

Elazığ'da Kuzey Kürdistan'ın en büyük akarsuyu olan Fırat Irmağı'nın yanısıra daha birkaç önemli akarsu bulunur. Bu akarsular, genellikle Fırat'ın kollarını oluştururlar.

Fırat Irmağı: Fırat Irmağı, kolları durumundaki Murat Suyu ve Karasu ile Keban ilçesinin kuzeyinde birleşir. Buradan önce güney, sonra da güneybatı doğrultulu akar. Keban ilçesinin Dummu yöresinden sonra bir yay çizerek Malatya-Elazığ sınırlarını oluşturur ve Elazığ-Diyarbakır sınırına kadar gider. Fırat'ın geniş yatağı Malatya sınırlarında kalır.Bundan ötürü, Fırat'ın Elazığ sınırları içinde kalan bölümünde ovalık alanlar yoktur. Buradaki vadisi çok derin olduğundan, sulamada elverişli değildir. Keydan ve Önşebran gibi küçük kolları bölge sınırları içinde kalır.

Murat Suyu: Keban'da Fırat Irmağı ile birleştiği noktaya kadarki uzunluğu 600 kilometredir. 42.000 kilometrekarelik beslenme alanıyla Fırat'ın en önemli koludur. İlk kaynaklarını bölge sınırları dışından, Van Gölü'nün kuzeyindeki Akdağ'ın kuzey eteklerinden alır. Daha sonra Gülizar Yaylası'ndan akan birçok suyu toplar. Bingöl'ün Genç ilçesini geçerek Elazığ topraklarına girer. Buradan sürekli batı yönüne doğru akarak Palu ilçesine ulaşır ve Keban Baraj Gölü'ne dökülür. Bölge sınırları içinde dar ve derin bir vadiden aktığı için çevresinde ovalık alanlar yoktur. Murat Suyu'nun Palu ilçesinde denizden yüksekliği yaklaşık olarak 860-870 metre arasındadır. Bu noktada saniyede 220 metreküp su akıtır.

Peri Çayı: Murat Suyu'nun en önemli koludur. Bingöl'ün dağlarından doğan Peri Çayı, saniyede ortalama 100-120 metreküp su akıtır. Karakoçan ilçesinin kuzeyinde, Bingöl sınırını oluşturacak şekilde batı yönünde akar. Bingöl, Dersim ve Elazığ beldelerinin kesişme noktasından sonra güneye yönelir. Nisankaya yöresinde bölge sınırları dışına çıkan Peri Çayı, Munzur Dağı eteklerinden doğan Munzur Suyu ile birleşerek, bölge topraklarında Murat Irmağı'na karışır.

Keban Barajı:

Büyük bir baraj olan Keban Barajı'nın yapımına 1965'te başlandı. Keban ilçesi yakınında Karasu ile Murat ırmaklarının birleştiği yerin 10 kilometre kadar batısında olan boğazda yapılmıştır. Temelden 210 metre, vadi tabanında ise 167 metre yüksekliği olan Keban Barajı'nın gölet yüzeyinin denizden yüksekliği ortalama 845 metredir.

Elektrik enerjisinin üretimi için Türk sömürgeciliği tarafından yapılan Keban Barajı'nın sularından direkt sulamada yararlanılmıyor. 1974 yılında 4 ünitesi devreye girerek, yılda 5 milyar kilovat saat elektrik enerjisi üretti. Diğer 4 ünitesi de 1982 ortalarında devreye girerek enerji üretmeye başladı. Böylece yaklaşık olarak yılda 7,5 milyar kilovat saat enerji üretmektedir.

Baraj gölünün, Murat Vadisi boyunca uzunluğu 12 kilometredir. Barajın yapımı iki türlü yapılmıştır. Sağ kıyısı kaya dolgu, sol kıyısı ise beton ağırlıklı dolgudur.

Türk sömürgeciliği, Keban Barajı'nın üretimden en azami şekilde yararlanırken, bölgede ve diğer yakın alanlarda yaşayan insanlarımız ya çok sınırlı, ya da hiçbir şekilde yararlanmamaktadırlar.

Haringet Çayı: Elazığ'ın ikinci önemli akarsuyudur. Hazar Gölü'nün batısındaki dağlık bölgelerden doğan Haringet Çayı, daha sonra Uluova'ya girer. Şehrin kuzeyindeki çıplak dağlardan çıkan Perçenç Deresi'ni de alan Haringet Çayı derin olmayan bir yatak içinde akar ve Altınkuşak yöresinde Murat Irmağı'na dökülür.

Elazığ beldemizde Hazar (Gölcük) gölü dışında başka göl yoktur.

Hazar (Gölcük) Gölü: Elazığ'dan yaklaşık olarak 25 kilometre uzaklıkta bulunur. 15-16 kilometre uzunluğunda ve en geniş noktası 5 kilometre genişliğinde olan Hazar Gölü'nün denizden yüksekliği 1223 metredir. Kapladığı alan 70 kilometrekaredir, derinliği ise 200-250 metre arasında değişir. 1957'de açılan bir tünelle suları Uluova'ya çevrildi. Böylelikle sularında ortaya çıkan düşüşten yararlanılarak elde edilen enerji ile yörenin elektrik ihtiyacı karşılanmaktadır. Çevresinde plaj ve kamp yerleri bulunan Hazar Gölü'nün turistik önemi gittikçe artmaktadır.

SÜRECEK

Bir ARGK savaşçısının yakınlarına gönderdiği mektup

BOTAN DAĞLARINDAN SELAMLAR

Değerli amcaoğlu D., amcakızı A.!

Başta Botan'dan sevgi ve selamlarımı gönderiyorum. Belki hiç ummazdınız veya bu mektubum sizler için bir sürpriz olabilir. Fakat, benim için bu hiç de bir sürpriz değildir. Çünkü ben sizleri hep hatırlıyorum ve düşünüyorum. Elbette bu düşüncem aynı Hareketin insanları olmamızdandır. Epey bir zamandır sizlerden ayrıldım ve ilişkilerim kopmuş durumdadır. İlişkilerimizin kopması, olanaklarımın olmayışından dolayıydı. Olanaklarımız olsaydı, ben de sizlerden ilişkimin kopmasını istemezdim.

Mektubumun başında da belirttiğim gibi, ben bu mektubu Botan'dan, ülkenin biricik kalbi olan Şırnak dağlarından yazıyorum. Belki basında okumuşsunuzdur. Mektubu, ünlü Herekol Dağı'nda yazıyorum. Bugün günlerden Perşembe; 26 Ekim 1989'dur.

Evet Botan; Botan'ı görmek, yaşamak ve yaşama yeniden can, ruh vermek, elde silah sömürgecilere karşı savaşmak her yiğidin karı değildir ve her insana da nasip olmaz. İşte bu yaşam bana PKK tarafından verildi. Bunun için çok gururluyum, başım dik ve yürüyorum. Çepeçevrem silahlanmış yüzlerce yoldaşımla doludur. Kararlı, korkusuz, cesaretli ve kahraman insanlarla yaşamak ne hoş, ne mutlu bir yaşamdır bir bilseniz? Bu özgür yaşamımızı, ne Amerikan emperyalizmi, ne sömürgeciler ve ne de onların zulaları durdurabilir. Yine ne silahla kırılabilir, ne de dolarla satın alınabilir. Yani bu yaşantı o kadar değerli ve ağırdır ki ne satılır, ne de satın alınabilir.

14 Eylül 1988'de, 30 arkadaşla, gecenin yağmurlu, zifiri karanlığında Kürdistan'a giriş yaptım. Ülkeye ilk girişimizde, sınırda askerlerle çatışmaya girdik ve bu çatışmada Cemil adlı arkadaşımız şehit düştü, bir arkadaşımız da ağır yaralandı. Cemil arkadaşın cesedini Dicle nehri alıp götürdü; ancak aylar sonra Dicle nehrinde bulundu. Evet ülkeye bu ilk girişimiz bedelli oldu. İşte Kürdistan'da direniş, yeniden diriliş ve yeniden insanca yaşamak için temeller böyle atılıyor ve öyle bedeller verilmektedir.

14 Eylül 1988'den günümüze kadar, Botan'da baskın, pusu, saldırı, tuzak, gün boyu çatışmalar, suikast ve sabotaj eylemlerinde fiili olarak yer aldım. Bu eylemlerde yanıbaşımda, aynı mevzide düşmanla girdiğimiz çatışmalarda şehit düşen, ağır yaralanan onlarca yoldaşım oldu. Türk sömürgecilerinin asıl vahşetini, barbarlığını insan bu savaşta daha iyi görebilmektedir. Diğer yandan bu vahşete karşı direnen, savaşan PKK militanlarını da çok iyi görmek gerekir. Biraz da olsa insanlık kanını kaybetmemiş olan her insanın, Partinin bu direnişi karşısında saygıya geçmemesi elde bile değildir.

Canlarım D., A., R.; bugün Kürdistan'da kızgın bir savaş ortamında bulunmaktayım. Üstümüzde savaş uçakları, helikopterler bizleri tarayıp bombalamaktalar; kara gücünde ise tanklar, panzerler ve üçyüzbinlik bir ordu; özel timler, korucular, işbirlikçi hain-uşaklar ve de ayağında Amerikan çizmelerini giyip de üzerimize gelen her işgalci, her zebaniye karşı savaştık, savaşıyoruz ve savaşacağız!

Parti Önderi ve Ordumuzun Başkomutanı **Abdullah ÖCALAN** yoldaşın ışıklı yolu ve asla bükülmez bileğiyle ve arkadaşların kahramanca direnişleriyle, bugün Kürdistan'da, sömürgecilerin sıkıyönetimi, jandarması, özel savaşı boşa çıkarıldı ve iflas etmiş durumdadır. Eğer düşman yeni tedbir ve önlemlerden bahsederse, bu sizi yanıltmasın, bu salt isim değişikliğinden başka bir şey olmayacaktır.

Benim yaşadığım saniye, dakika, saat, gün ve aylar çok farklıdır, birbirini hiç tutmuyor. Çünkü bahsettiğim gibi, acımasız savaş koşulları mevcuttur. Hayatımız hep hareketli geçmektedir. Düşman korkuyor ve artık istediği gibi hareket edemiyor. Biz buna fırsat vermiyoruz, düşmanı gördüğümüz yerde imha ediyoruz.

Bugün Botan'da iki iktidar vardır. Biri Parti önderliğindeki halkın kendi iktidarı, diğer güç ise düşmandır. Fakat giderek, biz ağırlığımızı koymaktayız. Düşman ise, hep gerilemektedir. Bunun için askeri gücünü büyütmekte, takımları bölüğe, bölükleri taburlara, alaylara, tugaylara, tümenlere çıkarmış bulunmaktadır. Tüm bunlara rağmen, düşman battıkça batmakta, bu bataktan nasıl çıkacağını hesaplamaktadır. Düşmanın çıkardığı günlük kanun, kural, düzen ve nizamı artık geçerliliğini kaybetmektedir. Kazanan Partidir.

Biz bugün bir ulusal kurtuluş savaşını veriyoruz. Ben, bu savaşta her an düşman tarafından vurulabilirim, esir de düşebilirim. Belki bir daha birbirimizi hiç göremeyebiliriz. Bu savaştır, bunu hesaplamak zorundasınız. Sizin de bildiğiniz gibi Mayıs 1989'da Eruh'ta 12 arkadaşla birlikte Kasım (**Hacı ULAŞ**) arkadaş da şehit düştü. Ben, Kasım arkadaşın yanından bir gün önce ayrıldım, ikinci gün çatışmada şehit düştüler. (Kasım arkadaş 1987'de İsviçre'de Basel, Frieburg'da faaliyet yürütmüştü.)

D., duyduğuma göre provokatörler, beni araç yaparak seni etkilemeye çalışmışlar ve sen etkilenmişsin. Sizler, Partiyi tanıyorsunuz. Emperyalizmin oyunlarına gelmeyin. Kaldı ki, bugün avukat alçağı çıkmış ismim üzerinde oynamış olabilir, yarın bir başkası çıkıp aynı isim üzerinde oyunlar oynayabilir. Burada dikkat etmeniz gereken şey, değişmeyen Parti Başkanıdır, PKK çizgisidir. Temel almanız, rehber almanız, örnek almanız gereken tek kişilik, tek şahsiyet Parti Başkanıdır. Eğer sizler, beni seviyorsanız unutmayın ki ben bu özelliği Parti Önderliğinden aldım. Parti öncesi kişiliğim veya Parti dışı kişiliklerin ne kıymeti var?

Öyleyse düşmanın Parti Önderliğine alçakça saldırması hiç de tesadüfi değildir. Ne demektir, **"PKK'ye evet, Apo'ya hayır!"** Bu iki olgu nasıl birbirinden ayrı olarak ele alınabilir? Düşman, başkanı kendisi açısından büyük tehlike olarak gördüğü için saldırmaktadır. Parti Başkanı, zerre kadar prim vermediğinden dolayı düşman adeta çıldırmaktadır. Parti Başkanı bugün yalnız Kürdistan'a, Kürt halkına önderlik etmiyor, Kürdistan direnişi şahsında tüm dünya halklarının kurtuluşlarına da büyük enternasyonalist katkılar sunmaktadır. Çünkü bugün dünyada emperyalizme karşı savaşan, direnen ve bu militanca direnişe önderlik eden önderlerden biri de Partimizin Başkanıdır. Bu da böyle bilinsin!

D. ve A.; sizler çok saf, iyi niyetli duygularla dolusunuz. Aslında düşman üzerinizde bir etki bırakmışsa bu sizin iyi niyetli olmanızdandır. Açık söyleyeyim: Partiye karşı artniyetli bir tavrınız olmuş olsaydı, ben de sizleri hemen düşman ilan edecektim ve beni karşınızda bulacaktınız. Fakat ben, çok iyi biliyorum ki siz çok iyi ve dürüst insanlarsınız, eğer öyle bir hataya düşmüşseniz orada, hemen gidin Partiyle ilişkiye geçin ve yeniden çalışmalara başlayın.

A. sen ne yapıyorsun, günlerin nasıl geçiyor? Hunerkom'da çalıştığın sıralar Berxwedan'da ara-sıra fotoğrafların çıkıyordu. Bu son dönemlerde arkadaşların fotoğrafları yine çıkıyor, ama bakıyorum seni bulamıyorum. Yoksa derneğe gidip gelmiyor musun? Eğer derneğe gidip gelmiyorsan bil ki sana müthiş kızmaktayım. Bu yazdıklarımı iyi oku: Ben bir yıldan fazladır ülkede bulunmaktayım. Çeşitli görevlerde bulundum. Benim takımımda 14 genç bayan ve 7 erkek arkadaş bulunmaktadır. Biz nereye gidiyorsak, ne yapıyorsak, çatışmalarda, yağmurda, karda, tipilerde bu bayan yoldaşlar da hep bizimle hareket etmektedirler. Hiçbir sorun çıkarmıyorlar. Üstelik bu bayan yoldaşlarımızın tümü mücadeleye gönüllü olarak katılmışlardır. Eğer biz kabul edersek yüzlerce fedakar Kürdistan kadını gönüllü gelip bize katılır.

A., çok isterdim seninle H.'nin gelip Partide yer almanızı. Fakat tüm çabalarıma rağmen yerinde saydın. Ne pahasına olursa olsun Partiyle hiçbir zaman ilişkini kesme, arkadaşlarla hep ilişkide ol. Ülkeye gelip savaşmıyorsan, oradaki çalışmalara katıl. Eğer Partiyle olan ilişkini kesersen, beni hiçbir zaman sorma ve arama. Yani sen Partiyle ilişkini sürdürdükçe benim arkadaşımsın.

Arkadaşım A.; senin orada yapacağın çok iş vardır. Eğer benim isteğimi öğrenirsen; senin hemen gelip Parti içinde yer almanı istiyorum. Ben seni zorlamam, sen kendini buna hazırlamalısın. Çünkü güçlü bir iraden olamadı mı, kararını iyi vermedin mi, Partiyi iyi tanımadın mı profesyonel devrimciliğe başlarsan fazla gelişemezsin, belli bir dönem sonra bunalımlarla karşı karşıya kalırsın. Gerçekten eğer sen, özgür yaşamak istiyorsan yerin Partidir. Sen de Parti dışı yaşamın kurtuluş olmadığını biliyorsun. Örneğin, bir evlenen annelerimizin, bacılarımızın durumlarına bakalım. Kürdistan'da bir bayanın nasıl köle olduğunu, üzerindeki devlet baskısı, aşiret, aile baskıları ve koca dayağının nasıl katmerli olduğu bilinmektedir. Şimdi burada Partiden mi yanasın, yoksa kişisel bir hayattan mı yanasın? Bunun tercihini sen yapmalısın ve doğrusunda karar kılmalısın.

A.; buradaki yaşam başkadır. Soğuk suları, serin ve hoş havası, yaylaları, ovası, ormanı, cıvıl cıvıl ötüşen kuşları, narin narin ötüşen keklikleri, havada uçuşan şahinleri, göllerdeki ördekleri, serin meşe altında ikindi vakti içilen demli çayı, hele çobanın hüzünlü kaval sesleri, berivanların sarı-kırmızı-yeşil elbiseleri, düğünlerde çekilen halayları ve kalaşnikofların sesleri, koyun ve kuzuların meleyişleri ve köylerinde hazırlanan sofralar ve Kürt yiğitliği, Kürt mertliği başkadır; bu güzel yaşam dünyanın hiçbir yerinde bulunamaz.

Demek istediğim ülkemiz tam bir cennettir. Fakat barbar sömürgeci Türk devleti, burayı bir cehenneme çevirmiş, yoksul, yurtsever insanlarımızın hayatını zehir-zemberek etmiştir. Şart değil Kürt olmamız, kendisine her kim ki ben insanım diyorsa, mutlaka bu canavara karşı savaşmak zorundadır. Zaten zulme karşı, işgalciliğe karşı çıkıp savaşmak insan olmanın birincil ve temel şartıdır.

İşte ben de bu zulüm ve faşist Türk devletine karşı savaşıyorum. Şimdiye kadar kaldığım ve gittiğim Cizre, Şırnak, Silopi, Beytüşşebap, Çatak, Van ve Gürpınar alanlarıńda ve bu cephelerde ırkçı Türk ordusuna ve çapulcularına karşı savaştım ve sonuna kadar da savaşacağım. Partinin gücüyle biz burada yeni bir yaşam, yeni bir hayat, yeni bir vatan, yeni bir kişilik kurmaya çalışıyoruz.

Ben yukarıda da yazdım. Şu an Herekol Dağı'nın en yüksek tepesinde bulunmaktayız. Yerden (denizden) tam 3 bin 700 metre yüksekliktey iz. Şimdi öyle bir kar yağıyor ve bir kuru soğuk var ki... Biz toplam 120 arkadaşız ve hepimiz bir mağaradayız, ben de mağaranın bir köşesinde oturmuş bu mektubu size yazıyorum. Yanımda da çaydanlık dolu hazırlanmış nefis çayımı arkadaşlarla içmekteyim. Ocağımızda ise tencere dolu, fokur fokur mercimek çorbası kaynamaktadır, birazdan sımsıcak nefis çorbamızı içeceğiz.

Derken öğleden sonra hava durumu biraz düzeldi. Bu hava düzelmesiyle Şırnak'tan beş tane savaş helikopteri üzerimizde alçaktan birkaç tur atıp Hakkari'ye doğru gittiler.

Dostlarım A., Z., K., R., D., K., R. ve tüm canlar: Tarihimizden bugüne dek Kürdistan'da ailemiz hep düşmana karşı çıkmıştır. Ülkelerinde yabancı zebanileri, işgalci orduları istememişlerdir. Kabul etmemişlerdir ve karşı durup direnmişlerdir. Bildiğiniz gibi en son Dersim isyanında bizim ailemiz, Önder Seyid Rıza'nın yanında yer alıp sömürgecilere karşı savaştı ve bu savaşta bizim de onlarca insanımız hunharca öldürüldü.

Biz de bugün Önderimiz **Abdullah ÖCALAN** yoldaşın yolunda vatan Kürdistan'ı kurtarmaya çalışıyoruz. Bu mücadelede sizler, hepiniz yerlerinizi almak zorundasınız. Çünkü bugüne kadar bizden hiçbir ihanetçi çıkmadı, bu bizim için gurur vericidir. Sizler de ne yaparsanız yapın; ihanet... ihanet... ihanet... etmeyin! Parti Başkanına, Partiye, şehitlere, Mazlumlara, Agitlere, savaşanlara ve ilerici dünya insanlığına karşı suçlu durumlara düşmeyin.

Ben bu sonbaharda bir ihtimal Botan'dan bir grup arkadaşla Dersim'e gideceğim. Fakat havalar soğudu, kar yağıyor, yollarımız kapandı, yani bu durum karşısında Dersim'e bu kış gitmeyebilirim, artık Dersim'e gitmek baharda olacaktır.

Sizler de artık ülkeye gelin ve özgürlüğümüzün kaleleri olan dağlarda buluşalım. Herkese söyleyin ve dayatın, her dürüst, insanımız ülkesine gelsin ve kendi köylerine dönsün. Ben sizinle Dersim'de buluşurum.

Bizim, gerilla ihtiyaçlarımıza göre bazı teknik eşyalar da getirip veya gönderebilirsiniz. Dersim'e gittiğimde ben sizlere bir haber gönderebilirim.

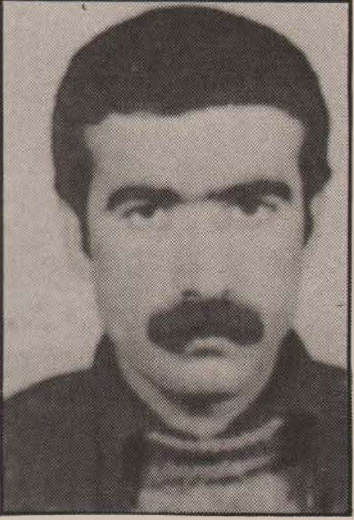
Mektubuma son verirken beni soran tüm arkadaşlara, dost, akrabalara selamlarımı söyleyin. Tek, tek arkadaşların isimlerini anmadığım ve yazmadığım için beni anlayışla karşılasınlar. Aileme de durumumun iyi olduğunu söyleyin. Tam 10 yıldır evden ayrılmışım, yani Ağustos 1980'den sonra evden, köyden ayrılmışım. Annem, babam ve kardeşlerim kusura bakmasınlar. Onlara özel bir şey veremedim, fakat burada onlara yepyeni bir vatan bırakıyoruz.

Hepinizi ayrı ayrı candan kucaklarım, mücadelenizde üstün başarılar dilerim. Botan'dan tüm arkadaşların selam ve sevgileri vardır.

26 Ekim 1989
Sinan

Halil ÇAVGUN yoldaşın anısına:

KANLI UMUT

" Sen bana korkunç olamazsın ölüm! Yıldıramazsın beni! "

"Baharın isyancılığı" üstündeydi yine. O Mayıs akşamında gümbür gümbürdü yürekler. Ve buğday başakları oynaşıyorlardı ayın şavkıyla. Titreşen bedenleriyle sallanıyorlardı bir o yana, bir bu yana. Biri güneşin arkadaşı, diğerleri çocuklarıydılar toprağın. Ne de güzel yakışıyorlardı birbirlerine.

Alabildiğine öfke kokuyordu toprak, alabildiğine kin, alabildiğine isyan. Ve analar cesur evlatlar yetiştiriyordu böylesi ılık Mayıs gecelerinde.

Yarasalar, bir başka uçuyorlardı o akşam. Bir başka uluyorlardı köpekler. Ve bir kapının ardında, çocuğunu isyanla kardeş büyüten ananın sesi bir başkaydı: ***"Tez büyü evladım. Tez büyü yavrum. Büyü ki kurtarasın bizi böylesi yaşamaktan. Kanımızı emenlere düşman büyü çocuğum. Tez büyü ki karşılarına dikilesin bir aslan gibi. Anan sana kurban ola. Anan sana kulköle ola, tez büyü yavrum, büyü ki umudum büyüsün. Büyü ki öfkem büyüsün."***

Her şey bir başkaydı o akşam. Caddeler, sokaklar, insanlar, ışıklar... Süleymanların oldukça azıttıkları o ortamda, kimi akşam erkenden evine çekilmiş, tıkılıp kalmış, kimi kahvelerde aceleyle son çaylarını yudumluyorlardı. Caddelerde insanların yerine başıboş köpekler ve eşekler turluyorlardı. Dükkanlar çok daha erkenden kapanmışlardı. Yaşamın çiçekleri, çocukların akşam oyunları oynadıkları sokaklar, ıssızlığı soluyorlardı. Hiçbir gece ışıklar böylesine loş değildi.

Ve hele korku! Yürekleri kemiren bir fareydi. Bir avuç insan dışında, çoğu yürekte saltanatını yaşıyordu. Caddenin diğer köşesindeki kahvenin yürekleri isyan, gözleri ateş saçan dört müşterisi, kürsülerini birbirine yanaştırarak oturdukları masanın etrafında bir yandan Azo dayının yaptığı çaylarını yudumluyor, bir yandan da hararetli hararetli konuşuyorlardı:

"Bu böyle gitmez artık. Adamlar gittikçe azıttılar."

"Elbette elbette. Bir şeyler yapmak gerek. Halk bizden bir şeyler bekliyor."

"Çavuş gelseydi de gidip konuşsaydık."

"Yanılmıyorsam biraz önce karakola geldiler yine."

Orta boylu, göbekli, gömleğini şalvarının üzerine bırakmış ve her zamanki gibi omuzuna attığı mendiliyle o akşam daha da bir sevimliydi, elli yaşlarındaki Azo dayı. Ocakta çay yapmakla meşgul olurken bile, kahvesinin daimi müşterileri gençlerle laf atıp, şakalaşmaktan geri kalmıyordu. Gözlerinde bir tedirginlik, gözlerinde bir hüzün vardı var olmasına ya, o şakalarıyla bunu göstermek istemiyordu. Bazen de dalıp dalıp gidiyordu. Neler neler görmüş, neler yaşamamıştı ki şu Hilvan'da. Kah bir hamur gibi yüreği acıyla yoğrulmuş, kah umudun sevincini duymuştu tüm benliğinde. Sonunda dönmüştü işte yirmi yıl önceki mesleğine. Çay ve sigara kokusu, özletilen çocuklar gibi sarmıştı yine dört bir yanını. Haydi bakalım Allah bereket vere!

Dört genç insandan başka kahvede kimsecikler yoktu. Kürsüler ve masalar, öksüzlüğü yaşıyorlardı. Badananın beyazlığına inat, kararırcasına sigara dumanlarıyla sevişmekteydi duvarlar. Dört genç insan da, sigara dumanlarıyla kan vermekteydiler bu aşka.

Saat 21.00 sıralarında orta boylu, kıvırcık saçlı, pala bıyıklı ve zayıf bir gencin kapıdan içeri girdiğini gören Azo dayı, kendi kendine yüksek bir sesle: *"Bir çay yap Çavuş'a, demli olsun"* dedi ve hemen çayı hazırlamaya koyuldu. Bir masanın etrafında oturmakta olan dört genç canlanıverdi birdenbire. Gözlerinde bir sevinç ışığı parıldadı her dördünün de. **Halil** onlara doğru yürüdü. Gülümseyen yüzleriyle, hemen yer açtılar aralarında. **Halil** oturur oturmaz merak ve sabırsızlıkla:

"Nerede kaldın be Çavuş? Bekleye bekleye bir hal olduk" diye sordu içlerinden biri.

"Arkadaşlarla konuştun mu? Tamam mı? Bu gece toplanacak mıyız " dedi bir diğeri.

Halil gülerek baktı onlara. Arkadaşlarının bu sabırsızlığını anlıyordu. Belini duvara dayadı, hafif bir iç geçirdi ve:

"Tamam arkadaşlar tamam. Bu gece toplanacağız. Yalnız önce müsaade edin bir çay içeyim. Sonra kalkar gideriz" dedi.

Bu sözleri söylerken, Azo dayı elindeki çay dolu bardakla yanıbaşında belirmişti bile. Çayı **Halil**'in önündeki masanın üzerine koydu ve afacan bir çocuk gibi lafını yetiştirdi:

"Devrim ne zaman Çavuş, devrim? Bir an önce şu devrimi yapın da bana da iyi bir iş verin."

Oldum olası severdi bu adamı **Halil**. Sözleri hep güldürürdü O'nu. Hemen her gün Azo dayıyla sohbet eder, şakalaşır, işine yardım etmekten de geri kalmazdı. Bu sözüne de sesli bir şekilde gülen **Halil**:

"Merak etme Azo dayı, devrim yakında olur ve seni de kahve işleri bakanı yaparız" dedi.

Azo dayı, **Halil** ve diğer dört genç hep beraber güldüler. Gençleri başbaşa bırakan Azo dayı, ocağının başına döndü.

Halil, çayını içip arkadaşlarıyla konuşurken, dışarıdaki sessizlik adım adım büyüyordu. Azo dayının kahvesi dışında açık olan yalnızca bir kahvede umutsuz bir yaşam belirtisi vardı. Diğerleri kapanmıştı. Ama bir yerde, caddenin bir başka köşesindeki polis karakolunda sessizliğin, ıssızlığın, öksüzlüğün ve korkunun faillerinin kahkahaları duyuluyordu. Hamileri polislerle beraber kadeh tokuşturan Süleymanların çapulcu çetesi, sanki bir şey kutluyor gibiydiler. Halkı soymayı, ezmeyi, sömürmeyi ve efendilerine uşaklık etmeyi yiğitlik sayan bu yaratıklar, yaşamın çirkefi olmayı kendilerine görev edinmişlerdi. Ve işte, her gece olduğu gibi bu gece de; "görevlerini" yerine getirmenin rahatlığı içinde kadeh tokuşturuyorlardı.

Duyulmayan bir feryat yükseliyordu Hilvan'dan. Duyulmayan bir kin. Duyulmayan bir öfke. Ve bir çocuk büyüyordu ayın şavkı altında: Adı UMUT.

Saat 22.00'ye doğru **Halil** ve arkadaşları kahveden çıktılar. Müşterilerinin gidişiyle birlikte Azo dayı da yavaş yavaş etrafı toplamaya başladı. Kahveyi kapama zamanı gelmişti artık. Hiç unutmadığı bir söz vardı Azo dayının: **"Su uyur, düşman uyumaz!"**

Kahvenin tam karşısındaki mahalleye çıkan sokağa girdi beş genç insan. İkisi önde, üçü arkada konuşarak yürüyorlardı. **Halil**, yanından hiç ayırmadığı ve çok sevdiği tabancasını arada bir yokluyor, karşıdan gelen bir karartı karşısında eli hemen tabancasına gidiyordu. Bir müddet yürüdükten sonra **Halil**'in evinin de bulunduğu kenar mahalleye vardılar. Sokakta kalabalık bir insan topluluğunun karartısı vardı. **Halil**, yanındakilere:

"İşte diğer arkadaşlar da bizi bekliyorlar" dedi.

Doğruca kalabalık grubun yanına gittiler. Yaklaşık 10 genç insan toplanmıştı oraya. Gruplar halinde kümelenmişlerdi. Kimileri bir duvarın dibinde oturmuş sigara içiyor, kimileri ise ayakta konuşuyordu. **Halil**'in ve diğer arkadaşların geldiklerini gördüklerinde oturanlar kalktı, ayakta konuşanlar ise konuşmalarını keserek **Halil**'in etrafında toplandılar hemen. İçlerinden birinin elinde uzun namlulu otomatik bir silah vardı. İlk konuşan o oldu:

"Tamam mı Çavuş? Gelecek olan kaç arkadaş var daha?"

Halil, şöyle bir etrafında toplanan arkadaşlara baktıktan sonra:

"Beş-altı arkadaş gelmemiş daha. Onları beklemek fazla zaman alır. En iyisi bu arkadaşların evlerini tanıyanlar, gidip onları çağırıp, gelsinler" dedi ve ardından beş-altı arkadaşını, gelmeyenleri çağırmaları için evlerine yolladı.

Bir zamanlar Hilvan'ı ve çevresini öylesine büyük bir sel basmıştı ki, çok uzaklardaki bir köyde bulunan kara, büyük bir taşı beraberinde sürükleyerek getirmiş ve Hilvan'ın bu kenar mahallesine bırakmıştı. O gün, bugün mahallenin adı Karacurun olmuş.

Karacurun kenar mahalle, Karacurun yoksul mahalle. Mahallenin bitiminde uçsuz-bucaksız tarlalar başlıyor. Tarlalarla mahalle arasında en son bina olarak bir ilkokul var. İlkokulun bahçe duvarları buğday tarlasına bitişik. Karacurun'un çocukları bu okulda okuyor. Bu okulda uzaklaştırılıyorlar bazı şeylerden. Gençleri, aç kalmamak için ülkelerini terkediyorlar her yaz. Çukurova ekmek kapısı Karacurun halkının. Çukurova umut kapısı. Ve her yaz taşınıyor Karacurun halkı Çukurova'ya.

Ve şimdi devrimci yetişiyor Karacurun'da. Umut umut, öfke öfke, isyan isyan yetişiyor gençler.

Halil'in gelmeyenleri çağırtmak için gönderdiği arkadaşları, çağırdıklarıyla beraber geldiler, belirli aralıklarla. Sayıları 20'yi geçiyordu. Herkes gelmişti, tamamdı. Şimdi tüm gözler, kulaklar **Halil**'deydi. **Halil**, elinde uzun namlulu silah olan arkadaşına dönerek:

"Silahlar tamam mı? Kaç silahımız var" diye sordu.

Elindeki silahı gösteren arkadaş:

"Uzun namlulu, bir tek budur. Bildiğin gibi başka da yok. Tabanca ise... sende de bir tane vardı değil mi" dedi.

"Evet bende bir tane var."

"3 tane de diğer arkadaşlarda var, etti dört. Hepsi bu işte. Dört tabanca, bir tüfek. Başka da silahımız yok zaten."

"İyi" dedi **Halil**, *"yavaş yavaş gidelim artık toplanacağımız yere. Yalnız toplanırken 1-2 arkadaş nöbet tutsun. İhmal etmeyelim bunu."*

Ve ikişer-üçer kişilik gruplar halinde aralarında belirli bir mesafe bırakarak ağır ağır yürüdüler, mahalle dışındaki okula doğru.

Ay, tüm parlaklığıyla güzelliğini sergiliyordu gökyüzünde. Ve bu parlaklık, bir amaca yürüyen gençlerin gözlerine yansıyordu. Ay da onlarla beraber yürüyordu. Sayıları azdı bu gençlerin ama orduydu yürekleri. Savaşa gider gibi şen ve korkusuzlardı. Ölüm bir hiçti onlar için. Hem yaşam neydi ki? Açlık ve sefalet miydi? Yoksa onursuzluğa boyun eğiş mi? Vatansız yaşamak da olur muymuş hiç? Böylesi yaşamsa eğer, varsın olmasın.

Yürüyorlardı, bastıkları toprağı vatan bilerek. Ana, namus bilerek. Yürüyorlardı, korkunun odağını hedef bilerek. Çöldeki bir seraptı sanki varacakları yer. Bir an önce orada olmak ve doyasıya gidermek için susuzluklarını, karşı konulmaz bir sabırsızlık coşkusu vardı içlerinde. Susamışlardı çünkü. Sevgiye susamışlardı; umuda, güzelliğe susamışlardı. Öbek öbek açan güllere ve özgür bir mehtaplı geceye. Bir an önce varsalar da şu okulun bahçesine, susamışlıklarına bir çare bulsalar.

İkişer-üçer kişilik gruplar halinde mahallenin son evini de gerilerinde bırakarak okula doğru yöneldiler. Birkaç adımlık bir mesafe kalmıştı zaten. Ve toplanacakları yerdeydiler işte. Okulun, buğday tarlasıyla bitişik duvarının yanıydı burası. Bu köşede, duvarla okul binası arası iki metre kadardı. Okulun yan tarafıydı. Ön taraf mahalleye, arka taraf ise Siverek'e giden ve Karacurun mahallesine gelen yola bakıyordu okulun. Gençlerin bulunduğu kısım ise, uçsuz-bucaksız buğday tarlalarıydı. Ve cücelere inat, boy atmıştı başaklar.

Devrimciler orada toplandılar. **Halil**, elinde uzun namlulu silah tutan arkadaşına:

"Silahlı bir arkadaş okulun diğer yanında, mahalleye gelen yolu görecek bir yerde durup, nöbet tutsun" dedi.

Elinde uzun namlulu silah olan genç, kalabalık grubun içinden bir arkadaşını çağırarak, nöbet tutması için okulun öbür yanına gönderdi. Diğerleri bir daire oluşturarak yere oturdular. Halen ayakta konuşmaya devam eden **Halil** ve silahlı arkadaşı da gelerek dairede yerlerini aldılar. Çoğu sigara içmekteydi. Sigaralarının ucundaki bir yanıp bir sönen ateş, yıldızlar geçidi gibiydi sanki.

Halil, bundan bir müddet önce sigaraya gelen zam yüzünden içtiği Bafra'yı bırakmıştı. İçmiyordu artık bu mereti. Bırakacağını söylediği zaman birçok arkadaşı inanmamıştı buna. Günde iki paket sigara içen **Halil**, sigarayı bırakabilir miydi hiç? Ama bıraktı işte. Bıraktı ve iradesinin güçlülüğünü de göstermiş oldu.

Halil de oturunca, orada bulunan herkes aralarındaki konuşmaları kesti. Sigaraya her nefes vuruşlarında yüzleri aydınlanan arkadaşlarına baktı **Halil**.

Gülümsedi. İçinden tüm güzelliklerin ve sevgilerin bu insanların hakları olduğunu geçirdi. Çevresindekiler pür dikkat kesilmiş, gözleri **Halil**'in karartısında, kulakları ondan gelecek olan sesteydi. Çok kısa bir süre önüne bakan ve iç geçiren **Halil**, ağır ağır başladı konuşmaya:

"Arkadaşlar, hepimiz biliyoruz ki, biz sömürge bir ülkenin çocuklarıyız. Ve bugün ülkemiz, halkımız bizden çok şey beklemekte. Bulunduğumuz yörede, Hilvan'da feodal-eşkıya çeteleri halkımıza kan kusturmakta,

Devamı 18. sayfada

KANLI UMUT

Baştarafı 17. sayfada

efendilerine yaranabilmek için 'görevlerini', en iyi bir şekilde yerine getirerek uşaklığın daniskasını sergilemektedirler. Bunlar, işi o kerteye vardırdılar ki, Hilvan'da polislerin de yardımıyla, faşist bir örgütlenme yaratmaya çalışmaktadırlar. Ve bu örgütlenmelerinin önünde engel olarak bizi görmektedirler. Evet, engeliz biz! Doğru! Ve engel olmaya da devam edeceğiz. Kesinlikle, ne pahasına olursa olsun burada bir faşist örgütlenmeye müsaade etmeyeceğiz. Bunun yanında Süleymanlar çapulcu çetesinin halkı sindiren, korkutan faaliyetlerine de izin vermemiz mümkün değil.

Hilvan'a görev yapmaya gelen faşist Süleymanlar, çapulcu çetesini örgütleyerek bize karşı harekete geçirmeye çalışıyorlar. Dikkat ederseniz, her gece karakoldadırlar. Şunu unutmamalıyız arkadaşlar, bizler artık halkın umuduyuz, halkımız bu gözle bakıyor bize." Durdu **Halil**. Konuşmasına bir başlamıştı ama, gittikçe sesi yükselmiş, elkol hareketleriyle sürdürmüştü konuşmasını.

Derin bir nefes aldı. Durmadan sigara içen arkadaşlarına baktı. Herkes kımıldamaksızın durmuş, can kulağıyla dinliyordu O'nu. Tekrar devam etti konuşmasına:

"Devrimciler, fedakar ve alçakgönüllü olmalıdır arkadaşlar. Yoksa devrimcilik olmaz. Halka bu şekilde yaklaşmalıyız. Birbirimize bu şekilde yaklaşmalıyız. Aynı zamanda devrimciler, düşmanlarına karşı da acımasız olurlar. Süleymanların durumu herkesçe bilinmekte. O zaman, bunlara karşı ne yapmak gerekir? Her arkadaş bu konudaki görüşlerini söylesin."

Şimdiye kadar çömelik bir vaziyette konuşan **Halil**, konuşmasını bitirdikten sonra yere bağdaş kurarak oturdu. Çevresindeki arkadaşların çoğu da oturuş biçimlerini değiştirdi ve bazıları da yeniden sigara yaktılar. Söz hakkı onlara geçmişti işte. Söyleyecek o kadar çok şeyleri vardı ki.

Halil konuşmasını bitirdikten sonra derin bir sessizlik kapladı ortalığı. Siverek'e giden yolun üzerinde bir arabanın geçtiği, ışıklarından ve sesinden belli oluyordu. Buğday başaklarının ışıltısı öyle güzel duygular veriyordu ki insana.

Ve **Halil**'in etrafındaki arkadaşları bir bir başladılar konuşmaya. Biri bitirince diğeri sözü alıyor, o bitirince bir başkası başlıyordu. Hepsi coşkulu, hepsi namludan fırlayan kurşun gibi konuşuyordu.

Gürül gürül devam ederken konuşmalar, birdenbire sessizleşti herkes. Bir araba mahalleye, bulundukları yere doğru gelen yola sapmıştı. Çok ağır bir şekilde yol alıyordu. Devrimciler, dikkat kesilmiş arabayı izliyorlardı. Araba, hiç acelesi yok gibiydi sanki. Ve gideceği yeri de çok iyi biliyor gibiydi. Ağır ağır geliyordu.

Araba, okulun yanına yaklaştığında durdu. Farlarını söndürdü. Bundan kuşkulanan devrimcilerden silahı olanlar bellerinden çıkarıp kurşunu namluya sürdüler. Elinde tüfek bulunan genç de kurşunu namluya sürerek ayağa kalktı.

Ve birdenbire, henüz ne olduğu anlaşılmamışken, okulun bütün köşelerinden ellerinde uzun namlulu silahlar olduğu belli olan karartılar belirdi. Bir ses:

"Siz kimsiniz" diye seslendi.

Devrimciler anlamışlardı artık ne olduğunu. Dağınık bir şekilde durmuşlardı. Gelen sese karşılık veren **Halil**:

"Asıl siz kimsiniz" dedi.

Halil'in bu sözüne karanlıktan sıkılan kalleş kurşunlar karşılık verdi. Silah sesleri gelir gelmez, devrimcilerden silahsız olanlar duvarın üzerinden buğday tarlasının içine attılar kendilerini. Silahı olanlarsa karşılık vermeye başladılar. **Halil** de o çok sevdiği silahını çekmiş ateş etmeye hazırlanıyordu ama!

Ama, o gözü gibi baktığı, bir çocuk gibi sevip okşadığı ve yanından hiç ayırmadığı silahı, O'na en büyük oyunu oynamış, tutukluk yaparak patlamamıştı. Tam o esnada da bir karartı O'na yaklaşmış ve tüfeğinin tetiğine hastaneye taşıyorlardı. Oldukça kalabalıklardı.

Bir ses geliyordu. Slogan sesiydi bu. **Halil** ölmemişti daha. Slogan atıyordu **Halil**. Çeteye öncülük eden faşist polis Ekrem, oradaydı işte. Ve adım adım **Halil**'e yaklaşıyordu. **Halil**, polisin geldiğini görüyor ve slogan atmaya devam ediyordu. **Halil**'in yanıbaşında durdu, faşist polis. İğrenç suratıyla sırıtarak:

"Daha gebermedin öyle mi" dedi **Halil**'e. **Halil**'in yüreğinde korkuya yer olmadığını, bağırdığı sloganlar ispatlıyordu. Belindeki tabancasını ağır ağır çekti faşist polis. Ve ağır ağır kurşunu namluya sürdü. Zevk aldığı her halinden belliydi. Ne olacağını anlamıştı **Halil**. Slogan atmaya devam ediyordu.

Ve gözünün alt tarafına sıkılan tek kurşun. Evet, o tek bir dokunmuştu. Üstüne boşalan kurşunlar, vücudunda kızıl güller açıyordu **Halil**'in.

Düştü **Halil**. Düştü ve vargücüyle bağırarak slogan atmaya başladı. Devrimciler nasıl ölür, görsünlerdi.

Çatışmakta olan arkadaşlarından bazıları **Halil**'in vurulduğunu görünce duraksamadan ateşe devam etmişlerdi. Ama silahları ve mermileri azdı. Hem çatışa çatışa **Halil**'in vurulduğu yerden hayli uzaklaşmışlardı. **Halil**'in vurulduğunu görmüşlerdi, ama ölüp ölmediğini bilmiyorlardı.

Kurşunları biten devrimciler, mahalleye girerek izlerini kaybettirdiler. Bir kısmıysa daha önceden buğday tarlasına girmiş ve başakların arasında saklanmışlardı. Silahsızlardı çünkü. Bulundukları yer, **Halil**'in vurulduğu yere yakındı. Olup bitenleri duyabiliyorlardı.

Evet, gelenler Süleymanlar çapulcu çetesi ve polislerdi. Onlardan da beş-altı kişi yaralanmıştı. Yaralılarını arabalarla kurşun ölümsüzleştirdi **Halil**'i.

Nesin ki sen be ölüm? Nesin ki sen? O iğrenç pençenle korkutacağını mı sandın beni? Canımı almakla güzelliğimi solduracağını mı sandın? Bedenime girerken farkında olmadan açtığın kızıl gülleri, görmedin mi yoksa? O güller ki, tohum olup düştü bile toprağıma. Geç kaldın geç.

Sen, bana korkunç olamazsın ölüm! Yıldıramazsın beni! Bedenimi ortadan kaldırmakla içimdeki ateşi söndüremezsin! Ve sen, beni hiç mi hiç bitiremezsin! Dedim ya, tohumum ekildi toprağıma. Geç kaldın, geç.

Sen varsın ya, sen! Sen ancak onursuzluğu kendilerine meslek edinenleri korkutabilirsin. Beş para etmez kanlarını milyon eder sananlara korkunç olabilirsin. Bana asla!

Senin o gizemliliğini çözebilmiş değilim hala. Ama korkunu atıyorum üzerimden. Bugün ben, öbür gün yine ben, yani biz, gizemliliğini çözecek ve saldığın korkuyu yüreklerden söküp atacağız. Hiçleşeceksin sen, hiçleşeceksin!

Halil'in cesedini belediye arabasına atıp hastaneye götüren polis bey, böylece son "görevini" de yerine getirmiş oldu.

O geceki silah seslerini her geceki gibi, "orkestra" ziyafeti sanan Hilvan halkı, sabah uyandıklarında **Halil**'in öldüğünü öğrenince içleri kan ağladı. Seviyorlardı **Halil**'i.

Ve mezarının başında son sevgilerini de sunan Hilvan halkı, yemin etti suskunluğuyla...

SERDA

Aydın cezaevi yeniden...

Baştarafı 1. sayfada

cuna dönüştürülen direnişin kararlılıkla sürdürülmesi, kamuoyunun ve tutuklu yakınlarının direnişe aktif destek vermeleri, TC'yi talepleri kabule zorlanmıştı. Bunun sonucu faşist Türk devleti geri adım atarak, devrimci tutukluların bütün istemlerini kabul etmek zorunda kalmıştı.

Fakat sonraki süreçte TC, ölümler pahasına elde edilen kazanımları peyderpey yerine getirmemeye çalıştı. Cezaevinden tutukluların yaptığı son açıklamaya göre, kazanılan 55 maddelik haktan 20'si yerine getirilmiyor. Bütün kazanımların uygulanması için tutukluların çeşitli başvurularına da cevap verilmiyor. Bunun üzerine devrimci tutuklular, basına yaptıkları açıklamada; taleplerinin yerine getirilmemesi durumunda açlık grevine başlayacaklarını duyurdular. Gelen haberlerde tutukluların bu açıklamayı yapmaları üzerine, yakınları hemen harekete geçti ve Ankara'ya giderek Adalet Bakanı'yla görüşmeye çalışıyorlar.

Şükrü Göktaş, Abidin Polat ve Rıza Doğan tarafından yapılan açıklamada yerine getirilmeyen kazanımlar şunlardır:

1- Kapalı ve açık görüşlerde yiyecekler içeriye alınmıyor.

2- Görüşlerde çay, kahve, kakao gibi içecekler içeriye alınmıyor.

3- Koğuşlara yerleşim şekli tutuklu ve hükümlü temsilcilerince belirlenecek, idareye bildirilecekti. Bu işlem yaptırılmıyor.

4- Mesai saati bitimine kadar yaptırılacağı belirtilen koğuşlar arası ziyaretler yaptırılmıyor.

5- Sportif etkinlikler için idare tarafından alınacağı bildirilen malzemeler alınmadı, dışarıdan getirilmesine izin verilmiyor.

6- Yurtiçi ve yurtdışı demokratik kuruluşlarla yazışma ve görüşmelere izin verilmiyor.

7- Haklarında mahkemece yasak bulunmayan tüm yayın ve kitaplar alınmıyor. Kitaplar geri gönderiliyor, dergiler keyfi olarak dağıtılıyor.

8- Eskişehir Cezaevi'nden getirilen kitap ve yayınlar, eksiksiz olarak sahiplerine teslim edilecekti. Hiçbiri teslim edilmedi.

9- Eskişehir'den getirilecek televizyon ve eşyalar, tutuklu ve hükümlülere verilmedi.

10- Radyo, teyp, volkmen, daktilo verilmedi. Eskişehir'den getirilenler dağıtılmadı.

11- Günlük kullanıma yönelik eşyalar içeri alınıp, sahiplerine verilmedi.

12- Çarşaf ve battaniye ihtiyacı, cezaevi yönetimince karşılanmıyor. Kışlık battaniyeler dağıtılmadı.

13- Cezaevi kantininde her türlü yiyecek ve içecek bulundurulmuyor. İhtiyaçlar günlük karşılanmıyor. Fiyatlar pahalı. Kantindeki mallar kıt.

14- Yünlü ve pamuklu yatak ve yastıklar verilmedi, Eskişehir'den getirilenler sahiplerine dağıtılmadı.

15- Elektronik olmamak kaydıyla dışarıdan getirilen müzik aletleri içeri alınacaktı, izin verilmedi.

16- Aydın E Tipi Cezaevi'ne getirilen tutuklu ve hükümlülerin üzerlerinden alınan eşyalar geri verilmedi.

17- Koğuşlarda kullanılmak üzere elektrik sobaları ve ısıtıcılar verilmedi.

18- Acil durumlarda idarenin telefon görüşmelerine izin vereceği belirtilmişti, gerçekleşmedi.

19- Hastanede tutuklu ve hükümlülere zincir ve kelepçe vurulmayacaktı, vuruluyor. Hastanedeki doktorlar tutuklu ve hükümlülerle ilgilenmiyor.

***

"Asker olsun, polis olsun...

Baştarafı 14. sayfada

olsalar o taşları da un gibi ezip geçerler." Bunları heyecanla titremeli bir şekilde anlatıyordu. Çünkü bu unsur da halkına ihanet eden büyük ağalardan biriydi. Ben de dedimki, "Herhalde Apoculardan çok korkuyorsunuz. Öyle haliniz vardır galiba." "Evet, kardeşim, benim gibi nicelerini öldürmediler mi? Hele bizim gibilerini hiç affetmezler" diye cevap verdiğinde sanki gerçekten Parti militanlarının karşısındadır ve kendisini o anda öldüreceklermiş gibi bir heyecan içindeydi. Yani şöyle baktım ki, TC'nin ihanetçi uşakları nerede olursa olsunlar, er-geç Kürt halkı tarafından cezasız kalmayacaklarının bilincindedirler ve her an o korku ile yaşamakta oldukları bizzat yerinde bir tesbittir.

Ayrıca başka yerde de uzun bir yolculuk esnasında yanımda oturan biri ile tanıştım. Bu unsur da TC'nin sivil kademesinde bir yetkili olduğunu söyledi. Tabii koyu bir sohbetten sonra ben de özellikle ona sordum. Dedimki: "Devlet ve iktidardan memnun musunuz?" Hemen öyle dememle beraber Özal'ın aleyhinde bayağı konuştuktan sonra, "Türkiye'nin durumu hiç iyi değil. Ayrıca Doğu'da ilan edilmeyen sıcak bir harp var." Ben de dedimki: "Harptan bahsettiniz, acaba ne harbidir bu?" Dedi ki, "Hani PKK var ya, işte onlar ile devlet arasında büyük savaş vardır, her gün onlarca güvenlik güçlerimiz şehit oluyor ve Türkiye'nin sonunun karanlık olduğunu..." Ahlar çekerek sesi kursağında kaldı ve sözünü tamamlayamadı.

Soru: Olaylardan bahsetmediniz, acaba bu konuda da bize anlatacaklarınız var mı?

Cevap: Evet Kürdistan'da iken, Midyat civarında gerillalarımız düşmanın bir tugayını komple imha etti. Fakat TC, bu olaydan hiç bahsetmedi. Ayrıca Şırnak'ta 3 tane Jet'in düşürüldüğü yaygınca söylenmektedir. Fakat bunlardan da resmi olarak hiç bahsedilmedi. Sadece, "Helikopter düştü" diye çarpıtmaya başladılar. Aynı olayda yüzlerce askerin öldürülmesine rağmen, geçmişteki yalanlar gibi sadece 12 kişinin öldüğü açıklandı.

Bu meyanda, Kürdistan'da kim ağzını açarsa diyorki, "Siirt'in öbür taraflarında devamlı harp vardır." Helikopterlerin sesleri her geldiğinde de millet diyorki, "İşte helikopterler, asker cesetlerini taşıyor..."

Benim kaldığım köyde ise, -o köyde aşiret çelişkisinden birilerini öldürmüşlerdi- yaptığımız yarı sohbet, yarı siyaset neticesinde efkarlanan köy muhtarı; "Bizi ancak bu gerilikten Kürdistan devrimi kurtarır" diyerek bir diğer gerçeği dile getirdi.

Dagîrkerên Tirk bi teroreke faşîst gelê me koçber dikin

Destpêk di rûpela dawî de

di vê kovarê de, salên '80'an bi vî rengî dinirxine: **"Salên '80'an bi derbeyekê deqên reş girtin. Ger mirov kin bibêje, ev peyvajo ji bo welat, bû peyvajoyeke hunda bûyî."** Serokê Gelemperiya DSP Bülent Ecevit ji, ji ber sedema sala nuh, di rojnameya "Tercûman" (Hejmara 6'ê Çilê 1990'an) de, nirxandin û ditinên xwe wusa anî zimên: **"Ji bo Tirkiyê, sala 1990'an, hin pir işaretên hêvidar şani nake... Tirkiye ketiye nava aloziyeke politikî, ku heya bê gotin ji dil biweye û serî diêşîne..."** Ecevît, bi vî rengî bê hêvidariya xwe, da nasin û berziman kir.

Ber bi dawiya sala 1989'an ve, têkoşina me ya rizgariya neteweî xwe gihand wê xalê û rewşê, ku ji bo sistema dagîrkeriya Tirkan bibe bendaa yekemin, ji hemû pirsgirekên hene. Têkoşina me ya rizgariya neteweî bû pêşveçûna pêwisttirin ji hemû pêşveçûnan û mohra xwe li hemû salên '80'an xist. Di bingeh û kehniya pirsgirekên dewleta Tirk ên heyîn de, rist û rola vê pêşveçûnê herî mezin û gewre ye. Ev pêşveçûn bayê xwe di qadên aborî, civakî û ramyarî yên rejîma faşîst de, dagerandiye. Ev ji rastiyeke wusa ye, ku çi gotin û danûstandin ji binî li ser nabe. Dewleta Tirk, bi gelek kêş û pirsgirekên ku hatine ber xal û keviya peqînê, kete saleke nuh; polîtîka derveyî ji, gihaye rewşekê, ku nekaribe bişuxile. Kin bê gotin, rejîma dagîrker û faşîst, di nava heriya aloziyan de, di politikayên hundurî û derveyî de bi şêweyeka bê rêç û çare ya zor û zehmet, dest bi sala 1990'an kiriye.

Şerê li Kurdistanê, di xetkirina hatina dewleta Tirk de, di çareserkirina hatinê de, pirsekî bingehîn e. Ji ber vê sedemê ji dagîrkerî, kuştina vê pirsê, ango şikandina şerî, bi pêwistiyeke hebûna jiyanî, bi destê xwe ve digire û berê xwe didiyê. Ramanên nuh ên li derbarê Kurdistanê, êdî derbasî karvaniyê ji bûne. Dagîrker, ji gelek aliyan ve û bi gelek azineyan, dixwazin xwe bigihînin armancê. Nimûne; pêşniyareke zagonî ku ji aliyê SHP hatiye amade kirin û guman heye, ku ev ji meclisa neteweî ya Tirkiyê derbas bibe, heye. Bi çavê, ku wê biserkeve, li vê pêşniyarê dihê nêrîn. Pêşniyar, li ser serbest kirina zimanê Kurdî ye. Serokê Gelemperiya SHP Erdal İnonû, daxweyaniyeka xwe da televizyona WDR a Almanya Rojava. Di daxweyaniya xwe de wusa digot, **"Rewşa qedexebûna zimanê Kurdî, di destê PKK de dibe weke qozekê."** Li gora baweriya wî Partiya me, vê qozê ji xwe re bikardihêne û gelê Kurd li dora xwe dicivîne! Bi vî rengî Erdal İnonû, di pêşniyara zagonî ya SHP de, bi rengeki ser-nixîmî û veşartî, du-rûtiya SHP û maşe-bûna SHP ji bo şerê taybetî, pejirand. Dîsa; di dawiya sala 1989'an de Serleşkeriya Gelemperiya Tirkî, li ser pêşveçûnên li Kurdistanê hinde daxweyanî çêkir. Di daxweyaniyan de hinde nêzikbûn, nêrîn û bawerî hatibûn ziman. Niha ji, ew nêzikbûn, nêrîn û bawerî, di vê peyvajoyê de, bi hoyên herî bê perwa, derbasî karvaniyê dibin. Li ser girsên gelê Kurdistanê teroreke faşîst a herî çavsorh û devbixwîn, mîna lêdana bayê dihê gerandin. Azine û bikaraninên pikolî, lêdan, hingavtin, qirkirin, kuştin, girtin û koçber kirin (nefî kirin, ji welat dûr xistin) heya bê gotin dihên dijwar kirin û lezandin. Di çarçiva gotinên Serokê Serleşkeriya Gelemperî Necip Torumtay de, şerekî dij-şoreşgerî dihê birêvebirin, ku bi vî rengî gotinên xwe anîbû ziman: **"... Her kesê ku piştgirî û alikariya PKK dike, emê wî dijminê xwe bizanibin"** û **"Da em pêşiya livbaziyên PKK di mehên biharê de bigirin, operasyonên leşkerî wê bên domandin."** Di hemû mehên zivistanan de, her salê berpirsiyarên dagîrkeriyê dibêjin, ku wê tedbîrên xwe zêdebikin û pêşve bibin, da bikaribin pêşiya hilpişkin û hilgavtina livbaziyên Partiya me PKK a di biharan de, bigirin. Lê tu caran nekarîne bigihin armancên xwe. Niha dagîrker, bi zanabûna vê nejêhatibûn û tengezariya xwe, neçare diminin, ku berê xwe bidin azineyên nuh û destê xwe biavêjin hinde çareyên cuda.

Li navçe û derdorên, ku têkoşina me ya rizgariya neteweî, rayên xwe rind gerandiye û berdaye kûraniyan, dagîrker gelê me diçewsênin; bi pikoliyên dijwar û bikaraninên faşîst, dixwazin çavê gelê me bitirsinin û rewanê welatparêz bişikînin. Dijmin dixwaze, gelê me bi tevayî bi zorê çekdar bike û şerê hundurî gurr bike. Li hemû navçe û derdorên ku welatparêzî xurt e û pêşveçûye, dijmin dixwaze, vê armanca xwe bi kotekê bi mirovan bide pejirandin.

Em dixwazin hinde nimûneyan ji bikaraninên vê dawiyê yên hêzên artêşa dagîrkerên Tirk bidin nasin. Ev nimûne, bi rengekî zelal, pîvana terora faşîst a li Kurdistanê, datînin pêşiya çavan:

Li navçeya û derdorên Çelê êrdima Çolamergê, bi dirêjahiya mehekê, bi rengeki berdewamî, operasyonên leşkerî hatin ajotin. Ev operasyon, li gundan û zivingan tenê nema, xwe gihand navenda bajarê Çelê ji. Di domana van operasyonan de bi sedan mirov hatin girtin. Hema hema hemû birên civakê, ji lêdan û hingavtinan hatin derbas kirin. Tevlî waliyê Çolamergê û komutanê tugaya leşkerî, serokê eşîra Pinyaniş Mustafa Zeydan, di qada bajarê Çelê de vê tehdîtê li şêniyê Çelê kiriye, ku şênî ji aliyê dagirkeran bi kotekê hatibû civandin: **"An hunê çekan bigirin û bibin parêzkar, an ji hunê derkevin çiyan. Rêkî din li pêşiya we tune ye..."** Li gora nûçeyeke kovara "2000'e Dogru", şêniyê Çelê ji rewşê, bi vî rengî dihêne zimên: **"Ji zarokên temenê wan 13, heya kalên (piremêrên) temenê wan 80, lêdan li hemû mirovan kirin. Di operasyonan de ji her 20 kesan yekî girtin û tevlî xwe birin."** Di encama pikolî û tehdîtên dijwar de, li gundê "Üzümdere" 240 , li gundê "Çaxlî" 110, li gundê "Koprûlû" 100 û li gundê "Üzûmlû" 70 kes neçare mane, ku dokûmanekê imze bikin, da çekan bigirin. Ev tişt bi kotekê bi wan hatiye kirin. Li derveyî van gundan, hemû gundên ku nepejirandina çekan bigirin, neçare mane, ku koç û bar bikin. Gundên "Ormanli", "Çîmenlî" û "Ketalan" bi tevayî hatine vala kirin. Li gundên "Koprû", "Kavaklî", "Cevîzlî", "Kazandere", "Ziyaniş", "Belecan", "Seranî", "Heşetê", "Marutan", "Zavîtê", "Tuxip", "Narlî", "Talisan", "Bêlatan", "Şilikan", "Camendan", "Şîfezan", "Ereş" û "Îrkaç" ji, li derveyî malek an didoyan, gundî tev koç kirine. Bilî van, taxeke Çelê ji, di encama koçberiyê de bi tevayî vala bûye.

Gundê "Saxlarca" bajarê Sêrtê ji, di encama pikoliyên dijwar de, vala bûye û mirov koçber bûne. Dijmin dixwest li vî gundî ji mirovan çekdar bike û gundiyan bike cehşên bi navê parêzkarên gundan. Lê gundiyan girtina çekan nepejirandin, lewma ji gund hatin derxistin û koçber kirin.

Yek ji gundên hatine ber keviya valabûn û koçbûnê, gundê "Taşdelen" e. Li vî gundi 36 parêzkar çekên xwe berdan û koçî bajarê Mersînê (li Tirkiyê) bûn. Gundiyên din ji çek negirtine û nepejirandine, ku bibin parêzkar. Di encama vê pêşveçûnê de, hêzên leşkerî yên dagirkeran dora gund zivirandine û her tiştî xistine bin destê xwe. Gundî ji li hemberê van pikoliyan bê çare mane û dixwazin koçberê başûrê Kurdistanê (Kurdistana Îraqê) bibin. Hemû derfetên çûyîn û hatina ji gund, derketina ji gund hatiye qedexe kirin. Dagirker nahêlin, ku gundî xwe bilivînin.

Roja 11'ê Çilê 1990'an, nûçegihandkarê rojnameyan Celal Başlangiç, di rojnameya "Cumhuriyet" de nûçeyeke bi sernivîsa, **"Jiyana bi qedexeyan li başûrê-rojhilat"** de bihistandin. Li gora vê nûçeyê, ji mebusên SHP Cumhur Keskin û Fuat Atalay xwestine herin gundê "Taşdelen." Lê dagirker wan bernedane gund û li pêşiya gund hatine rawestandin. Li wir bi berpirsiyareki re hevpeyvînekê çêkirine. Berpirsiyar vê gotiye wan; **"Hun van deran nizanin. Ji zarokên 5 salî heya kalên 70 salî, ev gundî tev dilxwaz û endamên PKK ne. Ji van yek tenê ji ne misilman e, tev 'gawir'in..."** Piştî şevereşê, daketina tariyê, derketina ji malan li vî gundî, ji aliyê hêzên leşkerî ve hatiye qedexe kirin. Her di nûçeya Celal Başlangiç de, ev gotinên leşkerekî jî hatine nivîsandin: **"... Piştî ku tarî dadikeve, derketina kolanan qedexe ye. Heke 'xiş-xişek' bê guhê me, em berikên xwe berdidin. Hema di şevekê de bi kêmasî em 10 hezar berikan (fişekan) direşinin."** Bireki nûçeya Celal Başlangiç ji, bi vî rengî ye: **"Di malekî gund tenê de ji, qedemke (tuvalet) tune ye. Tev li derve ne... Heya tirêjên rojê diavêjin, li gund tu kes nikare here avdesta xwe bike. Heke yek here, ji kozên li derdorên gund, li ser wî dihê reşandin. Sedema reşandina 10 hezar berikan di şevekê de, di vir de ye. Piraniya gundiyan şebake û kulekên xwe bi dîwaran asê kirine. Diwarên bilind ava kirine. 'Heye ku di şevê de yek nekaribe mîza xwe bigire û neçare bimîne here avdesta xwe bike, berikeke ji yên dihên reşandin ji bibe mêhvanê mala wî.' Belê gundî bi vê tirsê..."**

Belê terora dagirkerî evqasî bi hovîtî dihê ajotin. Yekitiyên leşkerî yên faşîst, ku nikarin xwe bigihînin pêşmergeyên ARGK, bi hemû him û quwweta xwe berê xwe didin gelê me û dixebitin wusa, bingeh û kehniya gerîllayan zuwa bikin. Çima dagirker bi vê pîvanê û bê perwa berê xwe didin gelê me? Eşkere ye, ku dijmin piştgiriya ku ji gelê me dihat êdî bi tevayî hunda kiriye û Partiya me ji pêşveçûneke çewtî vê dije. Ev rastî gelek ronak xwe daye şanî kirin û xweya kirin. Heke hêzek xwediyê piştgiriya gelî be, sedema bi vî rengî serî-dayina teroreke faşîst û çavsohr ji nedima. Ger vê rojê dagirker, bi vî rengî berê xwe didin gelê me, ne bê sedem e. Diyar e, ku dagirker di pirsa girtina alikariya gelê me de, ketine nava bêhêviyeke mezin. Ev ji, ji aliyekê ve, encameki sirûştiye ji bo pêşveçûna niha ya li Kurdistanê. Ji ber ku gelê me ji, di paralêla pêşveçûna têkoşîna me ya rizgariya neteweî de, baweriya xwe ya li derbarê dagirkeran û hêviyên xwe yên ji bo wan hunda kiriye. Ev ji verasteke jiyanê bi xwe ye. Mebusên SHP Cumhur Keskin û Fuat Atalay ji, ku ji bo gereke şopandina rewşê çûbûn Kurdistanê, vê rastiyê di civineke ji bo rojnameyan de ji, bi zelalî pejirandin. Baweriyên xwe bi vê nolê anîn zimên: **"... Politikayên sultaya ser kar ên ji bo êrdimê, ji aliyên aborî, civakî, ramyarî û çandî bi tevayî serjêr çûne û iflas kirine. Pêşemin li gundan, bikêre pêwist û bi giranî ji mirovan, ji ber birindarkirina mafên mirovan bi dijwarî û ji ber bikaraninên kargêriya nebaş, baweriya xwe ya ji bo bandûriyê hunda kiriye. Çi baweriyeke mirovan ji bo bandûriyê nemaye. Roj bi roj ev lerzîna baweriyê, tevlî dewletê xwe dide partiyên konevanî ji û bi vî rengî xwe digihîne hemû saziyên dewletê. Bê bawerî xwe gihandiye wê bilindahiyê, ku tirsê bide me û me bibizdîne..."**

Eşkere ye, ku ev herdu mebus derketibûn gera piştgiriya ji bo SHP. Lê herweha eşkere ye, ku tiştên hêvî dikiran peyda nekirine. Lewma di civîna ji bo rojnameyan de, herweha dibêjin, ku bernameya Partiya wan ji bo pirsê xwedî kêmasiye. Kada vê tiştê ji, bi eşkeretî kirin. Li ser vê bingehê SHP, li ser Kurdistanê hinde leyistokên nuh amade dike. Xwe ji, ji bo van leyistokan dilivîne.

Dagirkeriya Tirkan, bi çi çarekê, leyistokê yan jî şêweya koteka leşkerî, nikare domana rizgariya neteweî li Kurdistanê birawestîne. Ji ber ku, ne ew hoyên ku ew datine pêşiya xwe, dibin serdestên pêşveçûnan. Di bin hoyên şerê rizgariya neteweî de, ku Partiya me wan serdest kiriye, neçareye şerê xwe bike.

Niha gerîllayên ARGK, ketina domana amadekariyên ji bo livbaziyên li pêşiya me. Lê her di vê domanê de ji hinde livbazî pêk dihên. Dido ji van livbaziyên, ku nûçeyên wan gihane rojnameya me ji, ev in:

MÊRDÎN

Ji bo çar partîzanên li Ortaçê şehîd ketin bi hezaran mirov meşiyan

Roja 4'ê Çilê 1990'an li gundê Ortaç navçeya Mehsertê êrdima Mêrdinê şerekî mezin derket. Yekitiyên şerê taybetî yên dagirkeran salox girtin, ku gerîllayên ARGK li vî gundî hene. Dora gund girtin û derdor zivirandin. Hêzên dagirkeran ên bi desteka helikopteran, dora mala ku pêşmerge tê de bûn ji pêçan. Ji bo banga "Xwe bidin dest!" pêşmergeyan, bersiva xwe bi reşandina berikên xwe û agirê çekên xwe dan. Şer di teviya dirêjahiya rojê de doma. Lêdanên mezin li dijmin ketin û dijmin rastî hundabûnên mezin bû. Gelek endamên hêzên dagirkeran hatin kuştin. Berî ku tariya şevê dakeve, dagirker fikirin, ku heke bibe şev wê ev dirêjtir bike û hejmara kuştiyan jî wê zêdetir bibe; herweha wê pêşmerge ji bikaribin çemberê bişikînin. Lewma xaniyê ku partizan tê bûn, ji helikopteran, ji banî ve dan ber barana bombeyan. Xanî bi bomban bi tevayî hat hilweşandin. Çar şervanên ARGK ên bi nirx û rûmet ji bi vî rengî şehîd ketin. Navê gerîllayên şehîd ketine, ev in: **Ahmet GÜDEN (Davut), Ekrem ÖZBEK (Delil, Yawuz), Halîl TUNÇ (Esker, Bozan) û Adnan YILMAZ (Avreş).** Weke nûçeyên gihane rojnameya me, ev rêheval şehîd ketine.

Herweha dijminê ku di şer de ji wî gelek hatine kuştin, hundabûnên xwe weke mirina "çawişekî" û birindar ketina serbazekî da bihîstandin.

Dagirkerên Tirk, nexwestin laşên çar hevalên şehîd bidin malbatên wan. Ji ber vê yekê ji gelê me xwedî li lawên xwe derket. Xwepêşdaneke protestoyê hat durist kirin, ku bi hezaran mirov beşdar bûn. Dagirker, ji bo belavkirina rêveçûnê, bi polîsên xwe û komên xwe yên taybetî dest bi êrîşekê kirin. Girsên gel bi biryarî li hemberê vê êrîşa dagirkeran rawestin; bi kevir û daran bersiva êrîşa wan dan. Dijmin, ji ber vê liva girsên gel a bi biryar, neçare ma ku laşên şehîdên me bide malbatên wan. Miriyên rêhevalên me, bi şineke ku bi hezaran mirov beşdar bûbûn, di goristanê de hatin veşartin.

SÊRT

Roja 10'e Çilê 1990'an, komek ji gerîllayên ARGK, êrîşekê bire ser gundê "Düxûnyurdu" navçeya Dihê êrdima Sêrtê. Sê kesên, ku çehşitiya bi navê parêzkariya gundan dikiran, ketin destê pêşmergeyan. Hejmara gerîllayên ARGK geleki bilind bû. Piştî ku pêşmerge axiftinên bangeşî ji bo gundiyan pêşkêş kirin, gunehkaran tevlî xwe birin û ji gund derketin. Bilî hemû bangên pêşmergeyan ev welatfiroş dev ji parêzkariyê bernedabûn. Gunehên wan yeko yeko ji bo gundiyan ji hatin gotin. Hersê cehş, mirovên hevdu bûn. Piştî ku pêşmerge wan ji gund dûr kirin, hersêkan ji dan ber berikan û wan bi mirinê ceza kirin. Kuştina keyê gund Abdullah Kayran, mirovên wî Haci Kayran û Ahmet Kayran, posideyên mezin dagerande hêldorê. Bi vî rengî bersiva gunehên xwe ji girtin.

Di hefteya yekemin a meha Çilê de, di encama operasyonên dijwar de, bi hiceta alikariya PKK dikin, 22 kes ji herweha, hatine girtin.

Pîroziyên sersala damezirandina PKK bi şadîmaniyên li bajarên Stockholm û Den Haagê doman

Destpêk di rûpela dawî de

serxwebûna netewî de, bû. Axiftina ramyarî, cih bi cih bi dûrîşmeyên dihatin bangin, dihat birrîn. Beşdar, bi baldariyeke mezin guhdariya axiftinê kirin. Piştî axiftina ramyarî, koma mûzîkê ji Holland a bi navê "Koma Zilan", bi stranên ji hevûdu xweştir, şahiya di nava beşdaran de geşkir û posideyên xwe serdest kir. Piştî ku axiftina konevanî bi zimanê Kurdî çêbû, bername bi şanoyekê doma.

Şano, bûyer û rûdanên rojene ku li Kurdistanê di nava rewşa têkoşînê de jiyan dibin, berxwedanê û taktîkên şerê taybetî yên dijmin dianî zimên. Hemû birên şano, bi baldarî hatin şopandin. Piştî şano, Hozan Seîd Ûsif û Hozana Awaz, ku bi armanca piştgiriye bûbûn mêhvanên bernameyê, stranên kevnare yên gelêrî stêran û dilê mêhvanan xweştir kirin.

Birê duwemin a şadîmaniyê, bi stranên berxwedanê û şoreşgerî, ku Hozan Şiyar wan distêra, destpêkir. Bi dengê xwe Hozan Şiyar banga xwe li beşdaran kir. Dûv re, filmeke vîdeo, ku şahî gihand baniyan, hat şanî kirin. Piştî nirxandina rewşa polîtîkî ya vê dawiyê ji aliyê Sekreterê Gelemperiya PKk rêheval Abdullah OCALAN û mesaja Wî ji filma vîdeo, film bi bireki li ser jiyana pêşmergeyên li Botanê û tekoşîna wan doma. Gava film dileyist, hemû beşdar rabûn ser piyên xwe û xwe dan lêxistina çepikan. Şadîmanî, bi bernameya hozanên bi navên Zozan, Şemdîn û Diyar doma. Bi stranên xwe yên şoreşgerî û berxwedanê, şahî xurttir kirin. Piştî ku koma govenda ji jin û mêran li Holland, leyîstokên bedew şanî kiri, hozanên bi navên Tîrêj, Xemgîn û Zinar derketin pêşiya beşdaran. Hozan, stranên gelêrî yên şoreşgerî stêran. Paşê tevlî kilama "APO hate Hilwanê" beşdar rabûn ser xwe û dest bi govendê kirin. Bernameya şadîmaniyê bi şahî û dilxweşiyeke mezin giha dawiya xwe.

Dost û saziyên şoreşger jî mesajên xwe yên hevkarî û piştgiriyê, gihandibûn komîteya amadekirina şadîmaniyê.

Hamburg - Almanya Rojava: Roja 27'ê Mijdarê, ku roja bi fermî damezirandina PKK ye û sersaliya damezirandina PKK ye, li bajarê Hamburgê, bi şadîmaniyeke xwecih, ku di "Navenda Çanda Kurdistan" de çêbû, hat pîroz kirin. Dora 200 welatparêzî, di rojeke wusa de, xwe gihandin hevûdu û şahiya xwe anîn zimên. Ji ber sersaliya damezirandina PKK, bi vî awahî, careke din rojeke cejnê jiyan. Di eywana komeleyê de rewşa cejneke seranser hebû. Herweha ji dostên Almanî jî yên beşdar hebûn.

Di vê roja pîroziyê de, ku ji ber roja damezirandina PKK hatibû amade kirin, helbest hatin xwedin, stranên şoreşgerî û berxwedanê hatin pêşkêş kirin. Li kêleka van, koma govendê jî, leyistokên xwe kişand û hawîrkaneke (mûsabeqe) zanînê jî çêbû. Pêwîstî û maneya rojê jî, bi axiftineke konevanî hate zimên. Paşê welatparêzek, ku ji nêzîk ve berxwedana rêheval Vehadettîn KITAY nasiye, li ser jiyana Wî peyivî. Weke dîhê zanîn, rêheval Vehadettîn KITAY Li derdorên bajarê Hamburgê xebateke mezin di navê girsên gel de pêkanîbû û paşê vegeriyabû welat. Li welat, li êrdîma Çewlîkê, bi berxwedaneke lehengî şehîd ketibû.

Li ser berxwedana vî rêhevalî axiftina welatparêzekî, bû posideyeke mezin li ser welatparêzan. Ew hêrs û giyana tolehildanê, ku li dijî hovîtiya dagirkeriya faşist fûriya, bi bangina dûrîşmeyên awazî û ji dil, careke din hate zimên.

Demokratên Alman ên dost jî, tevlî şahiyê bûn. Ev jî naveroka şahiyê dewlemendtir kir û dil wusa xweştir şa bûn.

Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK:

"Sersala damezirandina PKK pîroz be

YXWK, PKK û gelê Kurdistanê di derbareyê sala damezirandina yanzdehan de pîrozbayî dike.

Gelê Kurdistanê bi dileki vekirî, îro dikeve sala têkoşînê ya donzdehan, ji diroka xwe ya şoreşgerî û xebata çekdarî di bin rêberiya Partiya xwe de. Ev rê îro gelek pêwist e ji bo me, ji ber ku bilî vê riyê çi çareyek ji me re nemaye. Ev rê, riya pêkanîna armancên gelê me û serfiraziyê ye. Niha şoreşa me ketiye çerxeke serdemî, lewma divê bi şêweyeke serdemî ji em kar û xebatê bikin. Divê em li ser riya konevanî, stratejî û taktîkên PKK ên serdemî bê-dudilî xwe bidin tevgerê. Li pêşiya me pirsekî mezin heye: Azadkirina niştiman û parastina netewê Kurdistan. Ji vî tiştî re jî, beşdariyeke gelêrî, di bin ala eniyeke gelêrî de û di riya şerê gelêrî yê dûvdirêj de, giring e. Em xwendevanên Kurdistanê, endamên YXWK, xwe rêz dikin, di nava rêzên tevgera rizgarîxwaziya netewî de û divê em erk û delametên xwe yên netewî pêk binin. Ji ber ku, tê xweya kirin, ku ev kar pir giring e û divê xwendevan xwedî li berpirsiyariya xwe derkevin Li gelek welatan xwendevan pêşengiya gelê xwe dikin û gel digihinin armancên dawî.

Rewşenbîrên Kurdistanê heya niha di ortê de mane. Ne xwe nêzîkê têkoşînê dikin û ne jî xwe gelekî dûr dixin. Di derbarê vî tiştî de gelek sedem hene, ku dihêlin ev valahî çêbibe. Ev jî nexweşiyeke di nava gelê me de peyda bûye û nexweşiyan peyda dike. Lê îro, bi çêkirina yekîtiyên û komeleyên ji bo hemû çînan û birên civakî, û li ser vê bingehê peydabûna hemû rengên xebatê, encameke pir giring e, da di vê têkoşîna rasteqînî û mafdarî de li dijî hemû dagirkerên Kurdistanê, gelê me bi tevayî beşdar bibe. Sûd û berjewendiyên me tevan, di sazkirina niştimana me de ye û rûmeta gelê me ji bi axa wî ye. Ji bo em jiyaneke rast avabikin, divê yekbûna me xwendevanan jî çêbibe. Lew gelê me xebateke zor ji me dixwaze.

Dîsa em vê serhatina pêwist, damezirandina PKK, ji dil û can pîroz dikin, ku gelê me di derbareyî vê rojê de xwedî li Partiya xwe derdikeve û bi xwîna xwe xwe dara serxwebûn û azadiyê av dide.

- Bijî pêşengê gelê Kurdistanê PKK!"

Mafên bi xwîna şehîdan bi dest ketibûn dihên rakirin

GIRTÎGEHA BAJARÊ AYDINÊ DÎSA HAT BER KEVIYA GREVEKE XWEBIRÇÎHIŞTINÊ

Destpêk di rûpela dawî de

bendên mafan bên bikaranîn, gelek caran girtî serî dane saziyên dewletê, lê çi bersivek negihaye girtiyan. Ji ber vê yekê girtiyên şoreşger, daxweyaniyên xwe bi weşanan çêkirin. Danezane kirin, heke mafên wan û daxwaz neyin bi cih anîn, wê dîsa dest bi greveke xwebirçîhiştinê bikin. Vê armanca xwe bi hemû rojnameyan dan bihistandin. Weke nûçeyên gihane rojnameya me, piştî ku girtiyên şoreşger vê daxweyaniyê çêkirine, meriv û malbatên girtiyan bi lez berê xwe dane bajarê Ankara û çûne wir. Dixebitin, ku bikaribin bi wêzîrê dadiyê re bipeyivin.

Di daxweyaniya, ku ji aliyê Şükrü GOKTAŞ, Abidin POLAT û Riza DOGAN ve hatiye çêkirin de, bendên mafên ku nayin bikaranîn, wusa hatine rêzkirin:

1- Di demên serdanênên vekirî û girtî de (Gava meriv hevûdu dibinin), destur nayê dayin ku xwarin bikevin hundurê girtigehê.

2- Di demên serdanan de, vexwarinên weke ça, qehwe û kakao, nahêlin bikevin hundurî.

3- Çawa wê girtî di koxuşan de bêne bi cih kirin? Divî bû ev pirs ji aliyê berpirsiyarên girtiyan bihata zelal kirin û agahî wê bigiha kargêriya girtigehê. Lê destura kirina vê xebatê nayê dayin.

4- Divî bû heya dawîbûna dema karê kesên di girtigehê de dixebitin, çûyin û hatina; serdana di nava koxuşan de hebûya, lê destura vê jî nayê dayin.

5- Ji bo sporê divî bû kargêriya girtigehê hacetan peyda bike, lê destur nayê dayin em bi xwe ji peyda bikin an bidin anîn.

6- Destur nayê dayin, ku em ji bo saziyên demokratî yên li Tirkiyê û derveyî welat binivîsin an ew ji me re binivîsin.

7- Hemû weşan û pirtûkên ne qedexe ne, nahêlin bikevin girtigehê. Pirtûkên ji me re dihên şiyandin vedigerînin û kovaran jî li gora dilê xwe belav dikin.

8- Pirtûk û weşanên, ku ji bajarê Eskişehirê hatibûn anîn, divî bû bê kêmasî bigihin xwediyên wan, lê yek tenê ji negiha xwediyan.

9- Televizyon û tiştên ji Eskişehirê hatibûn anîn, nedan girtiyan.

10- Radyo, teyp û volkmenên me nedan me. Çi ji Eskişehirê hatibûn anîn, belav nekirin.

11- Tiştên ji bo bikaranîna rojê, venegerandin xwediyên wan.

12- Kargêriya girtigehê çarşev û battaniyan ji me re debar nake. Battaniyên zivistanê nehatine belav kirin.

13- Di kantîna girtigehê de, gelek tiştên xwarin û vexwarinê tune ne. Debarî roj bi roj dibe. Tişt gelek buha ne. Hema tiştek di kantînan de tune ye.

14- Balgih û lihêfên hirî û pembû nedan me. Çi ji Eskişehirê hatibû anîn, venegerandin xwediyên wan.

15- Heke ne elektronîkî bin, hacetên muzîkê wê biketan girtigehê, lê destur nedan vê jî.

16- Tiştên girtiyên hatibûn Aydinê û dest danîbûn ser wan, venegerandin xwediyan.

17- Ji bo bikaranîna di koxuşan de, sobeyên elektrîkê û hacetên germkirinê nedan me.

18- Di rewşên pêwîst de, destura axiftina bi telefonê divî bû hebûya, lê ev jî bi cih nehat.

19- Di nexweşxaneyan de divî bû zincîr û kelepçe neavêjin dest û lingên girtiyan, lê vê dikin. Bijijkên di nexweşxaneyan de ji binî guhên xwe nadin girtiyan û xwe bi wan mijûl nakin.

Hêzên mirovan di qefesan de digirin, li hemberê mirovatiyê gunehbar in!

Destpêk di rûpela dawî de

ji xwe re pêkdihêne. Di navbera çek û leşkerên dewleta Tirk û van qefesên Rebmann de, çi cudahiyek (ferqek) tune ye. Dewleta Tirk ji, hovîtiya xwe ya li dijî gelê Kurd, bi salan vedişart. Sawciyê gelemperî yê Almanya Rojava jî, awira gelemperî bi şaşî agahdar dike û bi vî awahî dixwaze vê daweyê, herweha pîkolî û qefesên xwe bi çewtî bide şanî kirin û nasdan.

Hacetên (aparatên) ku rûmeta mirovatiyê di bin lingan de diperçiqînin, ew hacat herwusa, rûçikê xudanên (xwediyên) xwe ji bi zelalî û rastî derdixînin holê. Di qefesan de girtina me û domandina (berdewamkirina) vê daweya bê bingeh, rûçikê Almanya Rojava ya împeryalîst jî derdixîne ronahiyê, ku ev hêz heya niha dixebitî, bi maskeya demokrasiyê wî rûçikê xwe veşêre.

Kî me bi çi rengî dide naskirin bila bide, kesbûna me kifş e (eşkere ye). Em, mirovatiya cîhanê û gelê Kurdistanê, delametên PKK ji û delametên hêzên împeryalîst ji rind dizanin. Em delametên hêzên mêtinger (dagirker) jî, ji nezîk ve rind dizanin.

Dîwar û qefesên zilmê zû an dereng wê bên hilweşandin! Xudanên pîkolî û zorbaziyê wê hunda bikin, gelê Kurdistan jî wê qezenc bike û biserkeve!

Hasan Hayri Güler

"Komployên nuh li hemberê şoreşa Kurdistanê

Hemû hêzên demokrat,
şoreşger û pêşverû!
Hemû hêzên evîndarên
aşitî û wekheviyê!

Ji sedan salan vir ve ye, gelê Kurdistan di bin nirê pîkoliya kedxwar û dagirkeran de, rastî her şêwe vebirîn û qirkirinên hov bûye. Lê dîsa jî her demê, di dîrêjahiya dîroka xwe de, girêdayiyê baweriya serxwebûn û azadiyê maye. Her carê, li gora rewş û hoyên xwe têkoşîn û xebata xwe pêş ve biriye.

Di demên serîhildanên Kurdan di bin serokatiya olperest û feodalan de, gelek komplo li hemberê rabûna Kurdan dihatin pêkanîn, ev jî bi destê wan kesên jî wan çîn û birên civakî.

Bi pêşketina dîrokê û pêşveçûna civakî, cin û birên nuh hatin der. Zanyariya şoreşgerî di nava gelê Kurdistanê de belav bû. Di dawiyê de gelê Kurdistanê niha, xwe gihandiye nûnerê xwe yê bi rûmet, ku bi rêkxistineke şoreşgerî xwe ava kiriye. Partiya Karkerên Kurdistan - PKK, di sala 1978'an de dameziri. Cara yekemîn bû, ku proleterên Kurdistanê xwe digihandin rêkxistiniya xwe. Serkêşiya gelê Kurdistanê ji destê hêzên paşverû derket. Proletaryayê Kurdistanê dest bi pêkanîna rola xwe ya dîrokî kir.

Paşê, bi destê generalên faşist, derbeya leşkerî ya fasist roja 12'ê Êlûnê 1980'an pêkhat. Bi hezaran law û keçên gelê me, ji hingavtin û lêdanên hov û dirinde hatin derbas kirin. Bi sedan endamên PKK di zindanan de hatin kuştin.

PKK, li hemberê êrîşên faşîzmê dest bi têkoşîneke çekdarî ji bo serxwebûn û azadiyê kir. Hingê PKK, komek ji kadroyên xwe şiyandibû qadên Rojhilata Navîn û hinde welatên Ewrupa, ji bo danîna têkilî û pêwendiyên şoreşgerî bi hêzên pêşverû yên cîhanê re. Ji welatên Ewrupa, bêhtirîn li Almanya Rojava xebat destpêkir.

Gelê Kurdistanê roj bi roj şerê xwe hilda. Bi taybetî piştî Hilpişkîna 15'ê Tebaxê sala 1984'an, kulmên giran rêz bi rêz li serê dijminê faşist ketin. Gelê Kurdistanê, ku bûbû xwediyê himekî leşerî mîna ARGK, faşîzma Tirkan gihande aloziyên giran û anî ber keviya hilweşînê. Lewma faşîzma Tirkan hewara xwe gihande NATO, da wê jî tengasiyê rizgar bike.

Di serî de împeryalîzma Emerîka, hemû rengên alîkariyê peşkêş kir. Di baregehên xwe yên li Kurdistanê de, hêzên xwe yên leşkerî têküz kir. Ji hêlekê ve jî, rêkxistinên saloxdariyê yen mîna CIA, SÄPO û rêkxistina saloxdariyê ya Almanya Rojava xwe dan kar. Xwestin bi karê xwe, şerê di bin pêşengiya PKK de birawestînin.

Dostên gelê Kurdistanê!
Ev bû nêzîkî du salan e, komek ji endamên PKK xistine zindanên Almanya Rojava. Lê çi sedemeke dadî, ji bo girtina wan ji binî nîn e. Ev tenê komployeke, ku saziyên saloxdariyê yên Almanya Rojava û MÎT'a Tirkiyê, di karvaniyê de pêkdihênin.

Daweya PKK li Almanya Rojava, roja 24.10.1989'an li bajarê Düsseldorfê di dadgeha eyaletê ya bilind de, li ser bingeha daxweyaniyên Almanya Rojava û li gora benda 129a, destpêkir. Kurdên şoreşger û polîtîkvan niha bi vî rengî dihên pirsyar kirin.

Berî mehkeme destpêbike, polîsên Almanya Rojava gelek êrîşên xwe birin ser mal û komeleyên Kurdên welatparêz, da wan bitirsînin û alîkariya wan bidin birrîn. Lê bilî hemû bikaranînên Almanya Rojava, roja 21.10.1989'an **xwepêşdaneke mezin,** ji aliyê gelek partî û rêkxistinan û di serî de ERNK, çêbû. Polîtîkaya Almanya Rojava hate protesto kirin. Bêhtirî 12.000 mirov beşdar bûbûn.

Di eywana dadgehê de, girtiyên polîtîkvan dixin hundurê malikên jî camê. Hema her kesek bi hesanî dizane, ku çi bingehê vê mehkemê yên dadî û demokratîkî nîn in. Ji aliyê din, hinde wergervanên, ku dijminê gelê Kurdistanê ne dixebitînin. Têkiliyên wan bi eşkeretî bi Tirkiyê re hene. Gotinên girtiyên polîtîkvan, bi zanatî şaş werdigerînin zimanê Almanî. Li hemberê van bikaranînan, di roja yekemîn a mehkemeyê de, abukatên girtiyên polîtîkî û mirovên di eywana dadgehê de beşdar, protestoya xwe bilind kirin.

Hemû hêzên şoreşger û pêşverû!
Evîndarên aşitî û wekheviyê!
Em bang li we tevan dikin, ku hun dengê xwe bilind bikin! Alîkarî û piştgirya xwe pêşkêşî polîtîkvanên Kurd ên di zindanên Almanya Rojava de bikin! Komploya bi destê CIA, MÎT û saziyên saloxdariyê yên Almanya Rojava li dijî gelê Kurdistanê dihê pêşvebirin, pişange bikin! Li şûna polîtîkvanên Kurd, bila berpirsiyarên împeryalîzmê bikevin nava qefesên gunehbariyê!

— Yekîtiya Xwendevanên Welatparêzên Kurdistan-YXWK liqê Yogoslawya
— Rêkxistina Partiya Komûnistên Libnanê liqê Yugoslawya
— Rêkxistina Partiya Komûnistên Ûrdinê liqê Yugoslawya
— Yekîtiya Niştimanî ya Xwendevanên Ûrdinê liqê Yugoslawya
— Rêkxistina Eniya Demokratîkî ya Rizgariya Filistinê liqê Yugoslawya
— Rêkxistine Eniya Gelî ya Rizgariya Filistinê liqê Yugoslawya
— Rêkxistina Fidayiyên Gelê Îranê (Pîranî) liqê Yugoslawya
— Yekitiya Ciwanên Demokrat ên Libnanê liqê Yugoslawya
— Rêkxistina Partiya Komûnistên Filistinê liqê Yugoslawya"

GAV BI GAV XAKA KURDISTAN

Êrdimeke niştiman ku di dîrokê de rê nedaye dagîrkeran

DÊRSIM

-I-

Xwendevanên birêz,

*em rêza nivîsa xwe ya bi navê, **"Gav bi gav xaka niştiman"** bi êrdima **Dêrsimê** didominin. Êrdima Dêrsimê, li Kurdistanê heya li teviya Rojhilata Xakerast, êrdimeke xwedî çiyayên asê û rênedar e. Êrdimekî gelekî çiyagêr e. Dîroka Dêrsimê bi raperîn, rabûn û serîhildanan xemiliye; lê herweha bi vebirîn û qirkirinan jî tijî ye. Qirkirina hovtirîn û xwîn-rijahîtirîn di sala 1938'an de çêbûye. Navê Dêrsimê, ji aliyê gunehkarên vê qirkirina dirinde, ango dagirkeriya Tirkan hatiye guhartin û dagîrker navê Dêrsimê kirine "Tunceli." Bi vî rengî dagîrker xwestine Dêrsimê bizivirînin navendeke îxanet û welatfiroşiyê. Di rojên me de Dêrsim, dîsa xwe zivirandiye keleheke berxwedanê û dîsa bûye tirsa xewna dewlata Tirkan.*

Di vê hejmarê de, hunê dîroka Dêrsimê ya kin bixwînin; Dêrsima ku ji aliyê çiyayên bilind û asêteng hatiye pêçandin.

DÎROKA KURT A ÊRDIMA DÊRSIMÊ

Êlên Aryenî (Arî), ku di navbera salên 2.000 û 1.000'an Berî Zayînê (Bz.) de ji bakurê Ewrupa derketin û xwe li Qafqasiya bi cih kirin, li vir dest bi jiyaneki xwecihî kirin.

Lê belê paşê Med û Pers daketin herêma Mezopotamya, Hindu ji berê xwe dan newala Îndus.

Piştî ku Med û Pers daketin Mezopotamya, li vê derê Aşurî, nedihiştin ku ew jiyanekî xwecihî avabikin. Aşurî derfeteke wusa nedidan wan. Med û Pers ji aliyê leşkerî ve hîmên xwe rêkxistî kirin û êrîşî imparatoriya Aşurî kirin. Lê paşê Aşurî û Îskitî, ku ev ji ji êlên Aryenî bûn û piştre hatibûn herêmê, piştgiriya hevûdu kirin û êrişên Med û Persan rawestandin; wan şûn ve revandin. Êlên Med û Persan di vî şerî de binkeftî bûn. Paşê di sala 715'an Bz. de, Med û Pers di bin serokatiya serleşkerê Medan ê bi navê Keyakser de yekbûneke xwe danîn û bajarekî bi navê "Ekmedane" avakirin. Li vî bajarî Med û Pers xwe ji aliyê leşkerî ve rind rêkxistî kirin û pêşî zora Aşuriyan birin û paşê jî di salên 560'an de xwe belavî teviya Kurdistanê jî kirin û êrdima Dêrsimê jî anîn bin serdestiya xwe.

Piştî ku Medan êrdima Dêrsimê xistin bin fermana xwe, li vir xwe bi erdê ve girêdan û derbasî jiyanekî xwecih jî bûn. Li vê êrdimê Med, bi teybetî ji aliyê olî ve hinde şop û berma li şûn xwe hiştin, ku posîdeyên wan bi dirêjahiya gelek sedsalan nekarîn bên maliştin û rakirin. Olê Zerdeştî, ku di wê demê de berfireh bû, Dêrsim jî anîbû bin posîdeyên xwe û ev, heya rojên niha jî bi gelek sixletên xwe, xwe diparêze û ji aliyê gelê me di jiyanê de dihê girtin.

Piştî ku dewleta Medan di sala 550'an de ji aliyê Persan hat hilweşandin û rûxandin, tevlî Kurdistanê êrdima Dêrsimê jî dikeve bin bandûriya Persan. Ji vê mêjûyê pêve her salê Dêrsim, tevlî 400 talanton zîv, 20.000 hezar mehîn û hesp ji weke bacê dida Persan.

Dûv re Îskenderê Mezin (Zulqurneyn) serfiraziyên mezin bi destê xwe ve dihêne û imparatoriya Persan dirûxîne. Kurdistanê jî vedigire, lê nikare serdestiya xwe bi tevayî li ser Kurdistanê avabike. Îskenderê Mezin ji bo vegirtinên nuh berê xwe dide Hindistanê. Bi delîva ji vê hatî girtin, hinde tevgerên serîhildanê yên rêz bi rêz xwe didin şanî kirin. Di seriyê hemû êrdimên serîhildanan de, êrdima Dêrsimê hebû. Di dema Îskenderê Mezin de ev serîhildan nekarîn bên şikênandin. Piştî mirina wî serleşkerê bi navê Perdikkas dixwaze şûna wî bigire. Perdikkas bi artêşa xwe dimeşe ser serîhildanan li Dêrsimê. Di encamê de serîhildanê dişikîne û Dêrsim ji tevlî axa Makedonya dike.

Di sala 140'an Bz. de Dêrsim, dikeve bin bandûriya Partan. Di vê domanê de şerên konevanî, heya bê gotin tevlîhev û giftegirift bûn. Pevçûn û dubendiyên ji gelek aliyan ve taybetiyên demê tijî kirine. Êrdima Dêrsimê, di wê demê de, bi rengekî berdewamî di navbera Partan û Romayiyan de dest diguhure. Ji ber sedema van şer û pozberiyan, rewşeke zelal li êrdimê nekarî bê avakirin.

Yekîtiyeke cerdevanên Tirk,
li Dêrsimê qirkirina sala 1938'an pêkaniye

Paşê Sasanî bûn keleporvanên dewleta Partan. Sasanî pêşî li dijî Romayiyan û Bizansiyan, paşê jî li dijî Ereban şer kirin. Di vê demê de jî li êrdimê rewşeke zelal û aşitiyê xwe şanî nekiriye, heya ku Sasanî di sala 503'an de bûne serdestên Dêrsimê. Lê, ji ber ku Dêrsim êrdimeke bi çiyayên bilind bû û nehesanîbû ku kontrol bê avakirin, weke di dirêjahiya dîrokê de ji bo hemû dewletan bûbû serêşiyeke giran, ji bo Sasaniyan jî bû histirî û kelemên dijwar. Serdestiya Sasaniyan jî herdemê bê bingeh maye û nekariye xwe bigihîne daxwaziyên xwe.

Em dixwazin di vê navberê de bûyereke pêwîst bi nav bikin, ku di berhemên dîrokzanên Ermeniyan de derbas dibe; bûyer eve: Yekî Dêrsimî bi navê Tsimiskes (Dibêjin navê navçeya Çemişgezek ji vî navî dihê; lê em dixwazin bibêjin navê Çemişgezek bi Kurdî ji aliyê gelê me bi rengê Malkişî dihê navdan) hebû. Tsimiskes serdarekî heya bê gotin jêhatî û jîr bû. Herweha ji ber karîn û jêhatîbûnên xwe yên leşkerî, ji ber kesaniya xwe ya bi zanabûn û dilêrî, di nava rêzên arîstokrasiya bilind a Bizansiyan de, cihên pêwîst û funksiyonên hêja û bilind bi destê xwe ve aniye. Heya, piştî serleşkeriya artêşên li rojhilatê, di sala 964'an de, weke imparatorekî Bizansî yê bi navûdeng û herî navdêr, rûdine ser textê imparatoriyê. Piştî gelek seferên serketî û jêhatî, di sala 976'an de ji ber nexweşiyekê dimire.

Ji sala 756'an pêve, êdî Abbasî serdestiya xwe li ser Dêrsimê avadikin. Lê Dêrsim li dijî azineyên cewsandin û pîkoliyê yên Abbasiyan ji seriyê xwe hiltîne û dirapere. Di sala 772'an de li Dêrsimê, li hemberê doliwgeriya Abbasiyan serîhildaneke gelemperî pêkdihê. Ji aliyê din ji Abbasî û Bizansî ji li dijî hevûdu şerekî bi dar xistibûn. Di vî şerî de Bizansî, heya bê gotin lêdanan dixwun û diwestin. Gava Abbasî û Bizansî ji ber şerên tund û dijwar domaneke paşveçûnê ya pêwîst vedijiyan, êrişên Tirkan seriyê xwe şanî kirin. Di wê navberê de, di navbera salên 1051 û 1052'an de, li nêzîkî Mazgerdê (Mêzgir) li cihê bi navê Baxin, raperîneke gişteyî çêdibe. Împaratorê Bizansî Manuel, ku hingê ew li ser text bû, ji bo şikandina serîhildanê, di bin serokatiya serleşker Beros artêşêkê dişîne ser Baxînê. Beros, Baxin dihilweşîne û dide ber agirî. Zilm û talaneke bênîşe û bêhempa serdest dike. Lê dîsa jî imparatoriya Bîzansî nikare xwe ji jêrçûnê rizgar bike; heya bê gotin jar û sist dikeve. Lêdana dawiyê, di sala 1071'an de, bi destê êlên Tirkan bin serokatiya Alparslan, li imparatoriya Bizansî dikeve. Di vir de mîrên Kurdan jî arîkariya Alparslan kirine û hîmên mezin pêşkêşî wî kirine. Piştî Alparslan jî, mîrên Kurdan piştgirî û arîkariya xwe pêşkêşî Tirkan dikin. Nimûne: Piştî mirina Alparslan di navbera birayê wî Kavurd û kurê wî Melik Şah de şerê serdariyê destpêdike. Di vî şerî de mîrên Kurdan hevkariya Melik Şah dikin û di dawiyê de Melik Şah serketinên mezin bi destê xwe ve dihêne.

Bi şerê li Çiyayê Kose êlên Moxolî, di sala 1243'an de, Selçukên Anatolia binkeftî dikin û wan girêdidin baceke bi sistemaktîkî. M. Nurî DÊRSIMÎ, di pirtûka xwe ya bi navê "Kürdistan Tarihinde Dersim - Di Dîroka Kurdistanê De Dêrsim" de dibêje, ku di dema êrişên Moxolan li ser Selçukan de, gelê Dêrsimê rê û rêbazên di nava çiyan de girtine û destur nedane ku Moxolî derbas bibin. Di encama vê de, piştî ku Moxolî teviya Anatolia vegirtine, waliyê Erzînganê diajon ser Dêrsimê. Di navbera artêşên Moxolan û hêzên Dêrsimî de, li derdorên cihê bi navê Dêra Sohr, şer û pozberiyên ku du mehan doman, çêbûn. Di vî şerî de Dêrsimî biserdikevin. Ev rewş, di demên paşê de jî li hemberê Îlhaniyan ku ji binyada Moxolan bûn, bi salan didome. Şerên dirêj û dijwar derdikevin, encam her dimine weke xwe.

Di dema serdariya Akkoyuniyan de, waliyê Erzînganê yê vê dewletê, Dêrsim dike bin destê Akkoyuniyan de. Lewma Dêrsimî ji paşê walî dikujin. Piştî ku Dêrsimî vê lêdanê li bandûriya Akkoyuniyan xistin, Dêrsim ji heya dawiya sedsala 14'an bi tevayî giha serxwebûna xwe.

Di vê demê de Timur Ling dibe serdestê êrdimê jî. Lê Timur nekarî bi tevayî serdestiya xwe li ser Dêrsimê avabike.

Di dema Osmaniyan de jî, serdestiyeke bi tevayî li ser Dêrsimê, tu caran bi cih nehatiye. Dêrsim, di dirêjahiya vê peyvajoyê de her demê serbixwe jiyaye. Gava artêşên Yavuz Selim diçin ser Dêrsimê, Dêrsim xwe nake bin serdestiya wan de û bi êrîşeke herî dijwar li dijî artêşên Yavuz Selim radiweste. Dêrsimî carnan şer dikirin û carnan jî xwe didan Çiyayên Munzurê yên asêteng û rênedar, û bi vî rengî rewşa xwe diparastin. Dijmin wusa bi hesanî nediwêrî ji vê êrdimê derbas bibe. Çavê dijmin jê nedigirt, ku seferekê bibe ser Dêrsimê. Divê em bibêjin, gava artêşên dijmin ji nêzîkê Dêrsimê derbas dibûn, heya bêgotin ditirsiyan û diketin nava bizdanê. Nimûne: Di navbera salên 1553 û 1536'an de Kanunî Süleyman diajo ser Îraqê. Gava artêşên wî ji nêzîkê Dêrsimê derbas dibin newêrin ji Çiyayên Dêrsimê derbas bibin. Li şûna ku berê xwe bidin derdorên bi çiyan, ji xakarastên li bakurê Dêrsimê der-

NAVÊ DÊRSIMÊ JI KU DERÊ HATIYE?

Navê vê êrdima niştimana me, heya sala 1937'an tenê Dêrsim bû. Vê rojê ji di nava gelê me de bi navê "Dêrsim" dihê navdan û nimandin.

Dagîrkeriya Tirkan, di encama qirkirina hov û dirinde de, ku pêkanî, navê êrdimê guhart û kire "Tunç Eli." Bi vî navî dagirker xwestin rastiyekê bixin seriyan: Heke dîsa serîhildan bipeqin, wê bi "Tunç Eli" (Destê ji tuncê) bên herifandin û perçiqandin.

Dewleta Tirk, di domana qirkirina hov a sala 1938'an de, navî dîsa guhart û kire "Tunçeli." Ji ber ku ev êrdima niştimana me, bi taybetî û sixletên xwe yên erdnasî û erdnîgarî ji bûye wareki pîroz ji bo serpêhatina berxwedana gelê me, ku tu caran rê nedaye vegirtin û dagirkeriya biyaniyan nepejirandiye. Ev herdu rastî, ango rewşa gelê me û taybetiyên erdnigariya êrdimê, ewqasî ketine nava hevûdu û yekbûnekê avakirine, ku di dîrokê de tu caran rê nedane çi hêzekî dagirker. Dêrsim, ji ber vê rola xwe, ku di dîroka Kurdistanê de leyistiye, bûye deriyekî Kurdistanê ku rê nedaye doliwgerên û êrîşbazên biyanî. Dagirkerên Tirk, bi armanca kuştina vî navê êrdimê yê dîrokî, di sala 1937'an de navî guhartin û kirin "Tunçeli", ku dihê maneya "Bi vî destê xwe yê ji tuncî ezê we wusa biperçiqînim." Bi vî rengî dagirker xestin, ji vî alî ji, girêdan û têkiliyên gelê me yên bi dîrokê re bi yek carê bibirrin.

Herweha çiyayên Dêrsimê ji rengê mîna rengê simê (zîv) ne. Gelekî rêteng û asê ne. Hemû rêbaz û xalên derbasbûnê mîna deriyan in. Dêrsim di dîroka Kurdistanê de navê xwe ji vir girtiye. Bi zimanê Kurdî zaravayê Dumbilî (Dimilî, Zazî), "Dêr" dihê menaya "Derî" (Dergeh) û "Sim" ji dihê maneya "Zîv"ê.

bas dibin, herçiqasî bi vî rengî rê gelek dirêjtir dibû jî. Ev tişt, pêşemîn di wan salan de, gelek caran hatiye dîtin. Em ji gera Marco Polo bigirin, heya vegirtkarên mîna Timur Ling, ji bo gelek kesan rewş li Dêrsimê wusa çêbûye. Riya derbasbûna van, her carê bûye xeta li bakurê Dêrsimê û tu caran ji Dêrsimê derbas nebûne.

Weke di hemû deman de, di dema Osmaniyan de jî, li Dêrsimê serîhildanên rêz bi rêz û bi berdewamî çêbûne. Di pirtûka bi zimanê Tirkî de ya bi navê "Tarihsel Gelişim Sürecinde Tunceli - Di Domana Pêşveçûna Dîrokê De Tunceli", wusa hatiye nivîsandin: "... Êrdima Dêrsimê her demê bûye qadeke serîhildan û berxwedanan. Raperîna yekemîn li vê derdorê, ku dihê zanîn, di sedsala XIV'an Bz. de çêbûye. Li dijî Hîtîtan, bi alîkariya Mîtaniyan çêbûye. Piştî ku raperîn biserket, doliwgeriya Mîtaniyan li êrdimê cihê xwe digire. Ji wê rojê pêve, gava dokûmanên hene ji ber çavan bên derbas kirin, dihê dîtin, ku di demên Romayiyan, Makedonyayiyan, Bîzansiyan, Ermeniyan û Abbasiyan de jî rabûn û serîhildan kêm nebûne. Ev êrdim dimîne di nava platoyên Erzîngan (Efreng), Mazra, Sêwaz û Meletî de. Êrdimekî bi çiyayên bilind e û ji bo parastinê geleki rêda û destdayî ye. Lewma êrdim, li hemberê hemû hêzên biyanî yên hatine êrdimê, bûye kehniyeke xweparastin û berxwedanê. Êrdim, bi hemû taybetiyên xwe, ji serî heya binî, bingeheke destdayî ye ji bo serîhildan û raperînan. Lewma jî Dêrsim bûye qadek, ji bo tevlîhevî û nexweşiyên bê serî û binî, bûye kehniyeke nekarîna avakirina stabîlîzê (istikrarê)."

Piştî ku împaratoriya Osmanî kete peyvajoya rûxîn û hilweşînê, Osmanî xwestin saziyên weke walî, kaymakamî ûhw. avabikin. Li hemberê otorîteya navendî ya di bin fermana walî û kaymakaman de, serîhildanên li Dêrsimê bi dijwarî doman.

Heya destpêka sedsala XX'an artêşên împaratoriya Osmanî, tevger û êrişên xwe dibin ser Dêrsimê. Nimûne: Di nîvê sala 1907'an de komutanê Xarpîtê Neşet Paşa, desturê dide yekîtiyên leşkerî yên bin fermana Mîralay Xalis, ku êrişê Dêrsimê bikin. Êriş diçe ser Dêrsimê. Eşîrên Kurdan bi şêweyeke taktîkî xwe paş ve dikişînin. Yekîtiyên artêşê dikişînin Rûbarê Eliyan, ku heya bêgotin dereki asteng e û xwediyê kendal û geliyên bilind û kûr e. Kurdên Dêrsimê van hêzên leşkerî tevlî serleşker Xalis Begê tune dikin. Piştî şikestinê împaratoriya Osmanî, rastûrast di bin serleşkeriya Neşet Paşa de, bi hemû hêzên leşkerî, yekîtiyên li Mazra, Erzingan, Erzîrom û heya Trabzonê, êrişeke gelek mezin dibe ser Dêrsimê. Lê yekîtiyên Tirkan, ku ji 22 taburên leşkerî bûn, dişikin. Yekîtiyên Kurdan ên di bin fermana Keko Axa, bi lehengî û keleşiyeke ku ramanên seriyan radiwestine, hêzên Tirkan belengaz û pejmûrde dikin. Lê paşê Keko Axa bi bêbextî dihê kuştin. Bi vî rengî yekîtiyên Osmaniyan karîn bikevin bajarê Xozatê. Bi destpêka vê bûyerê, gavên pêşemîn ji bo çanda qişleyî (baregeha leşkerî) hatin avêtin, ku niha jî bi xurtî ev dihê domandin. Neşet Paşa, bi riya xelat û yadigariyan, bi riya hin tiştan berde destê Dêrsimiyan de, karî bi alîkariya serekê eşîra Kalan ê bi navê Nurî, serekên êşîrên Şemikan, Wesikan û Koçan ji bo peyvandinê razî bike. Lê Seyid Riza eşkere kir, ku heya dawiyê wê berxwedanê bidomînin û tu caran tevlî lihevhatin û peyamanê nabin. Seyid Riza daxweyan kir, ku çi bibe bila bibe, wê berxwedanê bilind bikin û serxwebûna xwe bi hişkî biparêzin. Li ser vê yekê, leyistoka Neşet Paşa jî, heya pîvaneke pêwîst di avê de çû û pûç ket. Li beramberî vê rewşê, Neşet Paşa nekarî xwe li Dêrsimê bigire û neçare ma, ku vegere bajarê Mazra, û xwe paş ve bikişîne.

Li hemberê serîneçemandin û berxwedana di dîroka Dêrsimê de, Osmanî gelek caran serî dane sextekariyan. Em dixwazin bûyerekê ronahî bikin, ku di dîroka Osmaniyan a du-rû de serpê hatiye: Piştî binkeftina Neşet Paşa, "hikumeta meşrutiyetê" artêşa çaremîn di bin serleşkeriya Îbrahîm Paşa de, diajo ser Dêrsimê. Îbrahîm Paşa, bi şêweyeke herî hov û dirinde, radibe ku Dêrsimê bê çek bike û çekan bicivîne. Gelê Dêrsimê, ku agahdarê vê kirinê dibe, bi tevayî hemû cihên rûniştinê vala dike û derdikeve çiyan. Piştî ku Kurdên Dêrsimê xwe dan çiyan, hemû hêzên Tirkan dizivirînin û wan dixin nava çembereke mezin de. Artêşa Tirkan dikeve nava tengasiya xwarinê û derfetên têkûzkirina cebilxanan bi tevayî dihên birrîn. Îbrahîm Paşa xwe dide destê hêzên Kurdan û parsa bextê dike; xwe diavêje bextê Kurdan. Dêrsimî ji bêxt didin wî û wî azad dikin, ji ber ku gava yek xwe biavêje bextê Kurdan, Kurd tu caran bêbextî li wî nedikiran: Tiştekî wusa li dijî serpêhatinên netewî yên Kurdan bû, ku bextê birîndar dikir. Herweha, da Kurd, Îbrahîm Paşa ji berpirsiyariya li pêşiya hikûmetê jî rizgar bikin, sed heb çekên kevin jî didin wî, ku nema dişixulîn. Li gora vê, Îbrahîm Paşa wê bigota, hemû eşîr serê xwe danîne û weke daxwazên fermanê jî çekên xwe dane destan! Weke daxwazên vê formalîteyê, Îbrahîm Paşa ji Dêrsimê xwe dûr dike. Û ev tevgera wan, bi vî rengî, "bi bedestveanîna serfiraziyên mezin" dawî dibe.

Di encama aloziya împeryalist de, ku li seranserî cihanê pêşveçûbû, di sala 1914'an de Şerê Cîhanê yê Yekemîn derket. Împaratoriya Osmanî, ku ji aliyê aborî ve jar û sist bû, di vî şerî de li erdê dikeve. Îngilîzî, Frensî û Yewnanî wan erdên di bin doliwgeriya împaratoriya Osmanî de vegirtin û dagir kirin.

Herçiqasî ji bo serxwebûnê hoyên pijayî û destda çêbûbûn jî, avahiyeke bi taybetiyên netewî ji bo teviya Kurdistanê nekarî bê danîn û pêşvebirin. Di encama vê de jî hemû serîhildan û rabûn bi pîvanên navçeyî bi tixûp man. Eşkere ye, ku tevgerên nekaribin xwe bigihînin serpiriştî û rêberiyeke nûjen, nikarin xwe ji şikestinê rizgar bikin; ev zagoneke sirûştî ye. Ji ber ku pêşengiyên tevgeran di bin van hoyan de, bi sixletên feodalî û civaka kevnarî diminîn. Gava wusa dibe jî, bêhtir ji berjewendiyên netewî, sûd û berjewendiyên navçeyî, êrdimî, eşîrî û malbatî bingeh dihên zanin û dîtin. Ev jî dibe kehniya binkeftinê; binkeftinê dike tişteki xweser û sirûştî.

Berî ku em derbasî damezirandina "Komara Tirkiye" bibin, em dixwazin bibêjin, ku di bingeha berxwedanên eşîrên Dersimê li dijî Osmaniyan de, ku di dirêjahiya dîrokê de domane, dubendî û nakokiyên olî jî hene û ev xurt in jî.

Piştî ku Selçukî hatin û ketin Anatolia, li ser Tûrkmenan ku birên êlên Tirkan ên jêr bûn û li ser girsên din ên dihatin cewsandin û mêtin, pîkolî û kedxwariyeke dijwar hat pêkanin. Weke rabûna li dijî vê bikaranînê, ev birên belengaz xwe livandin û rizgarbûna xwe di pejirandina ideolojiya (birdoza) Şîîtiyê de dîtin. Di wê demê de, ji xwe misyonerên Şahê Farisan jî xwe li van herêman ditevgirandin. Ew jî vê hêlwestê (opozisyonê) li gora daxwazên xwe rêkxistî dikiran û kirin. Heya li hinde deran, berpirsiyarên xwe yên xwecih û navçeyî jî danîn.

Piştî vê demê, pêşî Şîîtî û paşê jî di demê de Elevîtî, ku rêşaşiyeke olê Şîî ye, li Dêrsimê pêşveçûn. Derketina olê Elewî li Dêrsimê, xwe dirêjî vê demê dike. Ji ber ku gelê xwecih ji olê Elewî bû, ev rewş, gelê Dêrsimê li dijî împaratoriya Osmanî ya navendî û feodalî, her demê û bi berdewamî di serîhildan û raperînê de digire. Ji xwe hemû sultanên Osmaniyan jî, ji olê Sûnî bûn. Gelê Dêrsimê li ser vê bingehê jî, tu caran bi împaratoriya Osmanî re, li hev nayê û peyman jî, nekarîne bên danîn.

Di dema Yavuz Selîm de împaratoriya Osmanî, li dijî dijminê xwe împaratoriya Safevî ya Îranî, derdikeve sefereke bi armanca xwe berfireh kirinê. Di vê sefera berê xwe dabû rojhilat de û xwediyê armancên berfireh bû, Şîîtî, di rastiya Kurdistanê de roleke pêwîst leyist. Di wê demê de, kî bikarîba serdestiya xwe li ser Kurdistanê avabikira, kî bikarîba mîrên Kurdistanê bikişanda kêleka xwe, çarenusa şerî jî li gora berjewendiyên wî digiha encamekê.

Berî ku Yavuz berê xwe bide Safeviyan bi demeke kin, piraniya mîrên Kurdan di qesrên Îranê de bûn. Gava

daxwaza ajotina împaratoriya Osmanî ser Şahê Îranê hat zanîn, Kurdistan ji rastî perçebûnekê bû û eşîrên Kurdan ji hev dûr ketin. Hinde eşîrên Kurdan, ku şahînşahiya Îranê ji bo berjewendiyên xwe ne baş dîtin û ji olê Sûnî bûn xwe dan aliyê împaratoriya Osmanî. Di vir de posîdeyên olî û rêdariyên olî roleke mezin leyistine. Li çewtî mîrên Kurdan ên Sûnî, eşîrên Kurdan ên Elewî ji xwe dan aliyê Şahê Îranê. Bi vî rengî tevlî Dêrsimê, hemû eşîrên Kurdan ên êrdima Koçgirî bûn aligirên Şahê Îranê. Gava rewş bi vî rengî xwe da pêş, şerên di navbera împaratoriya Osmanî û eşîrên Dêrsim û Koçgirî de, di dirêjahiya dîrokê de doman. Eşîrên Kurdan ên van herdu êrdiman, gelek caran lêdanên giran û mezin girtin. Gelek caran şikestin û binkeftî bûn. Lê bilî her tiştî, di çi demeke dîrokê de, ev herdu êrdimên Kurdistanê seriyên xwe danenîn û xwe li pêşiya Osmaniyan neçemandin.

Împaratoriya Osmanî, ji bo van herdu êrdiman ji serdestiya xwe re veke, ji bo bi hesanî bikaribe ji xwe re ji van êrdiman jî leşker û bacê bide hevûdu, armanca şikandina serîhildanan danî pêşiya xwe. Ji bo vê armancê jî, taktîkên nuh pêşvebir. Di navbera êrdimên serîhildanê û otorîteya navendî de navçeyên tamponî avakir. Dewleta Osmanî, hinde hevxebatkarên xwe anî, ku girêdayiyê serdestên Tirkan bûn, û wan di êrdimên tamponî de bi cih kir. Çawa ku di demên berê de, di navbera Îranî û Osmaniyan de, hinde yekîtiyên hevxebatkar, ku risteke tamponî yê ve nolê leyistine, hatibûn avakirin; di vê demê de jî, hinde hevxebatkar derketine holê, ku xwestine di navbera saziyên dewleta Osmanî û gelê me yê serîhildabû de, hinde xalên peyman û lihevhatinê peyda bikin. Navê ve xebatê jî, xebata serî çemandinê yan jî sixuriyê (ajaniyê) ye.

Derxistin û avakirina birekî hevxebatkar ê nuh, di bin hoyên navçeyî de, bi vî rengî birêvedikeve. Gava rewş li teviya Kurdistanê bi vê nolê bû, li bakurê Kurdistanê jî, êrdima Mazra (Elezîz) bi seranserî li dijî serîhildanan dihê amadekirin û pêşvebirin. Di wê demê de, ji bo şikandina serîhildanên ku li Dêrsimê bilind dibûn, "müfettiş"yeke giştî li Mazra hat avakirin, ku dijbeha saziya "waliyê taybetî" yê niha, ku li Amedê hatiye avakirin. Ev saziya navendî hingê, di şikandina serîhildanên, ku li hinde navçeyên mîna Koçgirî, Palî ûhw. de derketibûn, rola derbend û kilîdekê leyist.

Bi riya vê "müfettiş"iyê hejmareke bilind ji hevxebatkaran hate rêkxistin kirin. Ev hevxebatkar jî, di şikandin û perçiqandina serîhildanan de roleke pêwîst leyistin. Nimûne: Provokatorê ku di kuştina Elî Şêr de hatibû bikaranîn, li vê navendê hatibû amade kirin. Weke dihê zanîn Elî Şêr, ji rêberên berxwedana êrdima Koçgirî bû. Kin bê gotin, ji dema împaratoriya Osmanî heya niha, dijminên Kurd û Kurdistanê, xwestine û dixwazin êrdima Mazra ji bo şikandina serîhildanan li dijî Kurdistanê weke navendekê bikarbînin. Di serî de li dijî Dersimê, li dijî gelek serîhildanên ku li Kurdistanê li gelek êrdiman çêbûne, ev wusa bûye. Niha jî li dijî tevgera rizgariya netewî dixwazin vê dubare bikin.

"Komara Tirkiye" jî, ku piştî salên 1920'an li ser kavil û keleporên Osmaniyan avabûye, nekarî jordestiya xwe li ser êrdima Dêrsimê deyne. Êşîrên Dêrsimê jî, mîna di demên berê de dîsa di van salan de, li dijî êrîşên biyaniyan di rewşa yekbûn û yekîtiyekê de bûn.

Dewleta Tirkî dagirker, piraniya êrdimên Kurdistanê li ser bingeha vebirîn û qirkirinan, aniyê bin doliwgeriya xwe. Di van salan de êdî, berê xwe dayê, ku serdestiya xwe li ser Dêrsimê jî avabike û vê êrdimê ji bo mêtin û kedxwariya xwe veke.

Piştî salên 1920'an, dewleta Tirkan, general Abdullah Alpdogan kire waliyê Dêrsimê. Lê vî kesî, ji ber tirsa canê xwe, nekarî baregeha xwe deyne Dêrsimê. Li şûna navenda Dêrsimê, xwe li Mazra bi cih dike. Bi xebatên xwe yên fitne û fesadê, bi tevgera xwe ya provokatîfî, ku li vê derê pêşvedibira, xwest eşîrên Dêrsimê berde hevûdu, wan bigihîne xwespari û xwebidestdayinê û bi vî rengî serdestiya xwe li ser êrdimê avabike. Ji bo vê yekê, gava berê xwe da xebateke bi vê nolê, ji aliyekê hinde welatfiroşên hevxebatkar ber xwe ve anî, ji aliyekê jî, bi daxweyaniyekê, li êrdimên Dêrsim û Çewlikê girêdana awerte (îdareya orfî) danezane kir. Ji vê mêjûyê pêde, li gelek navçeyên Dêrsimê êdî destpêkirin, ku baregehên leşkerî jî avabikin. Ev jî amadekariyên qirkirinekê bûn. Li hemberê van xebatên dewleta Tirk, eşîrên Dêrsimê, pêşmêrên eşîran li hev civiyan. Lê di navbera hinde eşîran de dûbendiyên dijwar hebûn, ku ji berê ve berdewam dikiran. Ji ber van dubendiyan yekbûneke pêwîst nekarî bê danîn û avakirin. Eşîrên ku dostên hevûdu bûn, bir-bi-bir, navçe-bi-navçe hinde peymanan di nava xwe de danîn û yekîtiyeke sist avakirin.

Di serî de, di bin rêberiya Seyid Riza de, eşîrên bi navên Abbasiyan, Ferhedan, Qerebaliyan, Bextiyaran, Ûsifan, Heyderan û birek jî ji eşîra Kalan, karîn di nava xwe de tifaqekê çêbikin. Hinde eşîrên li derdorên Zerenîk, Mêzgir, Pilemorî û Nazmiye bêaligir man. Li Xozatê jî hinde eşîr serên xwe li ber dijmin çemandin.

Ber bi sala 1936'an ve, Abdullah Alpdogan, li navenda Mazra hevdîtinekê bi Seyid Riza re çêkir. Hişyarî û zanabûna Seyid Riza karî rewşa giyanî ya Alpdogan fahmbike. Seyid Riza baş têgihîşt, ka Alpdogan di derbarê Dêrsimê de çi diramîna û dixwaze çi bike.

Alpdogan fermannameyekê daxweyan dike, û ji êşîrên Dêrsimê dusedhezar çekên "martînî" dixwaze. Eşîrên Dêrsimê jî, li şûna dayîna çekan, li hemberê êrişên bi guman amadekariyên xwe dikin. Li ser vê yekê, dewleta Tirk karakolên xwe yên li êrdimê têkûz dike. Karakolên nuh avadike. Eşîra Dêmenan û hinde birên eşîrên Nazmiye jî, êrişî hinde karakolan kirin, ku li derdorên navçeyên wan hatibûn danîn. Li cihên ku navçeyên wan dizivirandin, avêtin ser karakolên leşkerî, ku xwe bi cih kiribûn. Karakolan hilweşandin û dest danîn ser hemû çekên leşkerên dijmin.

Xwarziyê rêberê serîhildanê, ango xwarziyê Seyid Riza, yê bi navê Rayber, xwe dilxwazê serîhildanê şanî dikir û wusa dihat xweya kirin. Lê di rastîniyê de li dijî serîhildanê bû û roleke bêbextî û welatfiroşiyê dileyist. Girêdanên wî bi "binbaşî" Şevket re hebûn. Şevket jî berpirsiyarê Alpdogan ê taybetî bû. Rayber bûbû hevxebatkarê wî û li gora daxwazên wî xwe dilivand. Paşê ronahî bû, ku di domana hevdîtinên li Xozatê de, gelek caran pere (dirav) jî dijminan girtibû û xwe firotibû wan.

Navenda giraniya şerî li ser milê Seyid Riza bû. Lê di rastîniyê de Elî Şêr, pîlanên şerî datanî û wan pêşvedibir. Ji ber vê yekê jî, armanca general Alpdogan a bingehîn û yekemîn, kuştina Elî Şêrî bû. Ji bo pêkanîna vê daxwazê, dijmin Rayber bikardianî. Rayber hate amadekirin û dijmin wî şiyand qada şerî. Rayber, daxwaza xwe ya şer eşkere dike û dibêje, "Ezê şer bikim." Bilî Seyid Riza, hemû pêşrevanên şerî û di serî de jî Elî Şer, hemû serekên eşîran, baweriya xwe bi Rayber anîn. Tenê Seyid Riza bi wî nebawer bû û bi eşkeretî digot û belav dikir, ku xwarziyê wî Rayber bêbext û xayineke û divê bawerî bi wî nebê. Rayber her demê xwedî têkiliyên bi Elî Şêr re bû. Têkiliyên wî bi Elî Şêr re germ bûn. Lewma jî li derbarê hemû pîlanên Seyid Riza zû agahdar dibû û ji pîlanan saloxdar dibû. Di wê navberê de Seyid Riza ji Elî Şer dixwaze ku here Îranê, da li wir pêwendiyên derveyî deyne û pêşvebibe. Divîbû Elî Şêr destek û hevkariyên konevanî yên pêdivî pêşvebibira û rêkxistî bikira. Rayber haydarî pîlaneke wusa dibe. Di demekê de, ku Elî Şêr amadekariyên xwe yên çûyînê dikira, Rayber tevlî heşt hevalên xwe yên çekdar, diçe serdana Elî Şêrî. Gava Elî Şêr pirsa sedema serdana ji nişkan ve dike, Rayber vê bersivê dide Elî Şêrî: "Ez birçî û westiya bûm, dixwazim çend saetan vehesim." Gava Elî Şêr, bi amadekirina xwarina mêhvanên xwe mijûl dibû, Raybêrê nemerd û dilxiniz, ji nişkan ve direşîne ser Elî Şêrî. Ev leheng û mêrxasê Kurdan ê bênîşe û heval, bi vî rengî şehîd dikeve. Hevala (jîna) Elî Şêr jî hema dest diavêje demancê û direşîne ser welatfiroşê gemar. Lê berikên wê li canê wî yê gemar nakevin. Di serê xulamê wî yê bi navê Vanklî Efendî de diçikin. Xulamê Rayber di cih de dimire. Raybêrê bêrûmet jî paşê, he-

vala Elî Şêrî jî dikuje. Bi vî rengî Rayberê gemar, li kêleka mêrê wê, vê jina Kurdan a qehreman û bênimûne jî şehîd dike.

Rayberê ku bûye rûreşiya Kurdînî û mirovatiyê; Rayberê bextreş, ku di dîroka Kurdistanê de navê wî herdemê bi lenet-lê-barandinê wê bê nimandin, serê welatparêzê Kurd ê mezin Elî Şêrî û hevala wî jî jêdike. Elî Şêr, di mêjiyê xwe û dilê xwe de tava (roja) rizgarî û azadiya Kurdistanê tenê bi cih kiribû, lewma jî mezintirîn welatparêzekî Kurdistanê bû. Rayberê dilkiret, seriyên van herdu lehengên me yên bênimûne, ku hatibûn jêkirin, dike turekê û her di wê rojê de digihîne êrdima di bin kontrola artêşa Tirkan de. Rayberê bêrûmet paşê ji wir, seriyên herdu şehîdên me dibe Mazra û dide destê Alpdogan. Tirkên Mazra bi xwe ji, vê bûyerê bi nifrînê bi nav kirin. Şehîdbûna Elî Şêrî û hevala wî, di serî de Seyid Riza, hemû eşirên Dêrsimê jî kûranî dilerizîne.

Bêbextiyeka weke vê ya duwemîn paşê, di sala 1937'an de jî dubare dibe. Serekê eşîra Bextiyaran Şahin Axa, ku rêbereki şerî bû, di xew de dihê kuştin. Gav Şahin Axa razahîbû, ji aliyê bêbextekî bi navê Xidir, ku kurê kesekî bi navê Pirço bû û Pirço bi xwe jî ji eşîra Bextiyaran bû, dihê şehîd kirin. Xidir, berikan berdide seriyê Şahin Axa û wusa wî şehîd dike. Ev bextreş jî diçe ser riya Rayber. Ew jî seriyê Şahin Axa jêdike û dide destê hêzên Tirkan. Bi vê kirina xwe jî efuya xwe ji wan dixwaze.

Tovên bêbextiya Şahin Donmez û Yildirim Merkit jî, ku niha jî nava rêzên rizgariya netewî ya nûjen derketiye holê, hin di wan salan de hatibûn çinandin.

Eşîra Bextiyaran, ku serokê xwe hunda kiribû, demekê dikare xwe li hemberê dijmin rabigire, lê paşê berxwedana Bextiyaran jî dişike û bireki vê eşîrê bi tevayî dihê tunekirin. Ji ber vê sedemê jî, ev êrdima Kurdistanê dikeve bin kontrola dijmin. Kesên ji eşîra Bextiyaran ên di jiyanê de mabûn, paşê tevlî eşîra Seyid Riza dibin.

Artêşa Tirkan paşê Dêrsim dide ber barana bombeyên ji firokan. Firokên dijmin êrişî Dêrsimê dikin. Kurê Seyid Riza yê piçûk Hûsên bi perçeyên bombeyan birîndar dikeve. "Binbaşî" Şevket, bi navberî û riya hinde kesan, jina Seyid Riza ya kal (pirejin) dixapîne û bi hiceta dermankirinê, kurê wê Husen jî destê wê derdixine. Hûsên dibe dîliyê dijmin. Hûsênê birîndar dibin bajarê Mazra, lê li şûna dermankirinê, haydarî û salox li ser pilanên bavê wî, ji wî dixwazin. Da bikaribin tiştek ji wî derêxin jî, Hûsên didin ber lêdan û işkenceyên giran. Hûsênê kurê Seyid Riza bi biryarî li ber xwe dide û tiştekî nabêje dijminî. Lewma li wir, dijmin wî bi dar ve dike.

Yek ji civanokên dramatîkî yên dîrokê jî eve, ku ew kesên bêbextî li netewê xwe û doza netewê xwe kiribin, rast û rast bi destê wan hêzan, ku ji wan re xebitîne û bi navê wan xwe tevgerandine, yadîgara xwe xweş digirin! Weke bersiva kirinên xwe xelat û yadîgara xwe, bi mirina xwe digirin. Ji aliyê dijminê ku ew bûne xulamên wî, bi mirinê dihên cezakirin. Nimûneyeke vê rastiyê jî, bi sere bêbextên ji eşîra Kirganî hat. Dawiya bêbextên ji eşîra Kirganî jî, bû ev civanoka dramatîkî ya dîrokê.

Hin kes ji eşîra Kirganî, bi navê doliwgerên Tirkan, kurê Seyid Riza yê bi navê Bra İbrahim, şehîd kirin. Ev bûyer paşê hat zanîn. Piştî ku hêzên eşîrên Seyid Riza û Bextiyaran xwe paş ve kişandin, ev eşîr jî bawerîya xwe bi artêşa Tirkan anî û li cihê xwe ma. Xwe neda alîkî. Piştî ku yekîtiyên artêşa Tirkan êrdimê vegirtin, di serî de serekê eşîra Kirganî yê bi navê Selmanê Kurê Şadî û jina wî Xetice, herweha gelek endamên eşîra Kirganî, pêşî ji lêdan û işkencan hatin derbas kirin, paşê jî li gundê Sînê ji ber berikan hatin derbas kirin û kuştin. Hemû mêrên ji eşîra Kirganî mabûn, bi vî rengî hatin kuştin. Dagirkerên Tirk paşê, jin û zarokan kirin kadînên kayê û agir berdan kadînan. Bi vî rengî jî gelek jin û zaro hatin qirkirin.

Belê, dawî û encama wan kesên bawerîya xwe bi serdestên Tirkan ên hov dihênin û bêbextî li gelê xwe dikin, eve bi vî rengî ye!..

Bilî hemû çetinî, zorî û zehmetiyan Dêrsim salekê li ber xwe da. Ji ber bêbextiya hundurî, ji ber ku hinde eşîr berê xwe ji berxwedanê qulibandin û pişta xwe dan berxwedanê, ji ber talan û cerdevaniyê, ji ber zoriyên ûşt û şertan, ji ber ku artêşa Tirk bi hacetên nûjên kemilî bû û li hemberê vê çi navîngên teknîkî di destê Kurdan de nebûn, ji ber ku serîhildan navçeyî û êrdimî bû û rêberî jî xwediyê taybetiyên feodalî bû, serîhildan û berxwedana Dêrsimê nekarî xwe ji şikestinê rizgar bike. Piştî vê şikestinê vebirîn û qirkirinên mezin pêk hatin. Hemû rêberên berxwedanê hatin bi dar ve kirin. Ji eşîrên tevlî berxwedanê nebûbûn û heya ji eşîrên hevkariya dewletê kiribûn jî, gelek kes hatin kuştin. Piştî qirkirinê vêca, piraniyeke mezin ji mirovan koçberê navîna Anatolia kirin. Mirovên li paş mabûn, herçiqasî bi navê êşîrên wan hatin navdan jî, li şûna yekbûna eşîrî, rewşa wan dakete rewşa yekbûna êlî; heya li şûna yekbûna êlî jî rewşa yekbûna malbatî derkete holê û berjewendiyên eşîrî bi vî rengî xwe zivirandin berjewendiyên malbatî yên gelekî teng. Heya malbat jî perçe-perçe bûn û bi hemû aliyan ve belav bûn. Ev bûyer vê rojê çêtir dikare bê ditin.

Mirovên Dêrsimê yên belav bûbûn, ji ber ku dewleta wan jî nebû, ketin nava rewşekê de, ku di rizgarbûna kesanî de li derfetên jiyanê bigerin. Piştî wan salên qirkirin û belavbûnê, tirs-bizdan û jihevbûn bûn serdestên mirovên Dêrsimî. Mirovên Dêrsimê destpêkirin, ku bawer bikin, berpirsiyarên qirkirina reş û serîhildana şikestî, ew bi xwe ne. Li hemberê her cure bê mafiyê, gotin "çarenusa me ye" û seriyên xwe tewandin (çemandin). Piştî wan salan, mirovên Dêrsimê, bi tevayî bê rêkxistinî jiyana xwe domandin. Roj bi roj hejmara şenî ji bilindtir bû. Di encama vê de û ji ber ku, ji xwe êrdim jî xwediyê çiyan e, êdî çandinî û hilbirîn jî nekarî bersiva debariya mirovan bide. Bi vî rengî mirov ketin nava zoriyên aborî yên dijwar jî. Li ser vê bingehê jî malbat ji nûh ve belavbûn; birek ji mirovan mîna karkerên demsalî herikîn bajarên Tirkiyê; bireki pêwîst jî neçare ma, ku koçber bibe û berê xwe bide biyaniyê. Hima ked û kar ya erzan, heya jî Dêrsimê xwe gihande Ewrupa jî. Mirovên Dêrsimê, ji alîkî li ser vê bingehê di nava çanda biyanî de ketin nava çerxa asimîlasyon û helînê û ji pênasî, xwenasî û kesbûna xwe hatin dûr xistin; ji aliyê din jî, ji ber ku piştî serîhildanê li gelek navçeyên êrdimê hatibûn belavkirin, bi riya saziyên perwendekirinê yên dagirkeriyê rastî qirkirineke sipî bûn. Qirkirina sipî di vê demê de hatibû destpêkirin. Di serî de ev sazî, bala Dêrsimiyan nekarîn bikişînin ser xwe, lê paşê li Dêrsimê xwendina di van saziyan de mîna rizgariyê hat dîtin.

Bi destpêka salên 1970'an, hema hema ciwan tev, bi wî yan bi vî rengî, bi vê pivekê yan bi wê pivekê jî çerxa politîkaya kemalîst hatibûn derbas kirin û tev biyanî xwenasiya xwe ketibûn. Heya niha jî ev didome. Kemalizm wusa di serî û mejiyan de hate sistin, ku êdî sixur û ajanên dagirkeran, xulamên Mustefa Kemal, maşeyên mîna Diyap Axa û hevxebatkarên dagirkerên nuh, ji kuştiwarê Elî Şêr, Rayberê xiniz moderntir xulam û hevxebatkar pir bibin. Belê ev derketin holê û ev "Kemalên piçûk" xwedî kirin û berdan nava civaka Kurdan.

En nivîs bi Kurdiya Xwarê (Soranî) ji aliyê hevalê Mehabad Kurdî hatiye amadekirin:

Geştêk bo Kurdistanî Bakur-Rojava

-I-

Kurte basêk derbarey Kurdistan be giştî

Min ke be hoy karêkî taybetiyewe çûme Kurdistanî Bakur. Gelêk şitim be çawî xom dît û dewruberî du mang le wê mamewe. Le nizîkewe şarezay bar û doxî mezintirîn parçey debaşkirawî niştimanman bûm. Helbete ewe carî yekemîn nebû ke rû bikeme ew parçeyey welat. Belku le salî 1985 çend gundêkî nizîk Şemzinan im dî bû. Êsta hemû şitêk ciyawazî heye le gel salanî rabirdû. Pêş hemû şitêk de bê ewe bilêm eger mirov (her mirovêk) sefer bikat bo Turkiya û paşan biçête Kurdistan, be tewawî wa hest dekat ke Kurdistan zor zor ciyawazî heye le gel Turkiya da. Bê guman em hestkirdineş zor layenî corawcor degrêtewe. Mirov her ke degate şarekanî Sêwaz û Erzingan û Erzirom zor şitî bo derdekewê û heta ziyatiriş biçête nêw qûlayî Kurdistanewe jiyanî milletî Kurdiş diwakewtûtir û xiraptir dête ber çawan. Rejêmî faşistî Turkiya be hemû şêweyek gelî ême daçewsênêtewe. Nawî Kurd û Kurdistan yasaxe û qisekirdin be Kurdiş nabê. Herweha hikumetî generalekan le Enqere ke segi pasewanî NATO û Emerîkan dijî hemû bizutinewe û rêkxiraweyekî azadîxwazî û pêşkewtinxwazin û be taybetiş beramber gelî Kurdistan û pêşengekey Partiya Karkerên Kurdistan-PKK.

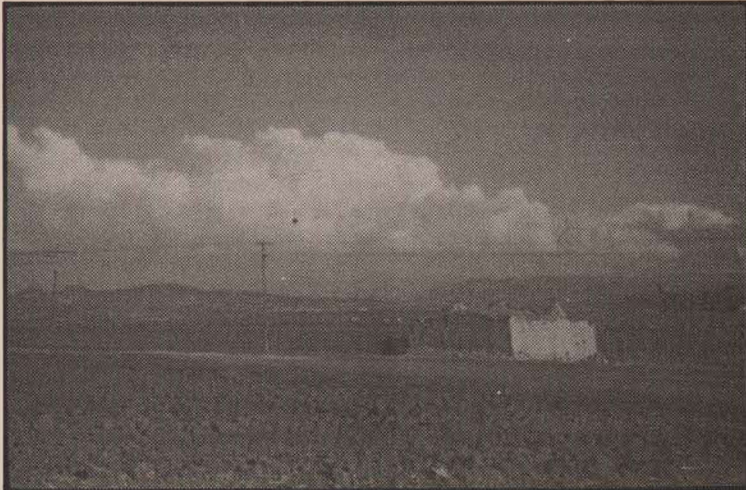
Nawçe Kurdnişînekan ca eger şar bin, şaroçke bin ya dêhat bin le rûy aborî û ferhengî û komelayetî û... htd. Mirov detwanê be asanî ciyayan bikatewe le şiwênekanî tirî Turkiya. Dewletî koloniyalîstî Turkiya her çend le tiwanay daye û le destî dê dijayetî gelekeman dekat û zor be peroşewe hewl dedat bo hêştinewey gelekeman wek gelêkî paşkewtû û nezan û nexwêndewar. Herweha abloqey aborî dij be Kurdistan û milletekey bekar dênê û bêkarî û bertîlxwarî û nexweşî û zilm û zorî û...htd. Le sayey rejêmî 12'ê Eylûlî faşista sertaserî xakî êmey girtotewe. Her roj azadîxwazan dexrêne zindan û eşkence deçeyin û le sêdareş dedrên. Belam xalêkî zor giring û berçaw heye, ewîş eweye, ke gelî Kurdman le Kurdistanî Bakur-Rojava zor wişiyar botewe û her mirovêkî dilsozî Kurd hestî netewayetî beriz botewe û daway azadî û serfirazî ekat. Bê guman Partiya Karkerên Kurdistan-PKK rolî serekî hebûye lem kare da. Bar û dox geyştote raddeyek ke mirovî Kurd be aşkira hawar ekat, "Em Kurd in ne Tirk!"

Weku hemûman dezanin çend sal pêş êsta le ser em risteyey serewe kij û lawî Kurd berew zindan debiran û zorîşiyan şehîd dekiran. Min çûme şarî Bazîdî nebez û xoragir (xweragir). Be çawî xom gelî çewsawe û zilm lêkirawî xomim dî, belam zor şad û dilxoş (dilxweş) bûm ke debînim êsta role beşerefekanî gelî Kurd lem şare da zor agahdar û wişiyar bûnetewe û daway serbexoyî neteweyî deken le Kurdistanêkî azad û demokratîk da.

Le bajêrekanî Kurdistan da tenha cendirme û polîs û xwefiroşan dêne berçaw û gelî kolnederî Kurdistaniş be çawî riq û tole û nefretewe seyriyan deken. Cemawerî xelk zor zor hez le PKK û eskerê Kurdan deken û hikumetî faşistî Turkiya zor propagande dijî Partiya Karkerên Kurdistan-PKK bekardênê. Bo ewey le birî cemawer biçêtewe, belam xeyaliyan xwawe, çunke PKK le naxî gelewe helqulawe.

...We be çawî xom gelî xom dît û le nizîkewe PKK nas kir. Ew wextey le Kurdistan bûm pêşmerge palewanekanî ARGK le Şirnex û Sêrt, we le zor cêgey tir serbaz û artêşî faşistî Turkiyan gir dekir û min zor zor keyfxoş bûm.

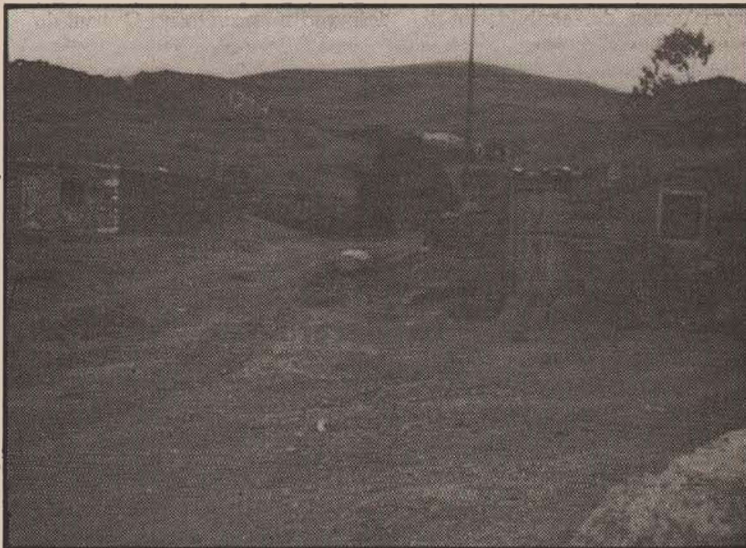
Ewey rastî bê lêreda demewê kotayî bem witare bênim ke be şêweyekî kurt û giştî diwam. Hîwadarim le beşekanî tirî em zincîre base da, be wirdî û taybetiyewe basî her diyarde û meseleyek bikem.

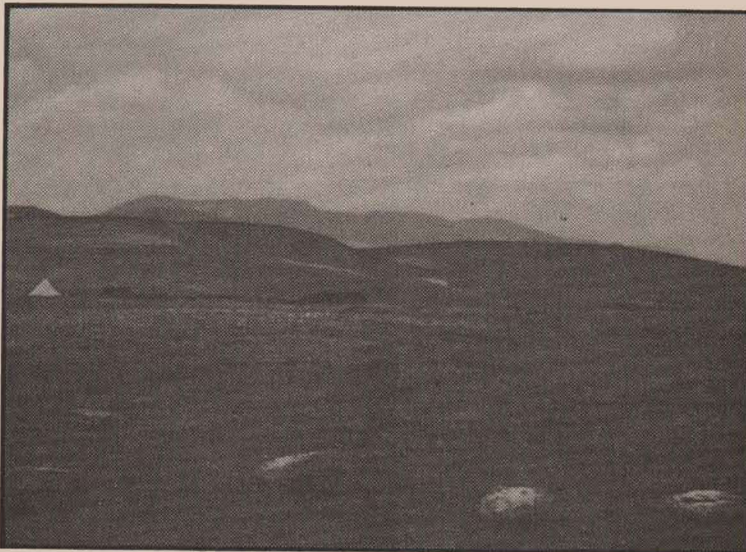
Kurdistan / Deştî Gêhadin, Gulan 1989

Kurdistan / Bazîd, Gulan 1989
Mirov tenha eskerî dagirkerî çaw pê dekewe...

Gundêk le bakurî Kurdistan, Gulan 1989

Zozanêk le bakurî Kurdsitan, Gulan 1989

Dagîrkerên Tirk bi teroreke faşîst gelê me koçber dikin

Sîstema doliwgerî û bandûriya Tirkan, ku dixebite li ser bingehên derî serdemî hebûna xwe bidomîne, bi hinde asteng û kêşan kete sala 1990'an, ku ev asteng û kêş, hebûn û avahiya wê dikirîtînin. Dewleta Tirk, di salên '80'an de bi çi rengî nekarî pirsgirek û zoriyên li pêşiya rizîbûna hebûnê, çareser bike. Pirsgirekên li pêşiya xwe gihand saleke nuh, ji salên '90'an. Ev jî li cem berpirsiyar û hişfirotên rejîmê, bêhiviyeke mezin diafirîne û dide pêş. Li derveyî berpirsiyarên ji rêza yekemîn ên kêş û probleman, hema hemû kesên di qada polîtîkaya Tirkiyê de cih digirin, bi çavê hundabûneke mezin li salên '80'an dinêrin û van salan weke binkeftinekê dibînin. Tev li ser neronahî û zelaliya hatina Tirkiyê dirawestin û kada şêlobûnekê dikin. Tev wêne û tabloyeke şevereş, bi mij û duman dihênin pêşiya çavên xwe.

Tirkiye, deh salên buhurîne, bi eşkereti hunda kiriye. Herweha, deh salên li pêş jî, bi çi rengî hêvî nadin. Ev rastî badayî û çewt bê şanî kirin jî, ger bi şêweyeke serniximî jî be, bi gelek rengan ji aliyê rêzan û ramyariajotên rejîmê yên aktîf, dihê zimên. Serekê Gelemperiya SHP Erdal Înonû, bir û baweriyên xwe di vê pirsê de, di kovara "Tempo" (Hejmara 31'ê Kanûnê 1989 û 6'ê Çilê 1990'an) de, bi van nêrîn û dîtinan xweya kiriye: **"... Mirov nikare salên '80'an, ...di dîroka Komara Tirkiyê de mina pêşketinekê, mina demeke bilindbûnê şanî bike; ji sedî-sed li çewta vê, gelek tişt bi seriyan ve hatine û bi çi rengî rizgarbûn ji pivanên vê serihatinê nebûye. Bi baweriya min, ev sal wê wusa bên nirxandin û şirove kirin... Di vê navberê de, gava salên '80'an dihê gotin, nexasim divê em binin biran, ku terora 'kêrîkar' (separatist) ji di sala 1984'an de destpêkiriye. Ev terora veqetinxwaz, pêwist e, di salên '90'an de berî her tiştî, ji holê bê rakirin, lew xetereke, ku berê xwe daye yekbûna welat..."** Ji aliyê din jî, Serokê Gelemperiya DYP Süleyman Demîrel jî, her

Dûmahîk di rûpela 19'an de

BERXWEDAN

HER TIŞT JI BO ENIYA RIZGARIYA NETEWA KURDISTAN

Pîroziyên sersala damezirandina PKK bi şadîmaniyên li bajarên Stockholm û Den Haagê doman

Stockholm-Swêd: Sersaliya damezirandina PKK a yanzdehan û destpêka têkoşîna PKK di sala donzdehan de, bi şadîmaniyeke li bajarê Stockholmê welatê Swêd, hat pîroz kirin.

Roja 9.12.1989'an, şadîmanî bi beşdarbûna 800 kesan pêkhat. Ji aliyê gelê me yê li Swêdê, sersaliya damezirandina PKK bi şahî û dilxweşî hat pîroz kirin.

Vê salê jî, dîsa hêzên hevxebatkar û xwespar xebatên xwe yên rawestandinê domandin. Weke dihê zanîn ev hêz, vê xebata xwe ya gemar kirine weke serpêhatinekê. Di wan roj an şevan de, ku şadîmaniyeke PKK, ERNK an jî ARGK çêdibe, da gelê me di şadîmaniyan de beşdar nebe, radibin hinde dilanên dejenerasyonê çêdikin. Vê salê jî vê xebata xwe domandin û şeveke qeşmeriya xwe amade kirin. Lê bilî hemû keftûlaftên xwe, nekarîn bisekinin, ku evqasî mirovên welatparêz tevlî şadîmaniya piroziya sersala PKK nebin.

Bernameya şadîmaniyê, bi hozanên gelêrî, ku stranên gelêrî û şoreşgerî xwendin û stêran; bi şanoyekê, ku leyistok û bikaraninên vê dawiyê yên dagîrkerî li Kurdistanê pişange kir; û bi axiftineke konevanî, ku cihê û pêwîstiya PKK di dîroka Kurdistanê de dianî zimên, bi rengekî hindar û himdar derbas bû.

Axiftina şadîmaniyê bi Kurmanciya Bakur, Tirkî, Swêdî û Kurmanciya Xwarê (Soranî) çêbû. Cihê PKK di dîroka gelê Kurdistanê de, pêwîstiya PKK di têkoşîna rizgariya netewa Kurdistanê de ku nihà pêşengiya wê dike, naveroka axiftinê bû. Di domana şadîmaniyê de, ji bo çekdarkirina artêşa me ARGK, 8.560 Kronên Swêdî bêş hatin civandin.

Den Haag-Holland: Li bajarê Den Haag welatê Holland, roja 16.12.1989'an ketina PKK di donzdeh saliya têkoşînê de, bi şadîmaniyekê hat piroz kirin, ku girsekî hejmar bilind beşdar bûbû.

Şoreşger, demokrat û welatparêzên, ku ji gelek aliyên Holland hatibûn û hejmara wan bi nêzîkahî digiha 1.500 kesan, bernameya şadîmaniyê bi şahî û baldariyeke mezin guhdar kirin û şopandin. Bernameya şadîmaniyê, bi naveroka xwe ya dewlemend û rewşa xwe ya bi bizmitî, gelek bi dilê beşdaran bû. Bernameya şadîmaniyê, piştî kêliyeke silava ji bo bîranîna şehîdên şoreşa Kurdistanê û şehîdên şoreşên cîhanê, destpêkir.

Dîroka kurt a yanzdeh salên têkoşîna PKK, bi bernameyeke taypetî, pêşkêşî vexwendiyan bû. Piştî vê bernameya taybetî, ku dilê beşdaran xweş kir, hozanên bi navên Şeyîdxan, Azad û Zelal stranên xwe xwendin û stranên wan rastî çepik-kutana mêhvanan bûn. Koma govendê ya bi navê "Koma Bêrîvan", ku ji bajarê Bonn Almanya Rojava hatibû, gelek leyistokên ji gelek aliyên Kurdistanê da temaşe kirin. Piştî ku "Koma Bêrîvan" leyistokên zindê û rind pêşkêş kir, axiftineke konevanî çêbû. Axiftin, li kêleka naverok û pêwîstiya rojê, li ser rista pêşengî ya PKK di têkoşîna

Dûmahîk di rûpela 20'an de

Raman ji Berxwedan

"GAP", HÊVIYA ÇAWA?

Di vê dema dawiyê de, hema hemû rojname û kovarên burjuwaziya Tirkên dagirker û faşist, di sernivîsên weşanen xwe de, bi girani cih didin yek pirsê: "Projeya Başûrê-Rojhilatê Anatolia/GAP." Û van gotinan rêz dikin: "Hêviya mezin GAP e", "GAP, jiyaneke nuh avadike", "GAP, kûltûreke nuh e" û "GAP, wê avê bireşîne ser dilê mirovan, ax û av wê bigihin aşitiyê." Bi gotin û bangeşiyên xwe GAP hildidin asmanan... GAP, mina rizgarbûna gelê herêmê ji belengazî, xizanî û derdeseriyê şanî dikin...

Lê pir zelal û eşkere ye. Bi van gotinên çîrokî, dixwazin çarikekê biavêjin ser aloziya aborî ya kapitalizma Tirkiyê, ku dewleteke roj bi roj dirize. Dixwazin bala gel bikişînin ser "jiyaneke bihuştî û xweşî", gel bi hêviyên derewîn rastûrast bixapînin. Dixwazin dewleta xwe ya nexweş û jihevketî, weke "parastvanê" maf û berjewendiyên gel bifiroşin...

Pîlan û armanca yekemîn a dagirkerên Tirk çiye? Bê gotin, perçiqandina tevgera rizgariya netewa Kurdistan di serî de, paşê jî hêzên şoreşger, demokrat û pêşverû li Tirkiyê. Generalên faşîst ji lewma dest danîbûn ser bandûriyê. Çi kiribûn? Kuştin, qirkirin, girtin û êrişên hov.

Hîna di rojên pêşîn de gelê Kurdistanê bersiva xwe ya dîrokî da. Şoreşa Kurdistanê tîrêjên xwe dagerand. Çiya, deşt, gund û bandevên Kurdistanê zivirîn kelehên berxwedanê. Zîndanên wan bûn banga "Berxwedan jiyan e!" Pêtên agirê şerê gelê Kurdistanê xwe gihandin teviya cîhanê.

Faşîzma 12'ê Êlûnê ji aliyê din, çi dabû gel? Bêkarî, hejarî, xwetar (xwe kuştin), dizî, teror, rawestana şaxên produksiyonê û iflas, astengî û kêşên psîkolojîkî ûhw... Gelên Tirkiyê û Kurdistanê bi tevayî mabûn li benda veristineke li ser hoyên subjektîf jî, divîbû berxwedan xwe bigihîne koçbereke nuh, bi hêz û hîm.

Bi Hilgavtina 15'ê Tebaxê ev hêvî bi cih hat. Rûçikê dewleta faşîst şot û tazî bû. Çîrokên vegerîna "demokrasiyê" û vemirîndina "terorîzmê" di avê de çûn.

Paşê qlika faşîst, hêviya xwe bi şerê taybetî girê da: Darvekirin, zagona poşmaniyê, helîkoterên dij-gerîlla, sîstema "parêzkarên" gundan, belavkirina bêsim û çekan, "mamhostayên" sîxur, êrişên çûn ser başûrê Kurdistanê, hêzên taybetî, êrdîmên tamponî û stratejîkî, parastina territoriyalî, kolordiya taybetî, komplo û provokasyonên li hundurî û derveyî, pîlanên êrişkirina ser Akademiya Mahsum KORKMAZ, dûrişmeyên "Erê ji bo PKK, ne ji bo APO", tevgerandina partiyên xulam mina SHP û kesên xulam ên mina yên li Paris û Londonê, leyistokên mina daweya PKK li Almanya Rojava, şiyandina sîxur û provokatoran ji bo komployên li dijî Serokatiya gelê Kurdistanê; herweha qirkirin û koçberkirinên eşkere, tev bûn "hunerên" qlika Evren-Ozal ên faşîst. Lê tev jî, rêz bi rêz bi xebat û têkoşîna Partiya me hatin perçiqandin. Pêtên agirê şerê gelê xwe hildan baniyan. Şerê serxwebûn û azadiyê jî çiyan û gundan xwe berda navendên bajaran...

Evê dihê dîtin, ku dewleta dagirker nema dikare bi mekanîzma, rêç û şopên politîkayên kevin jiyana xwe berdewam bike. Vê carê jî pirsa avakirina sîstemeke aborî ya girêdayiyê industrî diavêje holê. Dixwaze bi vê hîcetê, Avên Tîr û Fêrad bizivirîne navîngên tehdît û santajên li hemberê gelên herêmê, gelên ku berxwedanê li dijî împeryalîzmê diparêzin. Dixwaze bi peymanan xwe bigihîne xalekê, weke ku ew avê bide û yên av bixwazin jî, êriş bibin ser hêzên şoreşgerên herêmê, di serî de Partiya me PKK.

Dewleta dagirker eşkere dibêje: "Kesên avê dixwazin, bila alikariyên xwe yên ji bo 'teroristan' û 'cudakaran' birawestînin..." Bi xwe gengaz jî heye, bikaribe gelên herêmê bikişîne nava ûştên teng. Ev jî tenê bi pirsên rojenin ve negirêdayî ye. Di bingehîn de, karakola pêş a împeryalîzmê, li dijî hemû tevgerên pêşverû, delametên xwe bi cih dihêne. Bi vî yan bi wî rengî, dixwaze berjewendiyên împeryalîzmê û monopolên kapitalîst biparêze.

Nexwe, armanca GAP ne xweşkirina rewşa gel e. Nikare gel jî rêtengan derêxîne. GAP bi xwe aloziyeke giran e; serûbin bûna dewletê dilezîne. Gelê Kurdistanê yê têkoşer, nikare bi golên avê, benddîwaran, ax û kevirên risayî bê xapandin. Pirs, pirsa çarenusa gelê Kurdistanê ye. Rûmeta netewî û rizgariya çinî ye. Serxwebûn û azadiya gel û welat e...

Derfet nîne, ku dagirker xwe bi gotinên "şêrîn" û formên "xweşkok", ji hilweşînê rizgar bikin!..

Axiftineke girtiyê polîtîkvan û şoreşger Hayrî Gûler, ku di daweya PKK de li Almanya Rojava, li pêşiya dadgehê bi zimanê Kurdî bi cih aniye:

Hêzên mirovan di qefesan de digirin, li hemberê mirovatiyê gunehbar in!

Her kesek dikare bi çavên xwe bibîne, ku di eywana vê dadgehê de, em di qefeseki de hatine girtin. Lê em, tenê di vê qefesa ji camê de, ne girtî ne. Ew camê di girtîgehan de jî qefesek e, ku di navbera me û dadparêzên me de, di navbera me û serdarên (ziyaretvan) me de dibe dîwarek û têkiliyên me dibirre. Dîsa, di binê eywana vê dadgehê de, çend metran di bin erdê de jî, em di qefesan de dihên girtin. Em di hucreyeke di binê erdê de jî dihên girtin. Hucreyan bi camê kirine du bir û çi haceteki (navîngekî) germkirinê di wan de çênekirine. Ev qefes jî, xizmeta nexweşketina me dike.

Hêzên ku me di girtîgehan de, di eywana vê dadgeha li ber çavan de û di binê erdê de, di nava qefesan de girtine, bi wê mantik (logik) û mejiyê xwe yê împeryalîst dixwazin birawestînin, ku em nepeyivin, guhdar nekin, nebînin, neşînin û nestînin. Ew, bi van qefesên xwe keysa (deliva) parastinê nedan me û mafê parastinê jî destê me distînin.

Ji hêlekê, di nava van qefesên serdi û binerdî de girtina me, xizmeta girêdana dest, ling û devê me dike; ji hêla din jî, kesbûna (pênasiya) me ya rastî çewt dide şanî kirin. Ji hêlekê jî, xizmeta nexweşketina me dike. Ev qefesên Rebmann, bi her awahî hacetên lêdan û hingavtinê ne. Gelek eşkere ye, ku xudanên van qefesan, ji hemû aliyan û bi her awahî, mafên mirovatiya me di bin lingên xwe de diperçiqînin. Berî her tiştî, girtina mirovan di qefesan de, gunehbariyeke mirovatiyê ye.

Em baş dizanin, ku xudanên mantik û mejiyê împeryalîst, pir rind dikarin rastiyan ser û bin bikin. Ew dixwazin vê daweya bê bingeh û van pîkolî û lêdanên xwe, bi çewtî bidin şanî kirin. Ma gelo ji ber çi sawciyê gelemperî (federal) Rebmann, di civînên ji bo weşanan de, bi şaşî awira gelemperî agahdar dike? Ji bo çi jî hêlekê me di qefesan de digirin û hemû mafên parastina me radiwestînin, ji hêla din jî, daxweyaniyan çêdikin û dibêjin, "Dadparêz vê daweyê radiwestînin?"

Pir eşkere dihê fahmkirin, ku sawciyê gelemperî bi daxweyaniyên xwe dixwaze, awira gelemperî bixapîne. Xapandina awira gelemperî ji dihê maneya provokasyonê. Bi van provokasyonên xwe dixwazin, wê leyistoka li dijî têkoşîna rizgariya netewa Kurdistan leyistine, bidin veşartin û derî jî, ji bo leyistokên nuh vekin.

Ma gelo kî vê daweyê daye destpêkirin? Hêzekî împeryalîst bi quwweta (hima) xwe vê daweyê daye destpêkirin û weke daxwazên bernameya (programa) xwe dimeşîne. Em vê daweyê radiwestînin (disekininin) û nahêlin pêş ve here an ew? Pir kes nikarin wan qefesên di bin erdê de bibînin. Lê girtina me di qefesên di eywana dadgehê de, li pêşiya çavên mirovan çawa dikare bê inkar kirin? Serê kêliyê carekê, sawcî Volz peyva dadparêzên (abukatên) me dibirre û ajitasyonekê dikişîne; ev rastî çawa dikare bê veşartin? Ji donzdeh mehan vir de ye, ez nikarin peyvandina xwe bi zimanê Kurdî bidominim; ev çawa dikare bê veşartin û niximandin?

Dewleta Tirkî mêtinger ji destur û keys nedaye, ku gelê Kurd bi zimanê xwe bipeyive, binivîse û guhdar bike. Bi fermana serokê vê dadgehê jî, we destur û keys neda me, ku em bi zimanê xwe bipeyivin. Ev bû nêzîkî du salan e em girtî ne, ji ber çi we keysek neda me, ku em bi zimanê Kurdî bixwînin, binivîsinin û guhdar bikin? Ew mejiyên me di van qefesan de digirin, ziman û pêşveçûna me jî radiwestînin. Hun lî vê derê, di derheqê (derbarê) zimanê me de, mafê rûxandinê di xwe de dibînin!

Dewleta Tirkî dagirker, bi çek û leşkerên xwe, bi pîkolî û zilmê xwe, bi hezaran salan dest û lingên mirovên Kurd dabû girêdan û mifte li zimanê me xistibû. Dewleta Almanya Rojava ya împeryalîst jî, bi van qefesên xwe yên ji camê, her vê delametê

Dûmahîk di rûpela 20'an de

Mafên bi xwîna şehîdan bi dest ketibûn dihên rakirin

GIRTÎGEHA BAJARÊ AYDINÊ DÎSA HAT BER KEVIYA GREVEKE XWEBIRÇÎHIŞTINÊ

Bi navê dîliyên şer ên di girtîgeha bajarê Aydinê de, girtiyên bi navên Şukrû GOKTAŞ, Abidin POLAT û Riza DOGAN daxweyaniyekê çêkirin. Bi daxweyaniya xwe danezane kirin, ku wê dîsa dest bi berxwedaneke xwebirçîhiştinê bikin.

Weke dihê zanîn, di meha Hezîrana sala derbasbûyî de, di encama greveke xwebirçîhiştinê ya 52 rojan doma bû de, wezîrê saziya dadiyê, daxwazên ji 55 bendan bi tevayî pejirandibû. Sedemên, ku dewleta Tirk neçare mabû, daxwazan bipejirîne ev bûn: Girtiyên şoreşger ên di greva xwebirçîhiştinê de, ji bajarê Eskişehîrê biribûn bajarê Aydinê. Di wê domanê de endamên PKK, rêhevalên Hûseyin Hûsnû EROGLU û Mehmet YALÇINKAYA şehîd ketibûn. Gelek girtî jî, bi xedarî birîndar ketibûn. Ji ber van pêşveçûnan girtî, greva xwe zivirandibûn rojiya mirinê û berxwedana xwe bi biryarî pêş ve biribûn. Awira gelemperî û merivên girtiyan destekeke aktîf dan berxwedanê. Di dawiyê de kewleta Tirk neçare ma ku daxwazan bipejirîne. Dewleta Tirk a faşîst, di dawiyê de gavên paş ve avêtibû û hemû daxwazên girtiyên şoreşger pejirandibû.

Lê di domana paşê de dewleta Tirk, wan mafên ku bi xwînê û mirina şoreşgeran bi destan ve ketibûn, yeko yeko ji holê rakir û xwest wan bi cih neyne. Li gora daxweyaniya girtiyan a dawiyê, ku di girtîgehê de çêkirine, ji 55 bendên mafên bi dest ketibûn, 20 bend nayin bi cih anîn. Da hemû

Dûmahîk di rûpela 20'an de